تۇرسۇن نىياز

سۇدىن چىققان پەرىزات

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

تۇرسۇن نىياز

سۇدىن چىققان پەرىزات

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

مەسئۇل مۇھەررىرى: مىرزاھىد كېرىمى

بېغىشلىما

بىر قېتىم كەلدىم جاھانغا، كەلمىشىم يوقتۇر يەنە،
بۇ قەلەم سادىق ۋاپادار يولدىشىم بولدى ماڭا.
دېمىگىن: «بۇ بىر سىياغۇ»، ئۇ مېنىڭ ئاقمىغان قېنىم،
شۇ قىزىل قاندىن يېزىلغان نەزمىنى سۇندۇم ساڭا.

مۇندەرىجە

ناخشا ھەققىدە غەزەل 1
ئون يىلغا بىتاب 2
ساۋاق 3
دىۋانغا قاراپ 4
بەخت 6
ساختىدۇر 7
كادىر ھەققىدە مۇخەممەس 8
ياش بوغۇنلار ناخشىسى (چاتما شېئىرلار) 10
جىلغا سوراپ 15
شامال بىلەن تېرەك (مەسەل) 16
غىل - پال كەلگەن خىياللار 16
يۇلتۇز بىلەن سۆھبەت 17
«يىلتىزسىز چېچەك» (مەسەل) 19
سەھەر 20
شائىر ئۆلمەس 21
گۈل ۋە ئادەم 22
مەن ۋە چۈمۈلە 23
تاش چۈشۈپ 23
شاتۇتىنىڭ جاۋابى (مەسەل) 23
مەن ياخشىمۇ، يامانمۇ؟ 24

ئەيىب كىمدە؟ 25
نىگارىمغا 26
مەن ۋە پەرۋانە 27
قوغۇنچى بوۋاي 28
ئالما ئۈزگەندە 28
گۈل ۋە بۇلبۇل 29
ئاسان ئىدى، قىيىن بولدى 29
كائىناتتىن سادالار 30
ۋىجدان ھەققىدە يېڭى سۆز 30
ئۇۋال بولدى ئاسلانغا 31
ئۆمرۈمگە نەزەر 34
تەيخۇ تەسىراتلىرى (چاتما شېئىرلار) 38
ئىككى سۈنىڭ سۆھبىتى (مەسەل) 45
مەيىن شامال 45
بۇ قىسمەتكە نېمىدەي؟ 48
باھاردا يېزىلغان شېئىرلار (چاتما شېئىرلار) 49
ئىككى خىل «تەقدىر» 53
قۇياشقا سوئال 54
ئېقىن رىشتە 55
مۇنداق باھا ئادىلمۇ؟ 56
ئوخشاشمىغان تىلەكلەر 57
بىراق 58
يوقمۇ؟ 59
كائىناتتىن تەرمىلەر 60
يېشىلمىگەن تېپىشماق 62

تەتۈر كەلگەن قىسمەتلەر (چاتما شېئىرلار) 65
ئەركىلەتمە ئوغلۇڭنى 67
كۆككۆل 69
يوق 69
ئاتا مېھرى 70
شېئىر دېسەم 70
كۆكۆيۈننىڭ ھىيلىسى (مەسەل) 71
ئۇستازدىن (مۇۋەششەھ) 73
تىرىكلەر ئۆلۈككە قىلمايلى ھەسەت 75
ياشلىقىمدا يېزىلمىغان شېئىرلار (چاتما شېئىرلار)... 76
سۆدىن چىققان پەرمزات (باللادا) 85
ناخشا تېكىستلىرى 96
رۇبائىي ۋە پارچىلار 110

ناخشا ھەققىدە غەزەل

تۆرەلدىم زوقى ئىشقىدىن تېنىمگە جان كىرىپ ناخشام،
كۆڭۈل باغلاندى رىشتىگە ھاياتقا كۆز ئېچىپ ناخشام.

ئۇنۇڭ بولدى يەنە دەسلەپ قۇلاققا كىرگىنى مۇڭلۇق،
بۆلەندىم ئەللىيىڭ بىرلە، بۆشۈكنى باغ ئېتىپ ناخشام.

يېتىلدى تەنلىرىم، يالقۇنلىنىپ تۇرار ھامان ئۆچمەي،
لىرىكاڭ پىلتىسى دائىم يۈرەككە ئوت يېقىپ ناخشام.

غېمى قايسى ھاياتىمنىڭ دېدىم، ئەلگە نەزەر سالدىم،
مۇھەببەت جامىدا سۆيگۈ شارابىڭنى ئىچىپ ناخشام.

ئېشىپ مۇشكۈل داۋانلاردىن، سەپەردە ھارمىدىم زىنھار،
پەلەككە ياڭرىغان ئەۋجىڭ كۈچۈمگە كۈچ قېتىپ ناخشام.

بېشىمغا ھەر بالا كەلسە، ياشاشتىن قىلمىدىم پۇشمان،
ئۈمىد نۇرۇڭ كېلىپ غالىپ ئۆلۈمنى ھەم يېڭىپ ناخشام.

دېدىم ھەر ئان سېنى تىڭشاپ: «قېنى سەن ئەي گۈلى رەنا؟»
سېنى ئېيتقان نەفەسدەك پەرىنى ياد ئېتىپ ناخشام.

ئۆگەندىم بىر سېنى ئويلاپ، ياشاپ كەلدىم سېنى تولۇلاپ،
ئۆلۈپ كەتسەم ئىمە ئارمان ئۇنۇڭگە ئۇن قېتىم ناخشام.

نەھاجەت كۆزن لىپشى ئەلنىڭ نىيازى مىڭ تۇمەن رازى،
قويۇشسا قەبرىگە دوستلار سېنى بىر رەت ئوقۇپ ناخشام.

1981 - يىل، قەشقەر.

ئون يىلغا خىتاب

خىتابىم شۇ ساڭا ئون يىل، گۈزەل ياشلىق چېغىمنى بەر،
بوگۈن قاردەك سۇپەت كىرگەن قارا قۇندۇز چېچىمنى بەر.

نەزەر سالسام چىرايىمغا كى ئەينەكنى قىلىپ شاھىت،
كىرىپتۇ مىڭلىغان قورۇق قىزىل گۈلدەك يۈزۈمنى بەر.

كۆيۈپ ئۆچتى ھايات شامى سېنىڭدە بى ۋاقىت قانچە،
چاناقتىن سەل كەبى ئاققان گۇناھسىز كۆز يېشىمنى بەر.

ئېچىلماي گۈل خازاڭ بولغان، كى بولبۇلغا ئۇۋال بولغان
ۋە باغۋەنسىز قۇرۇپ كەتكەن يېشىل بوستان بېغىمنى بەر.

جىمى پەسلىلىك گويا قىشتەك، قوچاق ئاچتى زىمىستانغا،
چېچەك پەسلى باھارىمغا قوشۇپ جەننەت يازىمنى بەر.

منۇت كۈندەك، كۈنىڭ يىلدەك قىيىن ئۆتتى قىيامەتتە،
ئاياق ـ كالتەك. ھاقارەتتە كىشەنلەنگەن تىلىمنى بەر.

قىلىپ مەھرۇم ھاياتىمنى خۇشاللىقتىن، مۇھەببەتتىن،
«سېرىق مال» دەپ پېچەتلەنگەن گۈزەل ناخشا ـ
سازىمنى بەر.

خاراپ بولەي زامانىڭدا تۆمەنمىڭ مەرىپەت ئەھلى،
كۆيۈپ ئوتتا تۇزۇپ كەتكەن كىتاب داستان ـ جىنىم-
نى بەر.

مانا ئۆزگەردى بۇ دەۋران، ئايان بولدى سىرىڭ بىزگە،
چېكىنمەيدۇ يەنە تارىخ. قېنى ئالتۇن چېغىمنى بەر.

1981 - يىل، قەشقەر.

ساۋاق

گۆدەك چېغى تىل چىققاندا بالىغا،
كۆپ سۆزلىسە، ئانا دىلى سۆيۈنەر.
ئاقنى. «قارا» دەپ تاشلىسا كېرەك يوق،
ھەممە ئادەم چىن دىلىدىن كەچۈرەر.

نۇقسان ئەمەس ياشلىقتىمۇ بۇ ئادەت،
ئەقىل تېپىپ ئاستا ـ ئاستا تۈزىتەر.
بىراق، ئىنسان ئازسا سۆزدىن، ياشىنىپ،
«ئاجىپ قاپتۇ بۇ قېرى» دەپ كۈلۈشەر.

چۈنكى تىلدۇر ـ پەزىلەتنىڭ ئۆلچىمى،
بىر سۆز بىلەن كېتەر ھۆرمەت ئىناۋەت.
كېلەر بەزەن بىر سۆز بىلەن ئىنسانغا،
ئۆمۈر بويى كۈتكەن بەخت ـ سائادەت.

شۇ سەۋەبتىن قېرىغاندا ھەر كىشى،
ئۆز سۆزىنى ياخشى ئويلاپ قىلغۇلۇق.
ھەسەت قىلماي باشقىلارنىڭ سۆزىگە،
ھېچ بولمىسا سۈكۈت قىلىپ تۇرغۇلۇق.

1983 ـ يىل، 1 ـ ماي.

«دىۋان» ① غا قاراپ

ئويلايتتىم ھەمىشە خىيالغا پېتىپ.
ئىنساننىڭ، ئىنسانلىق ھۆرمىتى نەدە؟
نەزەردە ـ قەغەزدىن ئەتىۋار ئالتۇن.
ئالتۇننىڭ بىباھا قىممىتى نەدە؟

① «دىۋان» ـ «تۈركىي تىللار دىۋانى»

پىكىر ئالەمدە ئىزدىنىپ بۈگۈن،
شۇ چېگىش سوئالغا تاپتىم بىر جاۋاب.
تەپەككۇر قۇشلىرىم ئەيلىدى پەرۋاز،
ئۆيدىكى تەۋەررۇك «دىۋان»غا قاراپ.

دېدىمكى ئىچىمدە مۇشۇ بىر كىتاب.
يېزىلغان قايسى چاغ، قايسى ئەسىردە؟
نېمىشقا ئۆتسىمۇ قانچە يۈز يىللار،
ئۇ بۈگۈن يەنىلا تۇرار ئۆيۈمدە؟

ئويلىدىم: شۇ چاغدا ئۆتكەن ئىنسانلىق،
بارمىدۇ تۇپراقتا قالغان بىر ئىزى؟
ئۇلار قان ـ تەر تۆكۈپ يىققان بايلىقنىڭ
ئەل ئۈچۈن بولغانمۇ زادى پايدىسى؟

«ياق» دېدى ئۆي ـ پىكىرىم يەنە رەتقىلىپ،
بۇ ئىزدىن نە نىشان بىر شامال ئۆتسە.
نېمىكەن پۇل بايلىق يىللار ئالدىدا،
تۈگەيدۇ ئىنسانمۇ ئەجىلى يەتسە.

بىلدىمكى دۇنيادا بىرلا ئۆلمەستىن،
ياشاركەن ئىنسانلىق تۆھپە ـ خىسلىتى.
شۇ سەۋەب بۇ ئۆلمەس شانلىق قامۇسنىڭ،
ئالتۇندىن مىڭ ئەلا ئىكەن قىممىتى.

1983 ـ يىل، 1 ـ ئاي.

بەخت

بىلسە دۇنيادا كىشىگە چىن ۋەتەن سۆيگەن بەخت،
ئىشقىدا پەرۋانە ئوخشاش ئۆرتىنىپ كۆيگەن بەخت.

ئەل ئىشى بولسا گوياكى مىسلى بىر چوڭقۇر دېڭىز،
گەكتىمگە يەتمەك ئۈچۈن تاشلاپ غۇلاچ ئۈزگەن بەخت،

قەترە تەردىن ئەلگە زەررەكەلسە نۇسرەت شان ـ
شەرەپ،
ھەر تىنىم ئىسسىق قېنىنى ئايىماي تۆككەن بەخت،

ئۈنسە ئەجرى گۈلشىنىدە بىر قىزىل چوغلۇق ئەگەر،
غۇنچىسىن قىسسا نىگارى زوقلىنىپ كۈلگەن بەخت.

سۆيگۈ بابىدا سەنەمنىڭ ۋەسلىگە يەتمەك ئۈچۈن.
دەشتە چۆللەردە غېرىپتەك مىڭ جاپا چەككەن بەخت.

سارغىيىپ پارلاق گۈلدەك كۈنگە تەشنا بولغۇچە،
تاغدىكى قارىغايغا ئوخشاش تاش يېرىپ ئۆسكەن
بەخت.

يارىغا بولماق ۋاپادار چىن بەخت ئاشىق ئۈچۈن.
ئەل ـ ۋەتەن ئىشقىنى دىلغا چىڭ پۈتۈپ يۈرگەن بەخت.

گەر كېلىپ قالسا بېشىغا بى ۋاقىت جەڭدە ئەجەل،
شەھىدى ئالدىدا ياۋنىڭ تىك تۇرۇپ ئۆلگەن بەخت.

1984 - يىل، 1 - ئاي قەشقەر.

ساختىدۇر

باش ئېگىپ قىلدىڭ سالام، قىلغان سالامىڭ ساختىدۇ.
قىشتىكى ئاپتاپ كەبى كۆلكەڭ - چىرايىڭ ساختىدۇر.

ئۆرتىنىپ قەلبىڭ ھەسەتتىن ئىس - تۈتەك باسقان سىنى،
بىلمىدى دەمسەن مېنى؟ سۆرگەن خىيالىڭ ساختىدۇر.

ئاق كۆڭۈل ئىنسانغا ھۆرمەت ئەسلىدە بەرگەن سالام،
ۋە لېكىن شۇ تاپتىكى خۇش جىلۋە، نازىڭ ساختىدۇر.

بىرزامان ئالدىڭدا گويا ئەرزىمەس بىر خەس ئىدىم،
مۇشۇ ئان بەرگەن ماڭا يۈكسەك باھايىڭ ساختىدۇر،

ئامىتى كەلگەي كىشىنىڭ ھەرقاچان خەلقى بىلەن،
يوق ئۇنىڭسىز تاجۇ - دۆلەت، گۈل سىياقىڭ ساختىدۇر.

ئۆز ئۆيۈڭدىن باشقا ئۆيگە چۈشمىسە زەررە يورۇق،
نۇر بەخش ئەتتىم دېمە، ياققان چىراغىڭ ساختىدۇر،

ساختىدۇر، ساختا كىشىنىڭ ھەر سۆزى، قىلغان ئىشى،
كۆز بوياپ، قەغەز بوياپ، قىلغان ئىجادىڭ ساختىدۇر.

1983 - يىل 2 ئاي، قەشقەر.

كادىر ھەققىدە مۇخەممەس

كادىرى بولماق خەلقىنىڭ ياخشى ئىش، شۆھرەت ئەمەس،
بوينىغا ئاسقان تۇماردەك ھۆسنىگە زىننەت ئەمەس،
ياخشى يەپ، ئوينا پ كۈلۈشكە كەڭ تاماشا پۇرسەت ئەمەس.
پاپىشانەڭگە پۈتۈلگەن ئەسلىدىن قىسمەت ئەمەس.
ئەل ئۈچۈن چەككەن رىيازەت زور بەخت، كۈلپەت ئەمەس.

كادىرى بولساڭ خەلقىنىڭ سەن ئاڭا غەمخانە بول،
ئىشقىدا كۆيگەن يىگانە، جان پىدا پەرۋانە بول.
كىرلىسە كۆل، دەردىگە يىغلا، مېھرىبان سەردارى بول.
گەر ئۆلۈم كەلسە بېشىڭغا «ۋاي» دېمەي مەردانە بول.
بۇ پەقەت بۇرچۇڭ سېنىڭ. جاپا ئەمەس، ھەسرەت
ئەمەس.

«مەن،— دېگەن ھەر بىر سۆزۈڭدە — خەلق ئۈچۈن
سادىق چاكا»
ئاقلا ئەھدىڭنى ئەمەلدە بولسىمۇ جەۋرى - جاپا.
مەن، نى دەپ زاتىڭنى ئۇنتۇپ، باسمىغىن يولنى خاتا.
قان - تېرىڭدىن كەلسە نۇسرەت زەررىچە قىلما تاما.

ھەق تىلەش قىلغان ئىشىغا ـ پەزىلەت، خىسلەت ئەمەس.

شان ـ شەرەپ قوچساڭ ئىشىڭدا سەن ئاڭا مەست بولمىغىن،
ئازغىنە تارتساڭ مۇشەققەت مۇڭلۇنۇپ غەش بولمىغىن،
مەرتىۋەڭ ئۆسسۇن ئېگىزلەپ، ئالدىراپ پەس بولمىغىن،
ۋە لېكىن بىلمەي خۇدۇڭنى يەردىكى خەس بولمىغىن،
بۇ ئۆزى كادىرغا لايىق ياخشى ئىش ـ ھەرىكەت ئەمەس،

پارتىيە ئىستىل، مىزانى سەن ئۈچۈن بولسۇن چىراغ،
تەخسكەش، ئالدامچىلاردىن بول پەخەس، قاچقىن يىراق.
ئارقا ئىشىك، سوۋغا، زىياپەت ئاخىرى باشقا چوماق،
ئالدىدا قىلغان خۇشامەت، جان ئالار يۇمشاق پىچاق،
رەنجىمە قىلغان سۆزۈمگە. بۇ ئۆزى تۆھمەت ئەمەس.

گەل بىزار بولغاي سېنىڭدىن ھەممىدە «چوپقەت» دىسەڭ،
يۇرتدىشىم، يارۇ ـ بۇرادەر، تىزغىنىم، ئۇلپەت دىسەڭ،
بىر تېرىقچە كەلسە مەنپەئەت خۇش كۆلۈپ «رەھمەت» دىسەڭ،
قول قۇرۇق كەلسە ناۋادا خۇيلىنىپ «تېزكەت» دىسەڭ،
بۇ ئۆزى ئىنسانغا لايىق چىن مېھىر ـ شەپقەت ئەمەس.

خەلقىمىز ئېيتقان بۇرۇنلا: كادىرىم بولغىن سىلىق،
ئەل ئىشى چەكسىز دېڭىزدۇر، ئۇندا سەن ئۈزگەن بېلىق.
كۈن كۆرەلمەس شۇ بېلىقمۇ ئالمىسا سۇدىن تىنىق،
يېتىپ ئايرىلسا چېچىلغاي ئۈنچىدىن تىزغان تىزىق.
بۇ ساڭا يۈكسەك ئەقىدە، تىلدىكى ھۆرمەت ئەمەس.

1984 ـ يىل 7 ـ ئاي، قەشقەر.

ياش بوغۇنلار ناخشىسى

(چاتما شېئىرلار)

قۇياشقا خىتاب

ئېيتچۇ قۇياش قىش پەسلى
نېمىشقا تېز كېتىسەن؟
غىل - پالىنە كۆرۈنۈپ،
بىر دەمدىلا ئۆچىسەن؟

كۆكتە زومچەك بولۇتلار،
توسۇپ ئالار يۈزۈڭنى.
يەرگە ياغقان كۈمۈش قار،
چىمىرلىتار كۆزۈڭنى.

بىزدىن رەنجىپ قالدىڭمۇ،
ئىللىق چىراي ئاچمايسەن.
كەچ كىرگۈچە كۆزۈڭ توت،
شۇنچە ئۇزاق ئۇخلايسەن.

كۆردۈم باھار پەسلىدە،
سېنى بۈگۈن باشقىچە
چىقىپ بوپسەن قىزىرىپ،
مەن كۆزۈمنى ئاچقۇچە.

كۆكسىڭدىكى ھارارەت،
ئېرىتىپتۇ مۇزلارنى.
ھۆسنىڭدىكى گۈزەللىك،
ئويغىتىپتۇ گۈللەرنى.

باقسام ماڭار يولۇڭغا،
كەپسەن خېلى يېقىنلاپ.
بۇلۇتلارمۇ ئاستىڭدا،
قاپتۇ ئازلاپ شالاڭلاپ.

كۆك ئاسماندا ئەركىلەپ،
خۇش خۇي كۈلۈپ تۇرسەن.
مەكتەپىمدىن قايتقۇچە،
بىزگە ھەمراھ بولسەن.

بىزنىڭ دىيار - كەڭ دىيار،
نۇرغا شەيدا گۈل دىيار.
قانچە تۇرساڭ تۇرۋەر،
بىزمۇ ساڭا ئىنتىزار.

ئامراقىمدىك سەنمۇ يە،
ماڭا ئوخشاش باھارغا.
باھار پەسلى ياشنىغان،
بىزنىڭ ئالتۇن دىيارغا؟

تۇغقانىمدى يە ئاناڭ،
سېنى مۇشۇ ماكانغا؟
ئاسقانىمدى يە داداڭ
چىراغ قىلىپ ئاسمانغا؟

مىنۇتسىرى يېقىنلاپ،
ئۆز نۇرۇڭنى چېچىۋەر.
ھېرىپ قالساڭ ئەگەردە،
كەتمەي قونۇپ قېلىۋەر.

گۈزەللىكنى سۆيىمەن

گۈل ئۆستۈردۈق بۇ يىل قىش،
ئۆيدە يەنە بىر تەشتەك.
گۈل ئېچىلدى بەك ئېسىل،
خۇددى كۆكلەم باھاردەك.

سوراپ كۆرسەم ئاچامدىن،
ئىسمى ئىكەن - جوخار گۈل.
ئامراق ئاڭا ھەممىدىن،
كىچىك سىڭلىم چىمەنگۈل.

سورىدىم بىر كۈن ئۇنىڭدىن:
بۇ گۈل ساڭا ياقامدۇ؟
سۇ قۇيىساڭ، ئوغۇتلاپ،
كۆڭلۈڭ يېرىم تۇرامدۇ؟

دېدى سىڭلىم بىر تاتلىق:
گۈزەللىكنى سۆيىمەن.
گۈلنى كۆرسەم ئۆزۈمنى،
گويا باغدا سېزىمەن.

بىر جۈپ ئالما

ئانام بۈگۈن بازاردىن،
قوش ئالما ئېلىپ بەردى،
«ساقلاپ يېگىن بالام» دەپ،
سومكامغا سېلىپ بەردى.

ئاشۇ قىزىل ئالمىنى،
كۆرۈپ خۇشال بولدۇمەن.
پۇراپ ئۇنى زوق بىلەن،
كۆزلىرىمگە سۈردۈمەن.

ئۆيگە يېتىپ كەلگەندە،
ئالدىم بىرنى قولۇمغا —
بىراق ئۇنى يېمەستىن،
كەلدى ئاچام يادىمغا:

ئۇنىڭ بىلەن ئىككىلەن،
مېنىڭ ـ سېنىڭ دېمەيمىز.
نېمە تاپساق تەڭمۇ تەڭ،
بۆلۈشمەستىن يېمەيمىز.

ئۆتكەندە ئۇ بىر قېتىم،
تويغا بېرىپ كەلگەنتى.
تاپقان ئىككى كەمپۈتتىن،
بىرنى ماڭا بەرگەنتى.

مەنمۇ بۈگۈن ئاچامنىڭ،
قىلغىنىنى ياندۇراي.
ئانام بەرگەن ئالمىدىن،
بىرنى ئاڭا قالدۇراي.

ئاچام كېلىپ مەكتەپتىن،
كۆرۈپ راسا خۇش بولسۇن!
ئىككىمىزنىڭ يۈرىكى،
شۇ ئالمىدەك قوش بولسۇن.

ئۆچۈرگۈچ

ئۆچۈرگۈچىم ئوماقسەن،
دوستلار بىلەن ئىناقسەن.
ئۆزۈڭ ئۇپراپ كەتسەڭمۇ،
زارلىنىشتىن يىراقسەن.

سەن بولغاچقا قېرىنداش،
دادىل تۇرۇپ خەت يازار.
دەپتىرىمنىڭ بەتلىرى،
سۈتتەك پاكىز ئاق تۇرار.

يۈز بەرگەندە خاتالىق،
ئېرەنمەستىن تۈزەيسەن.
مىننەت قىلىپ ئىشىڭغا،
مەغرۇرلىنىپ كەتمەيسەن.

خاتا خەتنى تۈزەتمەك،
سېنىڭ ئېسىل خىسلىتىڭ.
چوڭدۇر شۇڭا ھەرقاچان،
دىلدا ئىززەت - ھۆرمىتىڭ.

مەنمۇ سېنى ئۈلگە قىلىپ،
خالىس نىيەت بولىمەن.
دوستلار بەرگەن تەنقىدنى،
ئۆچۈرگۈچ، دەپ بىلىمەن.
1984 - يىلى 8 - و - ئاي، قەشقەر.

جىك سوراپ ...

بىر كۈنى ئون ئۆيگە كىردىم مەقسىتىم: بىر جىك سوراپ، ئاغزىدىن چىققىنى جىمىنىڭ «يوق» دېگەن بىر خىل جاۋاب. «يەتتە يىل ئالدىدا كىرسەم بارتىغۇ ھەر ئۆيدە جىك» جىلە بولدۇم ئۆز ئىچىمدە ھەممىنى «پىخسىق» ساناپ. كۈلدى شۇ چاغ بۇ سۆزۈمدىن چوڭ دادام پىسدڭمدە، «بىزمۇ ئون يىل ئالدىدا، ئالغان ئىدۇق بىرنى ياساپ. ئۆتكۈزۈپ بولمايتتى ئۇ چاغ راست دېدىڭ بىر كۈنىمۇ،

بولمىسا ھەر بىر كىشىدە جىڭ بىلەن پۇختا ھېساب،
بايقىدىم «يوق»نىڭ سىرىنى ئەمدى بۇ سۆزدىن كېيىن،
بىر بۇلۇڭدا تاشلىنىپ تۇرغان پۇچۇق جىڭغا قاراپ.
«ھە - دېدىم - ئاشلىق كۆپەيگەچ ئەمدى بىزنىڭ ئۆيدىمۇ،
تەڭلە ئۆلچەم بوپقىكەن - دە»، بۇ قاپاق جىڭغا تاۋاپ.
1985 - يىل، 6 - ماي، قەشقەر.

شامال بىلەن تېرەك

(مەسەل)

تېرەك دېدى: كۈز مەۋسۇمى شامالغا:
ياز پەسلىدە لەۋلىرىمدىن سۆيسەڭ،
قىش يېقىنلاپ كەلگەن چاغدا ئەجەبا،
رەھىمسىزلا ياپرىقىمنى تۆكسەڭ؟

قاپاق تۈرۈپ دېدى شامال تېرەككە:
يازدا سېنى ئىلاجىم يوق سۆيەتتىم.
كۈچۈم يەتسە، باھاردىلا سوقۇپمەن،
ياپرىقىڭدىن بىرنى قويماي تۆكەتتىم.
1985 - يىل، 9 - ئاي.

غىل - پال كەلگەن خىياللار

تۇغۇلدۇق ئۆمرىمىز زادى قانچىلىك؟
كۆپ بولسا يۈز ياشتىن بەلكى ئاشارمىز.

ئۇلۇغ كىلىپ ئاۋادا ياغسا چوڭ ئاپەت،
باي بولۇپ، ئالتۇندا ئىشىك تاقارمىز.

بىراق، شۇ ئۇمۇرنىڭ مەنىسى نېمە؟
بىلىندى ھەممىشە بىزگە تۇمانلىق،
تۇماننى ئۇلغايتتى بەزىدە قان - قان،
بىزدىكى قانائەت، روھىي گادايلىق.

يول تاپتۇق، يۈز تاپتۇق ماڭدۇق ئالدىدا،
كۆرەڭلەپ «بەختىم شۇ» دېدۇق چىرايلىق.
چاپلاشتى مەرەزدەك ئېرىنىمدى يەنە،
تۈگىمەس ئاداۋەت، توڭلۇق نادانلىق...

× × ×

بولدى، قوي، ئارتۇقچە سۆزلىمە شائىر،
سېنىڭمۇ بىلگىنىڭ - كۆرگىنىڭ چاغلىق.
مەنلا دەپ پوت ئېتىپ ئايلىنىپ قالما
كەڭ بىلمەس مەخلۇققا - سەن تۈت ئاياغلىق.

1985 - يىل، 9 - ئاي.

يۇلتۇز بىلەن سۆھبەت

تۈن كېچە...
سىيادەك قاپ - قارا يۇكسەك سامادا،

كۆرۈلمەي
قايتمىدىن

(يەنە بىر رەت)

بى مەھەل يوقاپقان سىرداش يولتۇزۇم.
كۆلدى ئۇ —
يىراقتىن،
تەبەسسۇم بىلەن،
قاتىمۇ قات بۇلۇتلار تۇرسىمۇ قورشاپ،
چاقنىدى شۇ ھامان خىرە كۆزلۈرۈم،
ئوكۇمىمۇ؟
چۈشۈمىمۇ؟
دېدىم مەن ھەيران:
نەلەردە يۈرۈيسەن ئەي گۈزەل يۇلتۇز؟
نېمىشكە،
بەزى بار، بەزىدە سەن يوق،
كۆرۈنسەڭ بولمامدۇ كېچە-يۇ - كۈندۈز؟
دېدى ئۇ،
سامادىن پىچىرلاپ ماڭا:
مەن مەۋجۇت!
مەن ھايات!
دۇنيادا تېخى.
كۈندۈزى قۇياشنىڭ
ئاخشىمى ئاينىڭ نۇرىغا نۇرىدا،
كۆزلىرىڭ قامىشىپ كۆرمەيسەن مېنى.
بىل شۇنى:

ئادەتتە،
(كېچە ۋە كۈندۈز)
قۇياشتىن،
چولپاندىن،
تالاشمايمەن نۇر،
لېكىن
تۈن قانچە قاپ ـ قارا بولسا،
شۇنچە چاقنايمەن،
بېغىشلاپ ساڭا ھۇزۇر.
قاراڭغۇ زۇلمەتتە،
جۇت شۇۋرغاندا.
جىسمىمدىن تارالغان نۇرلىرىدىم ئۆتكۈر،
مەن چىقىمەن
ئاي تۇتۇلغاندا،
كۈن خىرەلەشكەندە،
ۋۇجۇدۇم سوغۇق ـ ئىسسىققا شۇنچىلىك سەزگۈر...

1985 ـ يىل، دېكابىر، قەشقەر.

«يالتىز دەمز چىلك»

(مەسەل)

كېچە...
پېچىرلىدى گۈل،
تارۇك ياپراقتا

ئىچۈن تۆكۈلەر كۆزلىرىڭدىن ياش؛
دېدى ياپراق:
(ئۆكسۈپ يىغلاپ)
كۆرمىدىڭمۇ،
سەزمىدىڭمۇ؟
بوراندا تېنىمگە كېلىپ تەگدى تاش.
گۈل ئېيتتىكى:
سەۋرى قىل ئاداش،
كېتىدۇ بوران،
تۈگەيدۇ جۇدۇن،
بولۇتلار سۈرۈلۈپ چىقىدۇ قۇياش.
نابۇت بولسىمۇ، يۇمران تېنىمىز،
يىلتىزىمىز چىڭ.
ئەتە،
يە ئۈگۈن
كېلىدۇ باھار،
چىقىمىز تۇپراقتىن كۆتۈرۈپ باش.
1985 - يىل، 2 - ئاي.

سەھەر

سۈبھە يورۇپ ئاتتى تاڭ،
ئۈچتى يۇلتۇز سامادىن.
تۈن پەردىسى يىرتىلدى،
باغۇ - بوستاندالادىن.

كۆلۈمسىرەپ چىقتى كۈن،
قارلىق چوققا ئۈستىدىن.
بۇلۇت يۈزى قىزاردى،
گۈلگۈن شەپەق ھۆسنىدىن.

كۆلدى ئاسمان، تاغۇ - تاش،
ئوتقاش كەبى تاۋلىنىپ.
نۇر يېپىدا كەڭ زېمىن،
قالدى كۆككە باغلىنىپ.

1955 - يىل، 3 - ئاي.

شائىر ئۆلمەس

شېئىر چىقماس شاتۇتىدەك شائىردىن،
ھېسابلاشسا يازماي تۇرۇپ جان بىلەن.
شېئىر دېمەك - ۋىجدان دېمەك، جان دېمەك،
شېئىر ئۆلمەس يازغاندىلا قان بىلەن.

شۈبھىسىزكى، قىلغان سۆزۈم ھەقىقەت،
ئاڭا شاھىد ئەنە لوتۇن قەبرىسى.
شائىر ئۆلسە، شېئىر ئۆلسە ئەگەردە
يوقلارمىدى ئۇنى مىڭلاپ نەۋرىسى؟

شائىر ئۆلمەس، لوتۇن ئۆلمەس، تا ئەبەد،
بىرسى ئۆلسە چىقار بىرى ئىز بېسىپ.

گۈل ۋە ئادەم

باھار...
تۇپراقتىن كۆتۈرسىلا باش،
گۈل غولى
گۈل شېخى
تەڭلا كۆكلەيدۇ،
يوپۇرماق،
غۇنچىمۇ بولىدۇ پەيدا،
يىلتىزىدىن سۇ ئىچىپ تەڭلا ياشنايدۇ.
ھەممىدىن قىزىقى:
كۈز پەسلى شۇ گۈل.
تەڭ قۇرۇپ،
تەڭ تۇزۇپ ياپراق تاشلايدۇ،
مانا بۇ — مەن كۆرگەن گۈلنىڭ خىسلىتى،
لېكىن...
ئادەمچۇ؟
ياق، ئۇنداق ئەمەس!
ئۇ، گۈلدەك
بىر تەندىن
بىر جاندىن

تەڭ تۇغۇلمايدۇ،
بىرى ئۆلسە، بىرى ياشايدۇ،
بىرى كۈلسە، بىرى يىغلايدۇ،
گۈل كەبى خىسلەتكە ھەۋەس قىلمايدۇ.
مانا بۇ — مەن كۆرگەن ئىنسان خىسلىتى.

1985 - يىل، 5 - ئاي.

مەن ۋە چۈمۈلە

مەن ئاۋارە: تىگەن سوقۇپ، كەتمەن چېپىپ،
تىنىم تاپماس چۈمۈلىمۇ تۆشۈك ئېچىپ.
لېكىن بىلمەس: شۇ تۆشۈكتىن يار كەتسە گەر،
ئاشۇ نادان ئۆلۈشىنى لايىغا پېتىپ.

1985 - يىل، 6 - ئاي.

تاش چۈشۈپ...

«چولتۇك» كىدە بىر تاش چۈشۈپ كۆلچەككە،
چەمبەرسىمان سۇدا دولقۇن قوزغاتتى.
يېتەلمىدى بېلىق ئالغۇچ مەقسەتكە،
دولقۇن كېلىپ بېلىقلارنى ئويغاتتى.

1985 - يىل، 6 - ئاي.

شاتۇتىنىڭ جاۋابى

(مەسەل)

باققا كىرسەڭ قۇشتەك ئۈنلۈك سايرايسەن،
ئۆيگە كىرسەڭ ئىت - مۈشۈكنى دورايسەن.

خىسلەت نېمە، — دېدى كاككۈك تۇتىغا، —
«دورىغاندا زادى چېنىپ قالمايسەن؟»

دېدى تۇتى بۇ ماختاشتىن زوقلىنىپ،
قەپەزدىمۇ تېنى يايراپ روھلىنىپ:
«يوقتۇر ماڭا قىزىنىڭ يامان ياخشىسى،
شۇ سەۋەبتىن يات ئەمەستۇ ناخشىسى»
1985 - يىل، 7 - ئاي.

مەن ياخشىمۇ، يامانمۇ؟

مەن ياخشىمۇ، ياكى يامان بىلمەيمەن،
بىرى «ياخشى» بىرى «يامان» دېيىشەر.
بۈگۈن «ياخشى» دېگەنلەرمۇ ئەتىسى،
بىر ئىشىمدىن قۇسۇر تېپىپ كۈلۈشەر.

مەن ياخشىمۇ ياكى يامان بىلمەيمەن،
چۈنكى ئۇدى ئۆلچەيدىغان جەدۋەم يوق.
بار دېيىلسە، «مەن»لا ئۆلچەم ھەممىگە،
شۇ سەۋەبتىن ئاغرىنىشقا تىلىم يوق.

مەن ياخشىمۇ ياكى يامان بىلمەيمەن،
لېكىن ياخشى بولالايمەن — ئۆلمىسەم.
شەرتى ئۇنىڭ بىرى: تىلىم بولمىسا،
بىرى كۆزدە ھېچ نەرسىنى كۆرمىسەم.

مەن ياخشىمۇ ياكى يامان بىلمەيمەن،
لېكىن ياخشى بولالايمەن «مە» دېسەم.
ئۆز تېنىمنى كاۋاپ قىلىپ بەزىدە،
خالىغانچە ئۆزۈڭ تاللاپ «يە» دېسەم.

شۇ سەۋەبتىن بۇگۈن «ياخشى» ئاتالسام،
بىر كۈن ئۆتمەي يەنە يامان ئاتالدىم.
بەرگەن چېغىم «سېخى جەننەت» دېيىلىپ،
ئالغان چېغىم «قارنى تويماس» سانالدىم.

مەن ياخشىمۇ ياكى يامان بىلمەيمەن،
چۈنكى ئۇنى ئۆلچەيدىغان جىڭىم يوق.
«بار» دېيىلسە «مەن»لا ئۆلچەم ھەممىگە،
شۇ سەۋەبتىن ئاغرىنىشقا تىلىم يوق.

1985 - يىل، 7 - ئاي.

ئەيىب كىمدە؟

بىر ئاخشىمى يولدا ئۇچراپ ئىككى ئىت،
بىر - بىرىگە قاراپ راسا قاۋاشتى.
ھايال ئۆتمەي چۈشتى ئۆزي پەسكويغا،
يېقىن كېلىپ ئېغىز - بۇرۇن يالاشتى.

نەدىن بىلەي: باستى يەنە پالاكەت،
چىققى غەۋغا (مەن تاشلىغان سۆڭەكتىن)

قالدى سۆگەك ئۆز جايىدا - يالاقتا،
شىددەت بىلەن باشلاندى جەڭ بۆلەكتىن.

«ئاپلا» دېدىم ئىتقا يەنە ئېچىنىپ،
غەزەپ بىلەن يېرىدىم سائەت ئېلىشتى.
ئاخىرىدا ھەر ئىككىسى قان بولۇپ،
ھالسىزلىنىپ يەردە يېتىپ قېلىشتى.

ئويلاپ قالدىم: نىچۈن ئۇلار تالىشار،
بەزى چاغدا ئېغىز - بۇرۇن يالىشار؟
ئەيىب كىمدە، سۆگەكتىمۇ - ئىتتىمۇ؟
ياكى ئىتقا سۆگەك سالغان مەندىمۇ؟

1985 - يىل، 8 - ئاي.

نىگارىمغا

كۆپ ئەمەس، قاچاندا كۆرسەملا سېنى،
نىچۈندۇر ئالدىڭدا تىلسىزمەن نىگار.
كۆرمىسەم تەلپۈنەر بى تاقەت كۆڭلۈم،
قۇچۇشتا ۋەسلىڭنى بولۇر ئىنتىزار.

بىراق، سەن ئالدىمدا بولغاندا پەيدا،
ئۇنتۇيمەن ھەممىنى، رەڭگىمدە قان يوق.
كۆزلىرىم مۆلدۈرلەپ تۇرسىمۇ ئەلھال،
سىزىمەن ئۆزۈمنى تېنىمدە جان يوق،

قايسى «سىر» پىنھاندۇر ئېيتقىن ھۆسنىڭدە
تىترەيدۇ نېمىشقا مۇنچە تەنلىرىم؟!
نېمىشقا چىقمايدۇ ئاۋازىم ئۈنلۈك.
يا سۆزدىن قالغانمۇ مىسكىن لەۋلىرىم.

چۈشەندىم بۇ سىرلىق تۇيغۇنى ئاخىر.
ئۇ، نازۇك سۆيگۈنىڭ ئېكەن ئۇچقۇنى.
چىدارمۇ ئۇنىڭغا ئەمدى جان - تېنىم،
ئۆلغايسا كۆنسېرى ئاتەش - يالقۇنى.

بولدى، قوي، بىلمەسكە سالمىغىن نىگار،
ئىچىمدە يوشۇرۇن ئورنىتىپ كۆيمەي،
ئۆز قەلبىڭ چوغىدا ياققان بۇ ئوتنى،
يا ئۆچەر، يا ئۆلغايت، ئۇن - تىنسىز يۈرمەي.

1986 - يىل، 1 - ئاي

مەن ۋە پەرۋانە

پەرۋانە دۇنيادا نۇرغىلا ئاشىق،
شۇ سەۋەب ئۇ، ئوتتا كۆيۈپ تۈگەيدۇ.
مەن ئىنسان، ئاشىقمەن ئۆز نىگارىمغا،
بۇ سۆيگۈ مەن بىلەن ئۆلۈپ تۈگەيدۇ.

1986 - يىل، 2 - ئاي.

قوغۇنچى بوۋاي

(جاڭ بىننىڭ «دېھقان بوۋاي» شېئىرىغا تەقلىد)

ھەر كۈنى سۈبھ سەھەردىن تاكى ئۇ كۈن پاتقۇچە،
ئىشلىدى تىنماي ئېتىزدا. سۇ تۇتۇپ، پېلەك تاراپ.
ياتتى كۆزدە ساي تېشىدەك مەي بولۇپ سانسىز قوغۇن،
ھاردۇقى چىقتى بوۋاينىڭ پۇرىقى تەنگە تاراپ.

1986 - يىل، 2 - ئاي.

ئالما ئۈزگەندە....

ئالدىراپ شېخىدىن ئۈزدۈڭ ئالمىنى،
«بۇ باغنىڭ ئەڭ ئېسىل ئالمىسى شۇ» دەپ.
ۋە لېكىن يېگەندە بولدى كۆڭلۈڭ لال،
تۈگەتكەچ ئىچىدىن ئۇنى قۇرت يەپ.

بولدى قوي، ئارتۇقچە زارلانما يىگىت،
ئۆز كۆزۈڭ، ئۆز كۆڭلۈڭ ئالداپتۇ سېنى.
رەڭ ئەمەس، تەمگە قارايتتىڭ ئەگەر،
ئالمىنى تاللاشقا قويغاندا مېنى.

1986 - يىل، 2 - ئاي، قەشقەر.

گۈل ۋە بۇلبۇل

گۈل ئېچىلدى تاڭ سەھەردە،
تولدى ئەتراپ پۇراققا،
ئېلىپ قاچتى بەگباش شامال.
گۈل ھىدىنى يىراققا،

بولدى ھەيران بۇلبۇل شۇ چاغ،
ئۇيقۇسىدىن ئويغىنىپ.
«قېنى ھىدىڭ؟» دېدى گۈلگە،
ھەسرەت بىلەن تولغىنىپ.

جاۋاب بەردى گۈلنىڭ شېخى:
ئۇخلاپ قېلىپ كېچىكتىڭ،
شۇكۇر قىلغىن ۋەسلىمگىمۇ،
مىڭ جاپادا ئېرىشتىڭ»

1986 - يىل، 4 - ئاي.

ئاسان ئىدى، قىيىن بولدى

ئاسان ئىدى، ياشلىق چېغىم شېئىر يازماق،
بارماق بىلەن بوغۇم ساناپ يۈرگىنىمدە.
جاپا بولدى، ئەمدى ماڭا مىسرا تۈزمەك،
«شېئىر» نېمە،

«شائىر» نېمە؟
بىلگىنىمدە.

1986 - يىل، 4 - ئاي.

كائىناتتىن سادالار

قۇياش دېدى: يۇكسەكمەن كۈلۈپ ياشايمەن،
شامال دېدى: كۆك ئاسماندا ئۈزۈپ ياشايمەن.
يۇلتۇز دېدى: بۇلۇتلارغا مىنىپ ياشايمەن،
بۇلۇت دېدى: كۆز يېشىمنى تۆكۈپ ياشايمەن.

زېمىن دېدى: كەڭ ئاسمانغا قاراپ ھەمىشە،
نۇرلىنىمەن ھەممىنى تەڭ سۆيۈپ ياشايمەن.
ياز پەسلىگە ئىنتىزارمەن قىشتىن قورقمايمەن،
قارا تۇندە ئۇخلاپ ھەم چۈش كۆرۈپ ياشايمەن.

1986 - يىل، 5 - ئاي.

ۋىجدان ھەققىدە يېڭى سۆز

مەن بىلەتتىم كىچىكىمدىن مۇقەددەس،
ئىنساندىكى مېھرى - ۋاپا، ۋىجداننى.
ياندى رايىم كۆرۈپ بۇگۈن تۇساتتىن،
شەكلى ئىنسان - قەلبى رەزىل شەيتاننى.

«دوستلۇق» دېسە، «ۋىجدان» دېسە ھەمىشە،
قۇدرىتىنى ھەممىدىن چوڭ كۆرەتتىم.
شەك كەلتۈرسە، كىمكى ماڭا ئىشەنمەي،
ۋىجدانىمنى ئاتاپ قەسەم بېرەتتىم.

پاكلىقىمغا ئەينەك ئىدى، ئۇ مېنىڭ،
نەگە بارسام، ئەقىدەمنى كۆرسىتىپ،
ئۆز تىلىمغا ئۆرنەك ئىدى. ئۇ مېنىڭ،
نەگە بارسام ھەقىقەتنى سۆزلىتىپ.

بىلدىم بۈگۈن «تۇرمۇش» ئاتلىق لۇغەتتىن،
«ۋىجدان» بىلەن «ساداقەت»نىڭ سېھرىنى.
ھەيران قالدىم بەزى ئىنسان نەسلىدىن،
تاپالماستىن ئۇنىڭ مىڭدىن بىرسىنى.

دېمەك: ۋىجدان، دوستلۇق دېگەن بۇ سۆزنىڭ،
مەنىسىمۇ تۇرار ئىكەن ئۆزگىرىپ.
بۈگۈن بىرگە ئازار بەرسە، يىغلىتىپ،
ئەتە ئۇنى خۇش قىلاركەن كۈلدۈرۈپ.

1986 - يىل 8 - ئاي، قەشقەر.

ئۆۋال بولدى ئاسلانغا

ئىت ئېيتقۇدەك: قاياق كۆرسەم قاۋايمەن.

يالاق كۆرسەم يالايمەن.

(دوستۇمنىڭ خاتىرىسىدىن)

چىققى بالا بىر كۈن سىرتقا ئۆمىلەپ،
ئۆيدە ئويناپ زېرىككەندە مۇشۇكنى.
كۆرۈپ قالدى چىقىپلا ئۇ ھويلىدا،
يەردە ياتقان پاكار، يۇڭلۇق كۈچۈكنى.

ئاپتاپ سىنىپ ياتسا كۈچۈك قورساق ئاچ،
كېلىپ بالا خۇش خۇي كۈلۈپ قارىدى.
كۈچۈكمۇ تەڭ تاما بىلەن تىل سوزۇپ،
ئۇنىڭ نازۇك قوللىرىنى يالىدى.

نادان بالا ئوخشاتتىمۇ كۆڭلىدە،
بۇ مەخلۇقنى ئۆيدە كۆرگەن دوستىغا.
ئويناپ كەتتى ھايال ئۆتمەي بەھۇزۇر،
قوللىرىنى سېلىپ ئۇنىڭ بوينىغا.

ياتتى بىردەم يۇڭلۇق كۈچۈك تامادا،
قۇلاقلىرى تاتىلىسىمۇ قاۋىماي.
مىنگەن چاغدا بالا ئۇنىڭ بوينىغا،
ئېغىز سالدى كۈچۈك بىردىن چىدىماي.

بىلدى بالا شۇ چاغدىلا «قىرقىراپ»،
بۇ «دوستى»نىڭ مۇنداق «قىزىق» خۇيىنى.

تارتمۋالدى مىلڭ جاپادا كۆزى ياش،
ئۈستىنلڭ چىشى پاتقان يۈمران قولنى.

قاتتىق ئازار يەتكەچ بالا دىلىغا،
شۇ مىنۇتتىن باشلاپ سىرتقا چىقمىدى.
ئەدە كۆرسە بۇ مەخلۇققا چىقىلماي،
ھەمىمە ئىشتا بەكمۇ ھەزەر ئەيلىدى.

بىراق، ۋەقە يۈز بېرىپلا كۆپ ئۆتمەي،
قالدى ئاسلان ئۆيدە ھەمىمە بالاغا.
دوستى ئۈچۈن بولۇپ ياخشى ئويۇنچۇق،
چىقالمىدى ئەمدى ئەركىن تالاغا.

ياۋاش يۇمشاق بولغانىسېرى بوز ئاسلان،
دوستى ئۇنى شۇنچە خارلاپ ئوينىدى.
كۆزلىرىگە تىقىپ بىگىز قولىنى،
يۇلۇپ بۇرۇت، موپلىرىنى قويمىدى.

بولدى بۇ ئىش ئاسلان ئۈچۈن ھاقارەت،
ياۋاشلىقى بولۇپ گويا جىنايەت.
بىر ئاخشىمى دېدى ئاسلان ئىچىدە:
«كېتەي بۇلىدىن، قىلماي ئارتۇق شىكايەت...»

كەتتى ئاسلان شۇ ئۆي بىلەن ئەتىسى،
تۇرغان ئۆي ـ ماكانىدىن خوشلىشىپ.

بىلدى بالا ياۋاش ئاسلان قەدرىنى،
زېرىككەندە بۆشۈك بىلەن ئوينىشىپ.

9886 - يىل 9 - ئاي، قەشقەر.

ئۆمرۈمگە نەزەر

(1)

گۆدەك چېغىم ـ سەبى چېغىم، گۈل چېغىم،
ئۆتتى ئۆمرۈم سۈزۈك تاڭدەك بىغوبار.
ئۆزۈمىز ئوت، كۆزۈمىز ئوت ھاياتىمنىڭ —
گۈزەل، پارلاق ئەتىسىگە ئىنتىزار.

ئۆتتۇم غەمسىز قانچە يىللار شۇ پەيتى،
شېرىن ئۈمىد، ئارزۇلارغا سىردىشىپ.
ئەقىدەمگە قانات بەردى خىياللار،
پاك دىلىمغا يۈگۈمەچتەك چىرمىشىپ.

ئاشتىم داۋان ئۈمىد بىلەن سەپەرداش،
ياشلىقىمنىڭ گۈل مەنزىلى كۆرۈندى.
بۇ مەنزىلگە تۇنجى قەدەم قويغاندا،
ھاياتلىقنىڭ چېكى يوقتەك تۇيۇلدى.

(2)

ياشلىق چېغىم ـ ئالتۇن چېغىم، نۇر چېغىم،
كەلدى تېزدىن يېڭى ھېسلار قوزغىتىپ.
گۆدەكلىكتە مەن بىلمىگەن سۆيگۈنىڭ —
دىلدا نازۇك بىخلىرىنى ئۇيغىتىپ.

مەپتۇن قىلدى مېنى ئوتلۇق مۇھەببەت،
ئېلىپ شۇئان ئىختىيارسىز ئىلكىگە.
ئەسىر قىلدى، قەلەمقاشلىق جانانلار،
شەيدا قىلىپ، گۈلدەك گۈزەل ھۆسنىگە.

تۇتقۇن بولدۇم، قۇلى بولدۇم سۆيگۈنىڭ،
شۇ مىنۇتتىن باشلاپ بىھوش مەست قىلىپ.
ئۆزدۇم ئۈمىد، ئۈز جىنىمدىن نەچچە رەت،
جۇدالىقتا، يارسىز ياشاش تەس كېلىپ.

ئۆتتى شۇنداق، چاقماق كەبى ياشلىقىم،
گۈل ئېچىپلا توزۇپ كەتكەن چېچەكتەك.
قالدى ئارزۇ، قالدى ئارمان بى مەزگىل —
خەمەك سالماي قۇرۇپ كەتكەن پېلەكتەك.

(3)

قەدەم قويدۇم، ياشلىق بىلەن خوشلىشىپ،
ئۈمىد بىلەن يەنە يېڭى پەللىگە.

قەسەم بەردى، يەتكۈزمەككە مۇرادەم،
بەخت ئاتلىق گۈزەل جانان ۋەسلىگە.

بولدى ھەمراھ، بۇ سەپەردە ئىجادىم،
ئىجاد بىلەن داۋان ئاشتىم، تاغ ئاشتىم.
ئەجرىم بىلەن دىل بېغىنى سۇغىرىپ،
قۇرۇپ قالغان گۈل شېخىنى ياشناتتىم.

ئىجادىمدىن كۆلدى، ئۆچكەن ئارمانلار،
كەتتى نېرى، قۇرۇق بەڭباش خىياللار.
قالدى پەستە، مۇرادەمنىڭ كۆچىدىن،
چىقماق قىيىن نى - نى مۈشكۈل داۋانلار.

ئېشىپ داۋان كۆرگەندە مەنزىلىم،
قۇچاق ئاچتى، بەخت ئەمەس ھالاكەت.
كوھى قاپتىن چىققان قۇيۇن شۇم بوران،
ئېلىپ كەلدى ھەممىگە تەڭ پالاكەت.

بوران ئەدەپ چىقشۋەردى توختىماي،
نۇرلۇق نىشان، مەنزىلىمنى يوقاتتىم.
مەنزىل ئەمەس، يالغۇزلا ئۇ، ئۆمرۈمنىڭ —
ئالتۇن كەبى مەزگىلىنى يوقاتتىم.

ئايلار ئۆتۈپ، كۈنلەر ئۆتۈپ قانچە يىل،
ۋىسال ئاچتى، كېلىپ يەنە نەۋباھار.

بوران بىلەن نابۇت بولغان يەر - زېمىن،
روناق تېپىپ، گۈل - چېچەككە بولدى يار.

چاچتى پۇراق، يېڭىباشتىن ئۈيغىنىپ،
باغدا رەيھان، قىردا خۇش بۇي سۇمبۇللار.
ئۈردى خەندان چاقى كەلتۈرۈپ جاھاننى،
دىلى خەستە، ئۈنى ئۈچكەن بۇلبۇللار.

ئۈمىد بىلەن كەلگەن ئىنسان ياشاشقا،
ئۈمىد بىلەن باقتى يەنە ھاياتقا.
قايە ئۈچۈن بولغان يۈكسەك ئەقىدە،
قىلدى ئىگە، مەڭگۈ سولماس قاناتقا.

ھايات بەردى، قانات بەردى ماڭا ھەم،
جىسمىمدىكى ئەلگە بولغان مۇھەببەت.
ئاق قىراۋدەك چېكەمدىكى چاچلىرىم،
بولەي كۈلگەن يۈزلىرىمگە گۈل پەقەت.

ھايات ئىشقى، ياشارتتىمۇ دىلىمنى،
قايتىپ كەلدى، روھىمغا خاس ياشلىقىم.
بولدى سىرداش ماڭا چىندىن ۋاپادار،
قەلەم ئاتلىق، تىلى شېكەر «تاتلىقىم».

بەخت ئىزلەپ، ئۆز ئىلىمگە، خەلقىمگە،
چىقتىم بۈگۈن يېڭى جەڭگە - بەيگىگە.

چىقالايمەن، يۈگۈرۈك ئىجاد تۇلپارىم،
ياشلىقىمدا چىقالمىغان پەللىگە.

داۋان ئېشىپ مەنزىلىمگە يەتكەن كۈن،
يىراقلارغا يەنە نەزەر سالىمەن.
لېكىن ئارمان چېچەك ئاچماس دەرمانسىز،
ياشلىقىمنى قايتا ئەسلەپ قالىمەن.

1986 - يىل 9 - ئاي قەشقەر.

تەيخۇ تەسىراتلىرى

(چاتما شېئىرلار)

1986 - يىل 10 - ئاينىڭ 16 - كۈنىدىن 11 - ئاينىڭ 6 - كۈنىگىچە. ئاپتونوم رايونلۇق ئەدەبىيات - سەنئەتچىلەر بىرلەشمىسى ئۇيۇشتۇرغان دەم ئېلىش ۋە زىيارەت ئۆمىكىگە قاتنىشىپ. جياڭسۇ ئۆلكىسىنىڭ ۋۇشى شەھىرىگە يېقىن بولغان گۈزەل تەيخۇ كۆلى بويىدا زىيارەتتە بولدۇم.

ماسەنگە قاراپ

كۆز يەتكۈسىز بىپايان كەڭ تەيخۇنىڭ
زۇمرەت سۈيى تۇرار كۆككە لەۋ يېقىپ،

تاغدىن سوققان سوغ شامالدا تىنىمسىز،
قويار لەززەت دولقۇن ياساپ، تەۋرىنىپ.

كۆل سۈيىنى ئەگەر مەيگە ئوخشاتسام،
ماسەن① ئۈنىڭ جامى ئىكەن خىسلەتلىك،
چىرايلىقنى كۆزدە كۆردۈم، ئىچمىدە —
ئەسكە ئالدىم خانتەڭرىنى — ھەيۋەتلىك.
سۇ ئىكەن ئۇلارنىڭ تۇراۋ ماكانى. ماۋزو

تەيخۇنىڭ ئۈستىدە تاڭدىن — كەچكىچە،
ئۈزۈشەر ئاققۇدەك كېمىلەر تىنماي،
ئۈزۈشەر دولقۇنغا ئۇرۇلۇپ چۆكمەي،
تۇمانلىق كۈنلەردە يولدىن ئاداشماي.

كېلەر شۇ كېمىدە ياشاپ بېلىقچى،
ئەۋلادتىن — ئەۋلادقا كۆلگە تور سېلىپ،
ئۆتەر سۇ باغرىدا كۈندۈز — كېچىسى،
بېلىققا كۆز تىكىپ بېلىقنى ئېلىپ،

شۇ كېمە، ئۇلارنىڭ ئۆي ھەم بىساتى،
تۇغۇلار بوۋاقمۇ ئۇنىڭ ئۈستىدە،
قىز — يىگىت تويلىرى ئۆتىدۇ خۇشال،
قىرغاققا چىقمايلا سۇنىڭ ئۈستىدە.

① ماسەن — شۇ جايدىكى تاغ ئىسمى.

شۇ كېمە، بېلىقچى ئۈچۈن قەدىرلىك،
بېلىققا تور سېلىش - پۈتكۈل خىيالى.
ئويلىدىم ھەر قېتىم تەيخۇغا قاراپ.
سۇ ئىكەن ئۇلارنىڭ ئانا ماكانى.

مولدوك غارىدا

ئۈستى تاغ، ئاستى سۇ مولدوك① غارى،
ئەسلەتتى كىرگەندە مىڭلاپ ئەسىرنى.
خۇاڭدىنىڭ ئەجدادى يانغاندا جەڭدىن،
قورغانمۇ بۇندايا ئوردا يا قەسىرنى؟

غارىدىكى ھەر ئۆڭكۈر، ھەر بىر قىيا تاش،
بىلىندى ماڭا زەپ سىرلىق بىر دۇنيا.
ئاق، سېرىق، ھال، يېشىل تۈۋرۈك تاشلىرى،
بولغانمۇ تەبىئىي شۇ يەڭلىغ پەيدا؟!

غارىدىكى زۇمرەتتەك سۇمۇ ئاجايىپ،
تاشلاردىن تامچىلاپ بولۇپتۇ بىر كۆل.
تەيخۇدا پاراخوتقا چىقماستىن تۇرۇپ،
چىقتىممەن قولۋاققا تەلپۈنۈپ كۆڭۈل.

دېدى سۇ ئۈستىدە قولۋاقچى قىزچاق؛
سۇنىڭ ۋۇكۇڭ بىر زامان بۇ جايدىن ئۆتكەن،

① مولدوك — جياڭسۇ ئۆلكىسى تەۋەسىدىكى بىر جاينىڭ نامى.

ئارزۇ تۇلپارىنى باغلاپ كېلىشكە،
ھېكمەتلىك ھاسىنى قالدۇرۇپ كەتكەن.

دېدى ئۇ: ۋاڭ يەنمىڭ① مۇشۇ ئۆڭكۈردە،
ئولتۇرۇپ بىر زامان نەزمىلەر يازغان،
قومۇشنى قەلەم قىلىپ. قار - تەرنى سىيا،
تەپەككۇر كانىدىن دۇر - گۆھەر قازغان.

خۇشاللىنىشتۇق، رىۋايەت تۈگىدى شۇنداق،
قىز كۈلۈپ ياغلىقنى سىلكىتىپ قالدى.
بولسىمۇ ئۇ ئېيتقان گەرچە رىۋايەت،
قەلبىمنى قانچە كۈن لەرزىگە سالدى.

گۇەنجاڭسەنگە چىققاندا

تەيخۇ بويى — جۈيىزىزارلىق ئىچىدىن،
قەدەم قويسام گۇەنجاڭسەن②نىڭ كۆكسىگە؛
قولتۇقىمدىن يۆلەپ ئالدى دوستلىرىم،
ئېلىپ چىقماق بولۇپ تاغنىڭ ئۈستىگە.

«رەھمەت!» دېدىم مەن ئۇلارغا ئاشۇ چاغ،
ئىرادەم بار، يار - يۆلەكسىز چىقىشقا.

① ۋاڭ × × — جۇڭگو كلاسسىك ئەدەبىياتىدىكى مەشھۇر شائىرلارنىڭ بىرى.
② گۇەنجاڭسەن — تەيخۇ بويىدىكى بىر تاغنىڭ نامى.

خان تەڭرىگە چىققان يىگىت قانچە رەت،
گۆھەنجاڭگىپكا ① چىقالمىسۇن نېمىشقا؟!

كۆلدى دوستلار بۇ سۆزۈمدىن زوقلىنىپ،
مەنمۇ ماڭدىم ھەر قەدەمدە روھلىنىپ.
چىققىنىمدا تۇنجى بولۇپ چوققىغا،
قاراپ قالدى ئەسكى پوتەي② چوقچىيىپ.

بولدى قايىل غەيرىتىمگە تاغۇ ـ تاش،
«ئاپىرىن» دەپ دوستلارمۇ تەڭ سۆيۈندى.
قاراپ باقسام تەيخۇغا مەن ئاشۇ چاغ،
مەيگە توشقان پىيالىدەك كۆرۈندى.

بامبۇكتىكى خاتىرە

ئۆزۈپ بىر كۈن پاراخوت بىلەن تەيخۇدا،
سەيلە قىلدۇق قانچە ئارال ـ باغلارنى.
كۆردۇق بۇندا گۈل ـ چېچەكلەر ئېچىلغان،
ئۈستى گۈلشەن، ئاستى بۇلاق تاغلارنى.

ياڭزىدا بىز ئەڭ ئاخىرقى ئارالدىن،
يولىمىزدا يۈز ئاچتى كەڭ بامبۇكزار.

① گۆھەنجاڭگىپك — شۇ تاغدىكى ئەڭ ئېگىز چوققا.
② ئەسكى پوتەي — تاغ چوققىسىدا ئەينى يىللىرى ياپونلار سالغان قاراۋۇلخانا.

ئۆسكەن ئېگىز بوك ـ باراقسان بامبۇكلار،
ئۇز يېشىللىق ئالمىدەك نۇرلىنار.

تىزرۇپ قالدىم كۆرۈپ بىردىن ئاشۇ چاغ،
ئالدىمدىكى يوغان بامبۇك غولىنى،
بامبۇك غولى نەقىش قىپتۇ ئۆزىگە،
گۈل ئورنىدا گۈزەل ئۇيغۇر خېتىنى.

ئوقۇپ كۆرسەم بامبۇكتىكى بۇ خەتنى،
ئۇيغۇرغا خاس «مۇسا» دېگە ئىسمىكەن.
سۇرۇشتۇرسەم دوستلىرىمدىن كېيىنچە،
قارامايلىق زىيارەتچى يىگىتكەن.

كۈلۈپ كەتتىم زوقۇم كېلىپ ئۆزۈمچە،
خەتنى پىچاق بىسى بىلەن ئويۇپتۇ.
بىزدىن بۇرۇن كەلگىنىنى بىلدۈرۈپ،
ئۆز ئىسمىنى شاھىت قىلىپ كېتىپتۇ.

ئويلاپ قالدىم، خەتكە ئۇزاق تىكىلىپ،
بۇمۇ ياخشى خاتىرە ئىكەن، بولغۇدەك.
كېلىپ قالسا، بىر زامانلار نەۋرىمىز.
«بوۋاملارمۇ كەلگەن ئىكەن» دېگۈدەك.

تەيخۇدا سەھەر

تۈن پەردىسى زېرىكتىمۇ نەگىدۇ.
كېتىپ قالدى كائىناتتىن يىراقلاپ.

سۇبھە قىزى چىقىپ كەلدى ئۇپۇقتىن،
زەردىن نۇرلۇق لېچەك سېلىپ پارقىراپ.

كۆلدە لەيلەپ يۈرگەن ئاپئاق تۇمانلار،
شالاڭلاشتى ئاستا ـ ئاستا سۈزۈلۈپ.
تاغ باغرىدا تېنەپ يۈرگەن بۇلۇتلار،
ئوتقاش كەبى رەڭگە كىردى قىزىرىپ.

مىنۇت ئۆتمەي، ئۆرلەپ چىقتى قىزىل شار،
كۆل ئىچىدىن يالقۇنلىنىپ نۇرلىنىپ.
بېلىقلارمۇ چىقتى شۇڭغۇپ ئۈستىگە،
تاڭ پەيزىدىن راھەتلىنىپ ـ كېرىلىپ.

گويا ئەينەك يۈزىگە كۆل چاچقاندەك،
تۈس ئالدى كۆل سۈيى رەڭدار ـ قارىسام.
يەلپۈنگەندە ئارچا ـ قارىغاي شاخلىرى،
تاڭ پەردىسى سۇندى ماڭا ئالتۇن جام.

ئۆرلىگەنچە كۆلدىن ئۈزۈپ ئاشۇ شار،
سۇ بېتىدىن كەتتى ئاستا قىزىللىق.
چاچقۇ بولدى ئەمدى كۈمۈش تەڭگىلەر،
نۇر يېپىدا جىلۋە قىلىپ يېقىملىق.

1986 ـ يىل، 11 ـ ئاي، ۋۇشى ـ ئۈرۈمچى.

ئىككى سۇنىڭ سۆھبىتى

(مەسەل)

ئېرىق بويى كۆلچەكتىكى سۇزۇك سۇ،
ئېقىن سۇغا بىر دەم نەزەر تاشلىدى.
پەخىرلىنىپ ئۆز - ئۆزىدىن كۆرەڭلەپ،
كۆڭلىدىكى گەپنى مۇنداق باشلىدى:

كۆرسەم سېنى قاچان بولسا قېرىنداش،
شاۋقۇن سېلىپ، تەلەتىڭ سەت ئاقىسەن.
نەدە بولسا لاي - لاتقۇ، تاش ئېگىز-پەس،
تەلۋىلەرچە ئۆز - ئۆزۈڭنى ئاتىسەن.

جاۋاب بەردى كۆل سۈيىگە ئېقىن سۇ:
مېنىڭ جېنىم - توختىماستىن ئېقىشتا.
سەن كۆرمىگەن ياخشى خىسلەت - ئىززىتىم،
كۆكرىكىمنى تاش - تۇپراققا يېقىشتا.

1987 - يىل. 4 - ئاي، قەشقەر.

مەيىن شامال

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، خۇش بۇي شامال.

سەن تەبىئەت - ئەركىسىمۇ تېنىم تاپماس؟
باغ - چۆلنىمۇ، تاغلارنىمۇ قۇچاقلايسەن،
سەن باھارنىڭ ئەلچىسىمۇ كېزىپ ھارماس؟

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، غۇر - غۇر شامال،
شۇ تاراتقىنىڭ گۈل ھىدىمۇ؟
ئۇرۇلسەن، يۈزلىرىمگە شۇنچە ئىللىق،
ئېيتقىنا سەن يار مەكتۇبىمۇ - كۆڭۈل نۇرىمۇ؟

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، نازلىق شامال،
شوخ يېقىملىق خۇلقىڭ بىلەن جىلۋىگەرسەن.
ئادەم ئەمەس، يەر زېمىنمۇ ساڭا ئاشىق،
قىشنى يازغا ئايلاندۇرار سېھىرگەرسەن.

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، ئەركىن شامال،
ئېيتسام ساڭا: بۇ دىيارنىڭ ھوزۇرى سەن.
كەلسەڭ ئۇچۇپ، دەل - دەرەخلەر ئىگىشەر باش،
ھەر توپ گىيا، گۈل چېچەكنىڭ غۇرۇرى سەن.

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، بەگباش شامال،
مېھرىڭ بىلەن ئېرىپ كېلەر تاغ سۇلىرى.

سۈغا قانغان باغلار چىمەن، تاغلار چىمەن،
كۆيلەر سېنى يۈرتىمىزنىڭ بۇلبۇللىرى.

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، ئۈنسىز شامال،
پەسلى باھار تىنىقىدىن گۈل پۇرايدۇ.
تاغىقى يوق، قىز - جۇۋانلار يەلپۈشىدىن،
تېنى يايراپ ئىپتىزلاردا چاچ تارايدۇ.

مەيىن شامال، ئىللىق شامال، نازۇك شامال،
ھۇزۇر ئېلىپ سەندىن ھەركىم شاد ياشايدۇ.
«يارىم مېنىڭ كېلەمدۇ - يوق، ئېيتچۇ شامال؟»
يىگىتلەرمۇ تەشنا بولۇپ گەپ سورايدۇ.

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، غۇر - غۇر شامال!
سەندە ھايات، تەبىئەتنىڭ تىنىقى بار.
ئۈن - تىۋىشسىز ئۆتكەن سىلىق سوقۇشىدا،
ئارزۇ - ئۈمىد سوبھىسىنىڭ يورۇقى بار.

مەيىن شامال،
ئىللىق شامال، خۇش بۇي شامال،
ئارزۇيۇمنى ئېلىپ كەتكىن يىراقلارغا.
سوقۇپ تۇرغىن توختىماي ھېچ، تەشنائى زار—
دىيارىمنى تولدۇرۇپ خۇش پۇراقلارغا.

1987 - يىل، 4 - ئاي.

بۇ قىسمەتكە نېمە دەي؟

ئىچىم ئاغرىپ قاراپ قالدىم ئۆزۈمچە،
هويلامدىكى رەڭدار ھەشقىپىچەككە.
ئامراق ئىدىم، بۇ بىچارە ئەزەلدىن.
پېلەك تارتىپ چىقىش ئۈچۈن ئېگىزگە.

چىقىۋاپتۇ بۈگۈنمۇ ئۇ يامىشىپ،
بىر تال يىپتا ھويلىنىڭ باغ تېمىغا.
يول بەرمەپتۇ تېخى قويۇق ياپرىقى،
سايە تاشلاپ نۆۋەر ئۈزۈم تېلىغا.

كۆردۈم قىزىق مۇنداق ئىشنى ئەتىسى:
تاڭ سەھەردە چىقىپ ھويلا - ئارامغا.
يامىشىپتۇ بىر تال غولى شۇ گۈلنىڭ،
يېپتىن ھالقىپ، سۇۋاقتىكى سامانغا.

سۇۋاقتىكى سامان زادى قانچىلىك؟
سۇنۇپ چۈشتى شامالدا ئۇ تۇرالماي،
غولاپ كەتكەن گۈلنىڭ غولى، غۇنچىسى،
لايغا پاتتى، ئۆز ئورنىدىن قوپالماي.

ھەسرەت بىلەن ئويلاپ قالدىم بىر ھازا:
بۇ قىسمەتكە يىغلايمۇ، يا كۈلەيمۇ؟!
چىقىش ئۈچۈن ياكى ئاڭا قايتىدىن،
يېپتىن بىرنى تامغا تارتىپ بېرەيمۇ؟!

1987 يىل، 5 - ئاي.

باھاردا يېزىلغان شېئىرلار

(چاتما شېئىرلار)

باھار سۈرىتى

تاڭدا چىققان ئىللىق باھار شامىلى،
ئېرەك بوستان چاچلىرىنى تارايدۇ.
كەڭ دالادا ئالتۇن چېچەك چىكدىنىڭ،
خۇش بۇي ھىدى ئىپار كەبى پۇرايدۇ.

كاككۇك مەسخۇش ساھراپ كېتەر بۇ چاغلار،
بۇلۇك - بارىقسان تېرەكلەردە توختىماي.
قۇشقاچلارمۇ ئوقۇر كۆنگە مەدھىيە،
چۇرۇقلىشىپ مەجنۇن تالدا ئۇخلىماي.

نا خشا ئېيتار بەس - بەس بىلەن تورغايلار،
كۆك قەھرىدە گەركىن قانات قېقىشىپ.
بۇرەر باغدا ئىشچان ھەسەل ھەرىسى،
گۈلدىن — گۈلگە قونۇپ شىرنە يىغىشىپ.

جىھان گۈلى بىر چىرايلىق ئېچىلغان،
ئىرىق بويى قىلىشمايدۇ چىمەندىن.
ئۆركەش ياساپ ئاققان سۇنىڭ شاۋقۇنى،
قىلىشمايدۇ كۆيى ياڭراق تۇمەندىن.

تۇتاش كەتكەن بىپايان كەڭ باغلاردىن،
قىزىل گۈلنىڭ خۇش بۇيى ھىدى پۇرايدۇ.
ئۈزۈپ چىقسا، ئېچىلغاننى باغۋەن قىز،
ياش يىگىتلەر «يېڭىلىق» دەپ سورايدۇ.

تۈنۈگۈنكى قىزغۇچ ئۆرۈك شېخىدا،
بۈگۈن غورا كەھرىۋادەك تاۋلىنار.
تورۇلغۇلار ماكان قىلغان شاخلاردا،
ئاق ئۈجمىلەر ساڭگىلاپ مەي باغلىشار.

ئۇنتۇمايمەن

«ئۇنتۇ» دېسە، بىراۋ ئەگەر ئۆتمۈشنى،
ئۇنتۇي — ماقۇل، تۇغۇلغان شۇ كۈنۈمنى.
بېرەي قەسەم، ئەسلىمەسكە مەيلى بۇرۇن —
ئۆز بېشىمغا كېلىپ كەتكەن ئۆلۈمنى.

بىراق، ئۆزۈم ھايات تۇرۇپ سەزگۈم بىلەن،
ئۇنتالمايمەن، پەقەت ياشلىق باھارىمنى.
شۇ ياشلىقىم — شۇ باھارىم بەخش ئەتكەن،
تۇنجى سۆيگۈ، سۆيگەن تۇنجى نىگارىمنى.

ئەسكە ئالسام شۇ دەۋرىمنى ھاياجاندا،
بىر ھېس مېنى چۇلغار قايتا تۇغۇلغاندەك.
كۆرۈنىدۇ يار ئالدىمدا شۇنچە — يېقىن،
تىنىقلىرى يۈزلىرىمگە ئۇرۇلغاندەك.

خىيالىمنى رېئال ھايات بۇزۇۋېتەر،
قەلبىم ھىجران قەپىزىگە تۇتقۇن مانا.
يارنى ئەسلەپ مۇڭلانغاندا مىسكىن دىلىم،
ھېچكىم كېلىپ بىر تەسەللى بەرمەس ماڭا.

ئۆستەڭ سۈيى شارقىرا

كېلىپ ھەر كۈن تاڭ سەھەردە بويۇڭغا،
ئاۋازىڭغا جىمجىت قۇلاق سالىمەن.
شارقىرايسەن شۇنچە ھەيۋەت، رىتىملىق،
دولقۇنىڭغا تويماي قاراپ قالىمەن.

شاۋقۇنلىرىڭ گويا سىرلىق كۈي كەبى،
دىل تارىمنى چېكىپ مۇڭلۇق ئاڭلىنار.
ئۆركىشىڭدىن چاچراپ چىققان بۇژغۇنلار،
كۈن نۇرىدا ئاق تەڭگىدەك تاۋلىنار.

سېھىرلىنىپ ئاشۇ مۇڭلۇق كۈيۈڭدىن،
مۇزاقىچە بويلىرىڭدىن كەتمەيمەن.
ئەسكە چۈشۈپ جان ئانامنىڭ «ئەللەيى»
بۆشۈكتىكى چاغلىرىمنى ئەسلەيمەن.

شاۋقۇنىڭدا نېمە خىسلەت بار سېنىڭ؟
ئاڭلىنىدۇ ماڭا شۇنچە يېقىملىق.
شېئىرمۇ سەن ياكى گۈزەل بىر ناخشا،
مۇزىكىسى ئۆزى بىلەن يېزىقلىق؟

شارقىراپ ئاق!
ئۆستەڭ سۈيى شارقىرا!
قايناملىرىڭ يۆگەپ كەتسۇن مېنىمۇ.
ئېقىپ كېتەي، ئۆركىشىڭگە قوشۇلۇپ،
گىرە سېلىپ، چىڭ قۇچاقلاپ سېنىمۇ.

شاۋقۇن سېلىپ ئاققان سۇ

شاۋقۇن سېلىپ ئېقىپ ئۆتكەن ئاشۇ سۇ،
ئېقىپ بارار نەگە شۇنچە ئالدىراپ؟!
ئۇرار نېچۈن ئۆز كۆكسىنى غەزەپتە.
يانتاق ئۆسكەن قىرغاقلارغا شارقىراپ.

جاۋاب بەردى بۇ سوئالغا قىرغىقى،
جىغان گۈلى بەرگىدە سۇ تامچىلاپ.
سۈدىن يىراق رەڭگى سولغۇن قىزىل گۈل،
يۈركىمنى ئۆلتى ئۇنسىز قامچىلاپ.

ياپراقنىڭ نازۇك «سىرى»

تۇندە قارا رەڭگە كىرگەن ياپراقلار،
سۈبھى يورۇپ زۇمرەت كەبى تاۋلىنار.
ئۇپۇق يېرىپ چىققىنىدا زەر قۇياش.
نۇر ئىلكىدە قىزىل قاندەك يالتىرار.

ئۆرلىگەچكە مىنۇتسىرى قىزىل شار،
ياپراقتىكى قىزىل يالقۇن يوقايدۇ.
«شىلدىر – شىلدىر» پىچىرلىشىپ يېقىملىق،
ئۆز تېنىنى سارغۇچ رەڭگە بويايدۇ.

كۆلكىسىمۇ، جىلۋىسىمۇ ياپراقنىڭ،
پىلدىرلىشىپ مىڭ خىل رەڭدە چاقنىغان؟
گاھى قىزىل، گاھى سېرىق، گاھى كۆك.
رەڭ ئۆزگەرتىپ زادى نىنىم تاپمىغان؟

ئەسلى يېشىل رەڭگى بىلەن ياپراقلار،
كۈتۈپ ئالار ھەر يىل باھار پەسلىنى.
كۆز كەلمىسە، ياكى تېخى ئالدىراپ،
ئۆزگەرتەمدۇ نېمىشقا ياپراق رەڭگىنى؟

1987 - يىل، 5 - ئاي.

ئىككى خىل «ئەقىدىر»

ھەسەل ھەر كۈل يۇرايدۇ گىزىلداپ،
كېپىنەكمۇ ئۇچار باغدا پىرىلداپ.
ھەر ئىككىسى شىرنە يىغار گۈللەردىن،
ئۇچۇپ كېلىپ يىراق – يېقىن يوللاردىن.

كېپىنەكنىڭ بىر ئىشىغا ھەيرانمەن،
چۈشەنمەستىن ئىچ – سىرنى سەرسانمەن:

نېمىشقا ئۇ، گۈلدىن نېرى كەتمەيدۇ؟
يا ئۆزىدىن باشقىغا نەپ بەرمەيدۇ؟

ھەسەل ھەرە ياشار قىسقا ئۆمرىدىن،
بەرگىنى كۆپ تېخى قىرىنغان گۈلدىن.
ئۆزى يېمەي، يىغىپ ئەلگە نەپ بېرەر،
شۇ ئەجەلمۇ ئۇنى بالدۇر ئەپكېتەر.

مەن ھەيرانمەن، مۇشۇ ئىشتىن ئويلىنىپ،
بەزى چاغدا ھەسرەت بىلەن تولغىنىپ:
بىرى نېچۈن ئەركىن ئويناپ ئۆتىدۇ؟
بىرى نېچۈن جاپا چېكىپ ئۆلىدۇ؟

1987 - يىل، 5 - ماي، قەشقەر

قۇياشقا سوئال

چىقماي تۇرۇپ تاغ باغرىدىن نازلىنىپ،
كەڭ ئۇپۇقنى قىزىل قاندا بويايسەن.
ئاشىقىدىن خىجىل بولغان مەجنۇندەك،
خېلى ئۇزاق تاغ ئۈستىدىن مارايسەن.

خىجىللىقىڭ دېسەم سېنى زېمىندىن،
زېمىن سېنى كۈتۈپ ئالار خۇش كۈلۈپ.
كۆلكىسىدە ئالتۇن نۇرىڭ جىلۋىسى،
چاقناپ تۇرار گويا چوغدەك نۇرلىنىپ.

ئېيتقىن قۇياش، نېچۈن يۈزۈڭ قىپقىزىل،
چىققانمىدىڭ قىزىل چوغقا كۆمۈلۈپ.
قىزاردىمۇ ياكى يۈزۈڭ بولمىسا،
بىزدىن كېيىن چىققىنىڭغا ئۇيۇلۇپ؟

1987 - يىل 5 - ئاي. قەشقەر

ئېقىن رىشتە

«ئۆمۈر ئاققان سۇ» دەپتىكەن ئەجدادىمىز،
يانمىغاچقا ئېقىپ ئۆتكەن سۇ كەينىگە.
بۇگۈن بىردىن ئۆستەڭدىكى سۇغا قار
كېلىپ قالدىم يېڭىچە بىر ئوي - پىكىرگە:

ئۆتكەن ئۆمۈر - ئاققان سۇدەك ئۆتكىنى راست،
لېكىن مەڭگۇ توختىماسكەن ئېرىقتا سۇ.
ئېقىن رىشتە تۇتاش ئىكەن زەنجىرسىمان،
جىلغىلارغا (تەبىئەتنىڭ قانۇنى بۇ).

ھاياتلىقمۇ ئوخشايدىكەن شۇ ئېقىنغا،
سۇ كەتسىمۇ تاغلار قۇرۇپ قالمايدىكەن.
بىرى ئۆلسە، بىرى كېلىپ بۇ دۇنياغا،
ئەجدادلارغا ۋارىس بولۇپ ياشايدىكەن.

1987 - يىل 5 - ئاي. - قەشقەر.

مۇنداق باھا ئادىلمۇ؟

كاسات مالنىڭ تۆۋەن بولار باھاسى،
قاراپ قويماس ھەتتا ئاڭا خېرىدار.
ياخشى مالنى قولدىن بەرمەس ھېچ كىشى،
بولسا پۇختا ئۆز كەسپىگە ئۇستىكار.

دېدى بىرسى ئەيمەنمەستىن يېقىندا:
كاساتلاشتى «شېئىرىيەت» بازىرى،
ئاۋاتلاشتى بۈگۈن يەنە قايتىدىن
ئىزى ئۆچكەن مەددالارنىڭ مازىرى.

ھەيران بولۇپ سوئال قويدۇم ئۆزۈمگە:
شېئىر ئۈچۈن مۇنداق باھا ئادىلمۇ؟
«كاسات» دېسە، زادى كاسات قايسى،
شېئىرمۇ يا، ئۇنى يازغان شائىرمۇ؟

جاۋاب بەردى بۇ سوئالغا ۋىجدانىم:
«كاسات» شائىر بىركى، «كاسات» شېئىر يوق،
بار دېيىلسە، ئۇنى يازغان شائىردا —
شېئىرغە خاس يېڭى تۇيغۇ، پىكىر يوق.

شېئىر دېگەن چىن يۈرەكنىڭ ساداسى،
ئۇ پۈتكۈسى يۈرەكتىكى قان بىلەن.

«شېئىر چىقماس شاتۇتىدەك ئىنساندىن،
ھېسابلاشسا، يازماي تۇرۇپ جان بىلەن.

× × ×

«كاسات» مالنىڭ تۆۋەن بولار باھاسى،
شېئىرلارمۇ خالى ئەمەس ئۇنىڭدىن.
يازالمساق، يازماي قويغان كۆپايە،
ئافرىنغۇچە خېرىدارنىڭ سۆزىدىن.

1987 - يىل 6 - ئاي قەشقەر.

ئوخشاشمىغان تىلەكلەر

I

دۇنياغا كۆز ئېچىپ چۈشكەندە بوۋاق،
دېھشىتى قوشنىلار:
— مۇبارەك بولسۇن!
— رىسقى چوڭ بولسۇن!
— دۆلىتى زىيادە، بەختى ئۇلۇغ بولسۇن!

II

بەختىگە ئېرىشتى بوۋاق ياشلىقى
دېھشىتى قايتىدىن ئاشۇ قوشنىلار:

— ئۇ يامان، ئۇ پاسىق —
ئۆمرى ئاز بولسۇن!
— ئۇ بېخىل، ئۇ تويماس —
كۆڭلى خار بولسۇن!
— ئۇ قاتىل، ئۇ تەلۋە
گۆرى تار بولسۇن!

III

ئۆلگەندە ئاخىرى بوۋاق ياشىنىپ،
دېيىشتى يېڭىدىن يەنە قوشنىلار:
— ئۇ مىسكىن، ئۇ مۆمىن ياخشى بەندىتى،
— ئۇ دانا، ئۇ ئالىم، ياخشى مەرھۇمتى،
— تەلىپى - دۇئاسى ئىجاۋەت بولسۇن!
— ياتار جاي - ماكانى جەننەتتە بولسۇن!

1987 - يىل 7 - ئاي، قەشقەر.

بىراق...

ئانارگۈلى
تەشتىكىدە باراقسان،
غۇنچىلاپتۇ، ئېچىلاي دەپ.
بىراق
ھەشقىپىچەك
يامىشىپتۇ ئۇنىڭغا،

مەنمۇ ساڭا ھەمراھ بولۇپ قېتىلاي دەپ.
مەيلىمۇ،
بولسا ھەمراھ بارچە گۈل،
بىر گۈلشەن
بىر باغدا
ئۆسۈپ ـ يېتىلىپ،
لېكىن چىقمىسا دەيلى
ئانار گۈلىنىڭ باھانىسىدا سىپتىلاي، دەپ.

1987 ـ يىل 7 ـ ئاي، قەشقەر.

يوقمۇ؟

سېنىڭدىن مەن سوراي جانان، سېنىڭ كەلمەس كۈنۈڭ
يوقمۇ؟
كېلىپلا بىر كۆرۈنمەكتىن، يەنە ئۆزگە ئويۇڭ يوقمۇ؟

ئەگەر شۇنداق ئويۇڭ بولسا، سېنى كۆرمەس ئىدىم ھەرگىز،
لېكىن ھەركۈن كۆزۈمدە سەن، ئۇنەر پىنھان يولۇڭ يوقمۇ؟

نابۇت قىلدى مېنى قات ـ قات، قاراقىدىن ئېتىلغان ئوق،
چىقىپ ياندىن ئالارجانىنى، ئۇنىسىز باشقا ئوقۇڭ يوقمۇ؟

جېنىم كۆيسە، تېنىم كۆيمەس ئاشۇ ئوتتىن بىزار بولدۇم،
جېنىم بىرلە تېنىم ئوخشاش كۆيەر كۈچلۈك ئوتۇڭ يوقمۇ؟

بىشىدا چوڭ بالا بولدى يۈرەكنى ئۆرتىگەن جالۋەڭ،
ماڭا كۆلكە ـ تەبەسسۇمدىن يەنە ئۆزگە خۇيۈڭ يوقمۇ؟

نىيازى خۇش بولۇر سۆيسەڭ ئۈمىدسىمدىن چىقىپ ھەركەچ،
قىرچاقلاپ ئىشىق شارابىنى ئالار يەنە قولۇڭ يوقمۇ؟

1987 ـ يىل 8 ـ ئاي، قەشقەر.

كائىناتتىن تەرمىلەر

1

يەر ئايلىنار
(ئۆز ئوقىدا)
ئادەم
تەبىئەت
بارچە مەۋجۇدات،
خاكېچە، خاكۈندۈز قىزىياشقا تەشنا.
بىراق،
بىرلا كۆك ئاسمان
ئۆزگەرمەي،
ئايلانماي،
كۈندۈزى كۈنگە
ئاخشىمى ئايغا بولىدۇ ھەمراھ.
مەن ئويلايمەن:
بۇ بوشلۇق ئەمەستۇر تىنچ.

كۈننى ئايمى قوغلار،
ئاي كۈننى قوغلار.
ئاشىق - مەشۇقتەك بولۇشۇپ شەيدا،
مەن بىلمەن:
بۇ شەيدالىق
ئاخىرى ۋىسالغا ئاچىدۇ قۇچاق.
ۋىسالىدىن
مۇھەببەت تاپىدۇ روناق.
ئاي بىلەن كۈن ئۇچراشقاندا،
ۋىسال ئىزلەپ تېپىشقاندا،
چېھرىدىن بىر سەھەر بولىدۇ پەيدا.

I

سەھەر...
ئۆرلىگەندە قىزىل شار،
ئۇپۇق يۈزى،
يەر ئاسمان
(جىمى نەرسە)
كۆزلىرىمگە سۈرەت كەبى كۆرۈنەر.
ئۆرلىگەنچە
قۇياش يەردىن يىراقلاپ،
بۇ گۈزەللىك
بۇ روشەنلىك
ئاستا - ئاستا يوقالغاندەك سېزىلەر.

كۆز ئالدىمدا،
خىيالىمدا،
ھەممە نەرسە تۇمانلىق
بىلمەيمەن قايسى ئۇپۇق،
قايسى ئاسمان،
قايسى يەر؟...

III

ئايغا باقتىم خېلى ئۇزاق،
چىقمىدى.
يۇلتۇزلارمۇ ئايغا بىر سۆز —
ئېيتمىدى.
قانداق قىلاي؟!
نېمە چارە؟!
بۇلۇتلارغا سىڭىپ كەتتى كۆز يېشىم،
ئاھ، دەردىمگە بۈگۈن ھېچكىم يەتمىدى.

1987 - يىل 8 - ئاي، قەشقەر.

يېشىلمىگەن تېپىشماق

I

ئالدامچىمۇ ھايات ئۆزى بىلمىدىم،
تۇغۇلۇپلا يىغلىسام،

بۆشۈك بىلەن ئاق سۈت بەردى تۈنجى رەت.
ئەجەبا...
بۆشۈكىمدە ئۇخلىسام،
(ئاق سۈت بىلەن مەست بولۇپ)
ھېچكىم مېنى قولغا ئالماس پەپىلەپ؟!

II

ھايات ئۆزى ئالدامچىمۇ بىلمىدىم،
كۆزۈمدە ياش ئەسلىسەم:
ياشلىقىمنى ئوغرىلىدى مۇھەببەت.
كۆيدۈردى،
سۆيدۈردى،
(ئارزۇ - ئارماندىن)
ھەسرەت بىلەن قالدى قاقشال تەن پەقەت.

III

ھايات ئۆزى ئالدامچىمۇ بىلمىدىم.
ئادەملەرنى ئويلىسام:
بىرسى ماختاپ «ئاي» دېدى.
بىرسى «زالىم باي» دېدى.
قايسى يالغان،
قايسى راست؟
قايسى دۈشمەن

قايسى دوست؟!
مەن بىلمىدىم،
مەن بىلمىدىم!
بىرسى «خۇش بۇي گۈل» دېدى.
بىرسى «ئۆچكەن كۆل» دېدى.

IV

ھايات ئۆزى ئالدامچىمۇ بىلمىدىم،
مىسال كەلتۈرەي:
مەن كۈلمىسەم، كۈلمەيسەن،
مەن بەرمىسەم، بەرمەيسەن،
سەن ياخشى
مەن ياخشى
(دېسەم قاپاق تۈرمەيسەن)
كۈلمىسەم، بەرمىسەم،
مەندىن يامان يوق.
كۈلمىسەڭ، بەرمىسەڭ
سەندىن يامان يوق.
دېمەك، جاھاندا،
سەن مېنى
مەن سېنى
مۇشۇنداق ئالداپ ئۆتىمىز،
ئاخىر بىر كۈن ئۆلىمىز.

1987 - يىل 8 - ماي، قەشقەر.

نەتىۋر كەلگەن قىسمەتلەر

(چاقما شېئىرلار)

سۈرۈشتۈرسەك...

تېگىمىزنى سۈرۈشتۈرسەك،
ئەسلىدىن
ئاتىمىز بىر،
ئاتىمىز بىر،
بوۋىمىز بىر.
تىلغا كەلسەك بىر تىلدا سۆزلەيمىز.
بىراق نەتىۋر كەلگەن «قىسمەت»تىن؛
ئۆي باشقا،
تۆي باشقا،
خۇي باشقا،
ھەممە ئىشتا ئۆزىمىزنى كۆزلەيمىز.
ئېشىپ - تېشىپ تۇرسىمۇ پۇل - ئىشىمىز،
باشقىلارغا ئازراق بېرەي، دېمەيمىز.

مېنىڭ نامىم

گۈل تېرىپ،
گۈل بېقىپ،
پەرۋىش قىلسام چىمەندە،

نامىم پەقەت «گۈلچى» دەپلا ئاتالدى.
گۈل ئۈزۈپ،
گۈل قىسىپ،
سېتىپ كەلسەم بازاردا،
«باغۋەن» بولۇپ نامىم يۇرتقا تارالدى.

بوۋاق

بوۋاق!
(نادان بوۋاق، سەبى بوۋاق)
مەن قېشىدا ئولتۇرۇپ،
بۆشۈكىنى تەۋرەتسەم؛
قوشاق قېتىپ ئەللەيلىسەم.
يىغلاپ زادى تىنمىدى.
قىزدىق يېرى:
بۆشۈكىنى تەۋرەتمەي،
قوشاق قوشۇپ ئەللەيلىمەي،
بىلىكىدىن چىمدىسام،
يىغلاپ - يىغلاپ بىرەمدىلا ئۇخلىدى.

قىرغاۋۇلنىڭ زارى

ئۇچۇپ باقتىم،
قېچىپ باقتىم،
تۇرۇپ باقتىم،

قۇتۇلمىدىم، يەنە بۆرە ئاغزىدىدىن.
قاراپ باقسام،
ساناپ باقسام،
ئاز ئەمەسكەن قېشىمدا،
تۇلكىلەرمۇ چىل بۆرىلەر ساندىدىن.

ۋاپاسىز يار

تۇغۇلۇپلا كىچىككىمدىن ئانامدىن،
ئاشىق بولغان،
خۇشتار بولغان،
(ئۆزگە ئەمەس، ساڭىلا)
سەنمۇ مېنى چۈشەنگەندەك ئەركىلەپ،
پەرۋانىدەك،
مەستانىدەك،
يېپىشقانتىڭ سۆيگۈ ئىزلەپ ماڭىلا.
نېم بولدى؟
كۆز تەگدىمۇ بىلمىدىم:
چوڭ بولۇپلا قېچىپ كەتتىڭ قېشىمدىن.
قوغلاپ بېرىپ مەن ئۆزۈمنى ئوخشىتىپ،
كاچات يېدىم تېخى يەنە سېنىڭدىن...

1987 - يىل 9 - ئاي. قەشقەر.

ئەركىلەتمە ئوغلۇڭنى

ئەزىز ئاتا.
ئەركىلەتمە ئوغلۇڭنى،

ئۆز قولۇڭدا، ئۆز بويىنۇڭغا مىندۇرۇپ.
كۆڭلۈڭ ئايان، دەيسەن:
يۈرەك پارەم ئۇ،
باقاي شۇنداق كىچىكىدىن كۆلدۇرۇپ.

كۆلۈپ بەرسە مەيلىتتىڭ شۇ ئوغۇل،
چوڭ بولسىمۇ قاپاق تۈرمەي سۆيدۈرۈپ.
ئۆتەر ئىدىڭ سەنمۇ خۇشال، بى ئارمان،
ئۆمرۈڭ بويى يەيمەي - ئىچمەي كىيدۈرۈ

بىراق كۆلكە كېلىشۈرمەس ھەممە چاغ،
چىقىپ كېتەر كۆلگەندىمۇ كۆزدىن ياش.
تېگىپ كېتەر بەزى چاغدا توساتتىن،
ئامراقلىقتىن ئۆز يارىڭغا ئاتقان تاش.

ئەركىلىكمۇ ئوخشار ئاشۇ چاقماققا،
كېلىپ چىقار چەكتىن ئاشسا قارامىلىق.
بالا بولۇر چوڭ بولغاندا ئۆزۈڭگە،
سىڭىپ قالسا، ئەركىلىككە نادانلىق.

چۈنكى بۈگۈن مىنگەن ئوغۇل بويىنۇڭغا،
مىنەر يەنە شۇ ئادەتتىن قالمىسا.
چىدالامسەن، ئېيتقىن ئاتا، ئەتىمۇ —
ئۆز پەرزەنتىڭ - ئۆز بېشىڭدا يايرىسا؟

گەزدىز ئاتا،
ئەركىلەتمە ئوغلۇڭنى،
ئۆز قولۇڭدا، ئۆز بوينۇڭغا مىندۈرۈپ.
چوڭ بولسىمۇ مىنىپ ئالار بەزىلەر،
قويساڭ شۇنداق كىچىكىدىن كۆندۈرۈپ.

1937 - يىل 3 - ئاي، قەشقەر.

كۆڭۈل

(قىر تىلىدىن)

ئاي ئاسماندىن قارايدۇ،
يار پىنهاندىن مارايدۇ.
چىقسام ئانام تالاغا،
چىقۇق بىلەن ساۋايدۇ.

تاپاق ماڭا ئۆتمەمدۇ؟
ياكى كۆچى يەتمەمدۇ؟
تەگكەن يەردىن تېنىمگە،
ئىللىق ئىقىم تارايدۇ.

1937 - يىل 3 - ئاي، قەشقەر.

يوق

مەن دېسەم: دۇنيادا سەندەك يارىم يوق،
سەن دېدىڭ: پۇل ـ مالدىن ياخشى جانان يوق.

شۇ سەۋەب ئىككىمىز بولدۇق بەختسىز،
دېدى يات: سىلەردەك ئەخمەق، نادان يوق.

1987 - يىل 8 - ئاي، قەشقەر.

ئاتا مېھرى

(بىر خەلق ماقالىدىن)

ئۆز ئوغلۇڭنى ئۇرساڭ ئەگەر تاياق ئېتىپ،
كەچتە ئۆيگە شۇ تاياقنى ئېلىپ كىرەر.
يات ئوغلىنى ئۇرساڭ ئەگەر ناننى ئېتىپ،
چۇشكەن جايدىن ناننى ئېلىپ قېچىپ كېتەر.

1987 - يىل 8 - ئاي، قەشقەر.

شېئىر دېسەم ...

شېئىر دېسەم، كۆز ئالدىمدا نامايان:
ئانا تىلىم - سەنئىتىمنىڭ جەۋھىرى.
نە جەۋھىرى، دىلدىن تىلغا تۆكۈلگەن،
شېرىن - شېكەر ھېس - تۇيغۇلار كەۋسىرى.

شېئىر دېسەم، كۆز ئالدىمدا نامايان:
تۇندە چاقناپ تۇرغان قۇتۇپ يۇلتۇزى.
يۇلتۇزلارمۇ ئېگىز بولسا كۆرۈنمەس،
دېسەم ھە تۇر: كۆزلىرىمنىڭ گۆھىرى.

شېئىر دېسەم، كۆز ئالدىمدا نامايان:
تەپتى ئاتەش، نۇرلۇق قۇياش كۈندۈزى.
يۈرىكىمدىن ردتىم ئالغان مىسرالار،
باھاردىكى گۈل - چېچەكلەر ئەندىزى.

شېئىر دېسەم، كېلەر يەنە ئالدىمغا:
ۋولقان بولۇپ ئېتىلغان تاغ تەسۋىرى.
كۈچ - قودرەتتە ماگىيا بولسا ئوبرازى،
ئۆتكۈرلۈكتە ئادالەتنىڭ شەمشىرى.

شېئىر دېسەم. كېلەر يەنە ئالدىمغا:
ياۋغا ئەجەل — ئەلنىڭ پولات خەنجىرى.
ئۇلۇغ غايە، بىر مەقسەتتە تۇتاشقان،
مىليون دىلنىڭ پولات تارقان، زەنجىرى.

شېئىر دېسەم، كۆز ئالدىمدا نامايان:
يۈرەكتىكى قىزىل قاننىڭ جەۋھىرى.
شۇ جەۋھەردىن - ئاق بەتلەرگە تامچىغان،
نەپرىتىمدۇر — زەھىرى ئاچچىق دۈشمەنگە،
دوستلار ئۈچۈن ئۇ سۆيگۈمنىڭ كەۋسىرى.

1987 - يىل 10 - ئاي، قەشقەر.

كۆككۈيۈننىڭ ھىيلىسى

(مەسەل)

گۈللەرگە قونغاندا سەبى كېپىنەك،
كۆككۈيۈن چىدالماي كەتتى تىپىرلاپ،

ئۆچتى ئۇ: «ئېشەكنى تاپايچۇ مەنمۇ»
دېگەن ئوي ـ خىيالدا ئۇغىسى قايناپ،

دۆت ئېشەك بولسىمۇ ئەسلىدىن كاۋا،
بۇرۇنقى ساۋاقنى يادىغا ئالدى،
كۆكرىيۇن يېنىغا كەلگۈچە يېتىپ،
ئۆزىنى دەرھاللا ئېغىلغا ئالدى،

كۆكۈيۇن بۇ نۆۋەت ئىشلىتىپ ھىيلە،
بىر قىزىق ھىيلىنى كۆڭلىگە پۈكتى.
ئېشەككە ئۆزىنى كۆرسىتىپ مىسكىن،
كېپىنەك ئۈستىدىن دەردىنى تۆكتى.

دېدى ئۇ «كېپىنەك قونمىغان ھازىر،
گۈل ئەمەس بۇ باغدا پېلەك قالمىدى.
قاراپباق، ئەدنامىسى سەن ئۈچۈن ئۈنگەن،
بۇ زېمىن ـ بۇ يۇرتتا چېچەك قالمىدى،

ھەممىگە چاڭ سېلىپ يۈرسە بۇ ئەبلەخ،
قانداقمۇ چىدايلى كۆزدىن يوقاتماي؟
سەن، ماڭا بۇ جايدا ھېچ خوۋلۇق بولماس،
باغدىكى گۈللەرنى تامام قۇرۇتماي.

يۇر قېنى ئەرزىدىم، بېرىپ بىرلىكتە.
كېپىنەك ئۇغرىدىن ئالايلى ھېساب.

ئۇ قونغان گۈللەرنى بىز قىلىپ پايمال،
ھەممىگە ھۆكۈمران بولايلى يالماپ.

× × ×

دۆت ئېشەك بۇ سۆزگە ئىشىنىپ شۇئان،
ئېتىلدى ئېغىلدىن باغنىڭ ئىچىگە.
چاپلاشتى سالجىدەك كۆكيۇنىمۇ تەلە.
دوستىنىڭ مويى پەس يۇمشاق تېنىگە.

كۆكيۇن نەشتىرى سانجىلغانىدى،
چاپتى ئۇ، چىدالماي شۇنچە شىددەتتە.
باغ نېمە، گۈل نېمە؟ ئېپلاس تۇياقتا،
تۈگەشتى دەسسىلىپ بۇندا بىر پەستە.

كۆكيۇن ئاخىرى يەتتى مۇرادقا،
دۆت ئېشەك ھىيلىگە ئالدىنىپ شۇنداق.
بىچارە كېپىنەك ئايرىلىپ باغدىن.
كەتتى دەرد ـ ئەلەمدە قان يىغلاپ يىراق.

1987 ـ يىل. 10 ـ ماي،

ئۇستازىمغا

(مۇۋەششەھ)

«ئەجەبمۇ بىرھەسەم ئىگەن تەبىئەت،
ھېچكىمنىڭ رايىغا باقماسكەن ئۆزى.

بەزىدە ياخشىنىڭ گۈلنى چەيلەپ،
يامانىنىڭ ئىشىنى كۆرمەسكەن كۆزى ...»

ياش تۆكۈپ دىلدا مۇڭ، تۇرۇپ سۈكۈتتە،
ئۆتكۈزدۈم بېشىدىن مۇشۇ خىيالنى.
دېدىمكى تەقدىرگە: «يوقمىدى رەھمىڭ،
ئاھ، نېچۈن ئەپكەتتىڭ ياخشى ئۇستازنى.

سىيادا يېزىلماس مەرسىيە ئەسلى،
ئۇ شائىر قەلبىدىن تامغان قىزىل قان،
قان ئەمەس، جانىمىز ئايىماس خەلقىم،
ئەل - ۋەتەن بەختىچۈن بەرسەكمىكى جان.

ئايرىلدۇق بىر مەھەل سىزدىن چۈش كەبى،
چۈلغىدى دىللارنى ھەسرەت، مۇسىبەت.
ئەل رازى، بىز رازى، پارتىيە رازى،
بىر ئۆمۈر يەتكۈدەك قىلدىڭىز خىزمەت.

شان - شەرەپ شۆھرەتنى تەرك ئېتىپ ھەرچاغ،
ئەڭ مۈشكۈل ئىشلارغا ماڭدىڭىز دادىل.
چوڭلارغا ئۆز ئوغۇل. ياشلارغا ئاتا،
بولدىڭىز ھەر ئىشتا مۇلايىم ئادىل.

ئالەمدە ئىنسانىنىڭ ئۆمرى بەك قىسقا،
ۋە لېكىن ياخشىلار ياشايدۇ ئۆلمەي.

نام ـ ئەمەل، پۇل ـ بايلىق ئەمەس مەڭگۈلۈك،
تۆھپىسى، خىسلىتى قالار كۆمۈلمەي.

كەمتەرلىك كىشىگە يۈكسەك پەزىلەت،
كىبىردىگە تەڭرىمۇ ئوقۇيدۇ نەپرەت.
كىم ياخشى كىم يامان؟ (ئەل بىرەر باھا)
ئايرىلار ھەر ئىنسان ئۆلگەندە پەقەت،

ئىلىم ـ پەن ئەھلىنى ئەسلەيدۇ خەلقىم،
ئەسلەيدۇ سىزنىمۇ پىداكار بىلىپ.
قەشقەرنىڭ مەرىپەت كۆكىدە ئۆچمەي،
ئەجرىڭىز يۇلتۇزدەك قالار نۇر چېچىپ.

رازى بىز، ئەلۋىدا! سىزدىن ئەي ئۇستاز،
ئەلۋىدا! خاتىرجەم، بىئارمان يېتىڭ.
«چاناقتىن تۆكۈلگەن ئەلنىڭ كۆز يېشى،
ياش ئەمەس، بۇ ماڭا ھۆرمەت» دەپ بىلىڭ.

1987 ـ يىل 11 ـ ئاينىڭ 18 ـ كۈنى، قەشقەر.

تىرىكلەر ئۆلۈككە قىلمايلى ھەسەت

ئۇ، ئۆلدى.
ئۇ، كەتتى،
ئايرىلدى بىزدىن.
ياخشى نام، ئىش. ئىزى قالدى تىللاردا.

ھەممەيلەن ئۈنىڭغا تىلەيلى «جەننەت» كۆرمىگەن،
ئۇ ھايات چېغىدا خوۋلۇق،
كۆرەلمەي بەزىلەر قىلىشقان شۇملۇق.
ئەمدى ئۇ تۇپراققا كىرگەن چاغدىمۇ،
«ئۇدۇللا جەننەتكە كىرىپ كېتەرمۇ؟
خۇداغا نالىسى بېرىپ يېتەرمۇ؟»
دېگەن ئوي - خىيالدا قىلمايلى ھەسەت،
ئۇ ياتسۇن،

تۇپراقتا ئەمدى خاتىرجەم.
ياخشى سۆز، نام بىلەن يادلايلى دائىم،
تىرىكلەر ئۆلمەستە بولساق كەڭ قورساق.
بەزگىمۇ جەننەتنى بېرەر خۇدايىم.

1987 - يىل، 11 - ئاي.

ياشلىقىمدا يېزىلمىغان شېئىرلار

مۇقەددىمە

ياشلىقىمدا يېزىلمىغان شېئىرلار،
دەۋا قىلىپ كەپتۇ بۈگۈن قېشىمغا.
ياش چېغىمدا مۇھەببەتنى ئاز يازدىڭ،
دەيدۇ تېخى بىرسى تېگىپ چىشىمغا.

جىلە بولدۇم ئۆز ئىچىمدە ئويلىنىپ:
نەدىن تاپتىم بۇ بالانى بېشىمغا؟

بۈگۈن قايتا مۇھەببەتتىن سۆز ئاچسام،
ياراشقايمۇ ئەمدىكى بۇ يېشىمغا؟

دېدى بىرسى چاقچاق قىلىپ كۈلدۈرۈپ:
توڭ سۆيمىنىڭ نەدىمۇ بار لەززىتى؟
پىشقاندا ئۇ ساپىقىدا مەي باغلاپ،
تامار ئاندىن تىلنى يارار شەربىتى.

ئوخشايدۇ بىل، مۇھەببەتمۇ غورىدىن —
پىشىپ ئاستا مەي باغلىغان مېۋىگە.
ياشلىقىڭدا يېتەلمىگەن سۆيگۈنىڭ،
يېتەلەيسەن ئەمدى راسا قەدرىگە.

قايىل قىلدى مېنى ئاخىر سۆز بىلەن،
ياشلىقىمدا يېزىلمىغان شېئىرلار.
يېرىپ قوياي ماقول سۆيگۈ بابىدىن،
ئەپۇ قىلىڭ يار - بۇرادەر، قېرىلار.

ھاياتلىقنىڭ ماڭا ئەۋزەل

ئەسكە ئالدىم بۈگۈن يەنە ناخشاڭ بىلەن —
چارەك ئەسىر بولغان ياشلىق چېغىمىزنى.
دوڭغاق سۆگەت شاخلىرىدا ئويناپ - كۈلۈپ،
گۈللەر تىرىپ سەيلە قىلغان بېغىمىزنى.

ياڭراق ئىدى ئۆنۈڭ ئەجەب شۇ چاغلاردا،
ناخشاڭ بىلەن سېھىرلىنىپ ياشىغانىتىم.
«خۇش» دېيىشكە تىلىم كەلمەي ئايرىلغاندا،
ئالدىڭدىلا كۆزلىرىمنى ياشلىغانىتىم...

بولدى ئەمدى،

ئۆتكەن كۈنلەر ئۆتۈپ كەتتى.
ھاياتلىقىڭ – ئامانلىقىڭ ماڭا ئەۋزەل.
شېئىر يازدىم خەت ئورنىدا قوبۇل كۆرگىن،
يادلاپ سېنى چىن قەلبىمدىن سۆيگەن گۈزەل.

مۇھەببەتنىڭ تىلى بولماس كۆز تۇرۇپ

كۆزلىرىڭدىن چىققان نۇرمۇ، ئاتەشمۇ؟
بىر قاراپلا سېھىرلىنىپ قالىمەن.
تارالغاندا ئوت يالقۇنى تېنىمگە،
ياشلىقىمنى دەرھال ئەسكە ئالىمەن.

نېمە ھاجەت ئەمدى ئەسلەش ياشلىقنى،
ھەسرەت بىلەن ئۆز يولۇمغا ماڭىمەن.
يۇلتۇز كەبى چاقناپ تۇرغان كۆزۈڭدىن
ئېيتقىن جانان قاراپ نېمە تاپىمەن؟

«مەيلى» دەيدۇ كۆڭلۈم يەنە تەن بەرمەي،
ئىزلە ئىلھام، گۈزەللىكنى ئۆنىڭدىن.

مېھەببەتنىڭ تىلى بولماس كۆز تېرۇپ،
سەنمۇ ئېيتقىن ئۆز ئىشقىڭنى كۆزۈڭدىن.

دېمەك، ياشلىق كەتكەندىمۇ خوشلىشىپ،
ئۆچمەيدىكەن سۆيگۈ ئوتى يۈرەكتىن.
كىرپىكلىرىڭ يار ئوقىدەك سانجىلىپ،
تاپتىڭ بۈگۈن بىر بالانى بۆلەكتىن.

كۆزلىرىڭدىن چىققان نۇرمۇ، ئاتەشمۇ؟
نېچۈن سېنى كۆرسەم قېتىپ قالىمەن؟
كېچە جانان شېئىر بىلەن دېۋادىم،
گۇناھ بولسا، ئۆز بوينۇمغا ئالىمەن.

ئالداپ يۈرمە يۈرىكىم

ياشاپ كەلدىم كۆپتىن بېرى ئۈمىددە،
شېرىن سۆيگۈ ئارزۇسىدا، چۈلغىنىپ.
قانچە تۈنلەر ئۆتتى ۋىسال ئىشقىدا،
كىرپىك قاقماي تاڭ ئاتقۇچە تولغىنىپ.

دېدى شۇ چاغ بىر خىيالىم تۇساتتىن:
يارمۇ سېنىڭ كۆيگىنىڭنى بىلەمدۇ؟
ياكى سەن يوق، يار كۆڭلىدە زەررىچە،
ئۆز بېشىدا ئويناپ كۈلۈپ يۈرەمدۇ؟

خىيالىمغا بولدى ھەمراھ ئەندىشە،
دېدىم يەنە: ئالداپ يۈرمە يۈرىكىم.
سەنلا سۆيۈپ، يارنىڭ دىلى سۆيمىسە،
يوقتۇر سېنىڭ بۇ جاھاندا كۈلمىكىڭ.

بۇ سوئالغا كىمدىن جاۋاب ئالىمەن؟

ئوتلۇق كۆزۈڭدىن
ئايدەك يۈزۈڭدىن
غۇنچە لېۋىڭدىن
ھەر بېقىشتا سانسىز ئىلھام ئالىمەن.
ئىلھام ئەمەس،
ئىنئام ئەمەس،
(سېنىڭ سېھىرلىك قارىشىڭ بىلەن)
كىرىپ ئۆيگە بىر ھەسرەتكە قالىمەن.
قانداق قىلاي
بۇ بالاغا
ئاھ، ئۇرايمۇ؟
خەت يازايمۇ؟
(ياق، ياق قىرىغان چاغدا)
ئىلاجىم يوق، قولغا قەلەم ئالىمەن.
يۈرەكتىكى سۆزلىرىمنى
ھاياجاندا
(ھەسرەت بىلەن)

[illegible]

بىراق
يازغىنىم – شېئىر
ھەممىگە ئورتاق،
ئۇنىڭغا ئىسمىڭنى يېزىپ بولماس.
مۇشۇ ئوي
مۇشۇ دەردتە خىيال سۈرۈپ قالىمەن.
قانداق قىلاي،
نېمە چارە؟
ئېيتىڭچۇ ئۆزۈڭ ئەي جانان!
بۇ سوئالغا
بۇ بالاغا
كىمدىن جاۋاب ئالىمەن؟

قايتىپ كەلدى ياشلىقىم

ياشلىق ئۆتەر گويا چاقماق چاقـقاندەك،
لېكىن ئىنسان ئۆلمەس يەنە ئەجەلسىز.
تەنگە ھايات بەخش ئېتىپ يۈرىكى،
سوقـۇپ تۇرار كۆكرىكىدە تىنىمسىز،

شۇ يۈرەكتە – ئاشۇ تەندە ھۆكۈمران.
ياشلىق ئاڭا بېرىپ كەتكەن مۇھەببەت،

مۇھەببەتتىن ياشنار يۈرەك، قېرىماي،
ئۆلسە ئىنسان ئۆلەر ئاندىن ئۇ پەقەت،

مەنمۇ ئادەم، ئەستە تۇتقىن نىگارىم،
يۈرىكىمدە مۇھەببىتى ئۆلمىگەن،
تۆكۈلسىمۇ ياشلىق گۈلى ۋاقتىسىز،
كۆڭۈل بېغى سۆيگۈ بىلەن كۆلمىگەن.

بۈگۈن ساڭا ئېيتسام ئېچىپ سىرىمنى،
ئىشقىڭ بىلەن قايتىپ كەلدى ياشلىقىم،
كېلىپ تۇرغىن سۆيمىسەڭمۇ قېشىمغا،
يوقتۇر ئەمدى سەندىن ئۆزگە شادلىقىم،

يۈرىكىمنى ئالماشتۇرۇپ ئېلىپ كەتتىڭ

ئىلھام كۈتۈپ ئۆز خانەمدە ئولتۇرغاندا،
ئىشىك چېكىپ قولۇڭدا گۈل كىرىپ كەلدىڭ،
گۈلنى سۇنۇپ بىر چىرايلىق نازىڭ بىلەن،
ئىلھامىمنى ئۆزۈڭ بىلەن ئېلىپ كەلدىڭ.

بىراق مېنى ئايىدىڭمۇ، يا ئۆزۈڭنى؟
مىنۇت ئۆتمەي ئالدىراپلا چىقىپ كەتتىڭ،
چىقىپ كەتتىڭ، لېكىن بەرگەن شۇ گۈلۈڭگە،
يۈرىكىمنى ئالماشتۇرۇپ ئېلىپ كەتتىڭ،

كۆزلىرىڭ شېئىر دۇنياسى

كۆزلىرىڭ مەن ئۈچۈن قۇياش دۇنياسى،
نۇردىنلا باشقىسى كۆرۈنمەيدىغان،
كۆزلىرىڭ يالقۇنلۇق لاۋا دۇنياسى،
كۆيسىمۇ كۆيگىنى سېزىلمەيدىغان،

كۆزلىرىڭ مەن ئۈچۈن بەخت دۇنياسى،
نە ئۆلۈم، نە جاپا بىلىنمەيدىغان،
كۆزلىرىڭ تىلسىمات، سېھىر دۇنياسى،
سىرلىرى ئاسانلا يېشىلمەيدىغان.

كۆزلىرىڭ مەن ئۈچۈن گۆھەر دۇنياسى،
بىباھا قەدرى ھېچ كۆرۈنمەيدىغان،
كۆزلىرىڭ مەن ئۈچۈن ئازاب دۇنياسى،
كۆل قىلىپ ئوتىدا ئۆلتۈرمەيدىغان.

كۆزلىرىڭ مەن ئۈچۈن ئىلھام دۇنياسى،
مەنبەسى ئوكياندەك قۇرىمايدىغان.
كۆزلىرىڭ مەن ئۈچۈن شېئىر دۇنياسى،
بىر كۆرۈپ مىڭ يازسام تۈگىمەيدىغان.

«تاش يۈرەك» دەپ ئەيىبلىمە نىگارىم

نەپرەت بىلەن مۇھەببەتنى تەڭ بىلسەم،
كۆرۈنمەسكەن بۇ دۇنيادا گۈزەللىك،

مۇھەببەت، دەپ ۋاز كېچىشمۇ نەپرەتتىن،
بولار ئىكەن ئۇنىدىن ئۆتە گۆدەكلىك،

«تاش يۈرەك» دەپ ئەيىبلىمە نىگارىم،
تاش يۈرەكلىك ئىنسان ئەسلا تېپىلماس،
لېكىن شۇ ھەق: بۇ جاھاندا ھاياتلىق —
بىناسىنىڭ ئۇلى تاشسىز قۇرۇلماس.

مۇھەببەت

ئېقىپ كىرگەن ۋۇجۇدىمغا مۇھەببەت،
قورساقتىلا ئانام بەرگەن قان بىلەن،
تۈگەر بەلكى ئۇنىڭ ئۆچمەس يالقۇنى،
قان توختىسا، تەندىن چىقار جان بىلەن،

1986 - يىل 4 - ئاي — 1987 - يىل 11 - ئاي، قەشقەر.

سۇدىن چىققان پەرىزات

(بالىلادا)

(1)

گۈز ئاخشىمى ـ نۇر ئاخشىمى، ئايدىڭ كېچە،
كۆكتە ئۈزەر ئون بەش كۈنلۈك پەرىزات ئاي.
تۇرار پەستە سۆكۆت ئىچرە قويۇق ئورمان،
ئاقار ئوقچۇپ ئۇندا بىر جۈپ بۇلاق تىنماي.

بۇلاق سۈيى سۈزۈكلۈكتە گويا ئەينەك،
ئاي-ۇ توختاپ، ئۆز ھۆسنىگە باقار ئۇزاق.
بۇلاق بېشى چەكسىز گۈزەل كۆل ـ چىمەنلىك،
سۇغا سايە تاشلاپ تۇرار بەرگى قىياق.

ئاشۇ بۇلاق، ئاشۇ سۈزۈك زۇمرەتتەك سۇ،
بۇ ئورماننىڭ ھاياتلىقى ـ ئىپتىخارى.
ئۇندا ئۆسكەن ھەر تۈپ گىياھ، ھەر بىر چېچەك،
تەبىئەتنىڭ گۈزەللىكى، يادىكارى.

بىلمەس ھېچكىم بۇ دىيارنىڭ تارىخىنى،
قايسى چاغدا ئېچىلغان بۇ، بۇلاق كۆزى؟
لېكىن ئۇنىڭ گۈل لېۋىدە تۇرار روشەن،
كىشىلەرنىڭ ئۇزاق يىللىق ئاياغ ئىزى.

ئاياغ ئىزى ھاياتلىقتىن بېرەر دېرەك،
بىلىپ بولماس، لېكىن كەلگەن قانداق كىشى؟
باردۇر بەلكى شۇ بۇلاقنىڭ پاك سۈيىدە،
يا بەختتىن، يا ھەسرەتتىن تۆككەن يېشى؟...

(II)

كۈز ئاخشىمى،
نۇر ئاخشىمى. ئاپئاق كېچە،
ئۈزەر كۆكتە بۈگۈن يەنە پەرىزات ئاي.
ئاي ياغدۇسى چاچقۇ بولغان ياپراقلارغا،
ئورمان ئىچى گۈزەللىككە شۇنچىلىك باي.

يېرىم كېچە،
چىغىر يولدىن شۇ بۇلاققا،
كەلدى ئاستا بىر ياش يىگىت قەدەم بېسىپ.
كۈتەمدىكىن بىرسىنى ئۇ، قولىدا گۈل —
ئولىۋراتتى ھەر تەرەپكە تەشنا بېقىپ.

كۈتتى يىگىت شۇ كەلگەنچە خېلى ئۇزاق،
مىنۇت ئەمەس، سائەتلەرمۇ ئۆتۈپ كەتتى.

كۆزلىرىدە يانغان سۆيگۈ ئۇچقۇنلىرى،
يۇلتۇز كەبى ئاستا - ئاستا ئۇچۇپ كەتتى.

پىچىرلاشسا گۈل - گىيالار شامال بىلەن،
شىلدىرلىشىپ ئېقىشاتتى بۇلاق سۈيى.
ئاڭلىناتتى كۆك ئاسماندىن شۇنچە لەرزان،
تۈندە ئۇچقان تورنىلارنىڭ مۇڭلۇق كۈيى.

كۈتۈشلەردىن يىگىت دىلى بولدىمۇ لال،
چۆمدى بىردىن سېھىرلىك خىيال دەرياسىغا.
شۈبھىلەندى ئۆز كۆڭلىدە، ئۆز ياردىن،
ئىشەنگۈسى كەلمەي سۆيگۈ - ۋاپاسىغا.

ئويلىدى ئۇ، ئۆز ئىچىدە گۇمان بىلەن:
نېمىشقا ئۇ، ئۆز ۋەزىدە تۇرمايدىكىن؟
بولسا كۆڭلى ياكى مەندىن باشقىدا،
كۆرۈشكەندە نېچۈن ئوچۇق ئېيتمايدىكىن؟

كۈتتۈم قانچە تۈنلەر بىدا ۋىسال ئىزلەپ،
لېكىن مېنى ئالدىغانمۇ، كەلمىدى ئۇ.
سالار ئوتقا سىلىپ قويۇق، ئۆزى باشتا،
پالقۇنىدا كۆيگىنىمنى سەزمىدى ئۇ.

بولدى كەچتىم، بۇ ۋاپاسىز ياردىن بۈگۈن،
قۇرۇق ۋەدە، ساداقتى قۇرۇپ كەتسۇن.

بىۋاپالىغا تىزىپ كەلگەن گۇلدەستەمۇ،
شۇ بۇلاقنىڭ پاك سۈيىدە ئېقىپ كەتسۇن؛

III

يىگىت دىلى كۇندەشلىكتە بولۇپ پارە.
تۈيماي قالدى گۇلنى سۇغا ئاتقىنىنى.
(نەدىن بىلسۇن ئاشۇ تاپتا نىگارىنىڭ.
ئىشىك ئېتىك. ئۆيدە يىغلاپ ياتقىنىنى)؟

سۇغا چۈشكەن گۇلدەستىدىن بۇلاق يۈزى.
مۇڭغا تولدى دولقۇن ياساپ چەمبەرسىمان.
لېكىن سۇدا كۆلۈپ تۇرغان ئاي شولىسى.
ئۇنىسىز يىغلاپ تەۋرەپ - تەۋرەپ بولدى پىنھان.

ھەسرەت بىلەن گۇلگە قاراپ يىگىت بىر پەس،
نېمىشقىدۇر كەتمەي يەنە تۇرۇپ قالدى.
تىترەپ تۇرغان سۈيۈزىدىن ئەنە شۇ چاغ،
ئاينى ئەمەس، بىر پەرىنى كۆرۈپ قالدى.

«ئوكۇدىمۇ بۇ ياكى چۈشۈم؟» دېدى يىگىت،
بىرۋاخقىچە ئۆز كۆزىگە ئىشىنەلمەي.
«پەرىزاتمۇ، ياكى ئىنسان بۇ كۆرگىنىم»
قالدى ھەيران ھېچ نەرسىنى چۈشىنەلمەي

پەري دېسە، پەرىدىنمۇ چەندان گۈزەل،
ئۇ چىقاتتى ئاستا ئۈزۈپ سۇ ئىچىدىن.
چېچى سۇمبۇل، لېۋى غۇنچە، كۆزى بۇلاق،
نۇر تاماتتى ئاي مەسەللىك يۈزلىرىدىن.

ئۇ، چىقاتتى شۇنچە لەۋەن، شۇنچە ئوماق،
كىيگەن كىيىم، رومىلىمۇ ئاي نۇرىدىن.
ئەپسۇس! ئۇنىڭ گۈل ۋەسلىگە سايە تاشلاپ،
ھەسرەت بىلەن مۇڭ ياغاتتى كۆزلىرىدىن.

چىقتى سۇدىن، گۈل چىمەندە ئولتۇردى قىز،
كۆرمىگەندەك ياش يىگىتنى چېچىنى تاراپ.
ئولتۇراتتى شۇنچە غەمكىن، شۇنچە مۇڭلۇق،
سۈزۈك ئاسمان، ئورمانلارغا تويماي قاراپ.

دېدى شۇ چاغ ئەس - ھوشىنى يىققان يىگىت:
«پەرىمۇ سەن، ياكى ئىنسان ئەي گۈزەل قىز؟!
ئادەم دېسەم، بۇلاق ئىكەن تۇرار جايىڭ،
پەرىزاتمۇ، يا ھۆرمۇ سەن ئېيتقىنا تېز؟!»

يىگىت چوڭقۇر ھاياجاندا تىلى تىترەپ،
ھۆرمەت بىلەن قىزغا شۇنداق سادا قىلدى.
قىزمۇ شۇئان نۇر ياغدۇرۇپ لەۋلىرىدىن،
كۈتكەن تەلەپ، ئارزۇسىنى بىجا قىلدى.

ئېيتتى كۆلۈپ يېشكىمدە قىز چىرايلىق:
— مەنمۇ ئادەم ئەۋلادىمەن بىلىپ قالغىن.
تەقى تۇرقىم ئوخشايدىغۇ ئۆز يارىڭغا.
ئىشەنمىسەڭ، سىلىشتۇرۇپ كۆرۈپ باققىن.

مەندىمۇ بار زالىمغا خاس نومۇس ۋىجدان،
ئۆز يارىغا ساقلا ئوخشاش پاك مۇھەببەت.
مۇھەببەتتىن تاپار ئىنسان ئۆز بەختىنى،
قوشۇلغاندا ئاڭا ۋاپا، چىن ساداقەت.

يۈز يىل بۇرۇن مەنمۇ سەبى بىر قىز ئىدىم،
چوكانلارنىڭ قاتارىغا قېتىلمىغان.
ھوسن - جامال، لاتاپەتتە تەڭدىشى يوق،
ئۇن گۈلدىن تېخى بىرسى ئېچىلمىغان.

بىراق قىسمەت، ياش گۈلۈمنى قىلدى خازاڭ،
ئېچىلدۇرماي، ئۇن سەككىزگە كىرگىنىمدە —
سۆيگۈ نېمە، ۋاپا نېمە ئەمدى بىلىپ،
ساڭا ئوخشاش بىر يىگىتنى سۆيگىنىمدە.

ئۆز چىرايىم، ئۆز بەختىمگە بولدى دۈشمەن،
بۇ دىياردا بىر زالىمنىڭ كۆزى چۈشۈپ.
ياقمىدى ئۇ، ئۆز نەپسىدىن، خۇي - پەيلىدىن،
يالۇۋۇرسىمۇ ئاتا - ئانام يېشىدىن تۆكۈپ.

شور پېشانە يىگىتىمىز ساڭا ئوخشاش،
پەرۋانىدەك ماڭا دىلىدىن كۆيگەن ئىدى.
ئۆزى يېتىم، قولى قىسقا بولسىمۇ، پاك —
ئىشقىم بىلەن ھايات ياشاپ يۈرگەن ئىدى.

كەلدى بىر كۈن بېشىمىزغا تەڭ پالاكەت:
ئاشۇ زالىم مېنى ئۆيدىن تۇتۇپ كەتتى.
(ئۆيدە قالغان ئانام بىلەن ئاتام يىغلاپ،
دەرد - ئەلەمدە كۆپ ئۆتمەستىن ئۆلۈپ كەتتى.)

شۇ ئاخشىمى، ئەل ياتقۇدا يىگىت بىردىن،
بۇ زالىمنىڭ ھويلىسىدا بولدى پەيدا.
چىقتى شۇئان يالاقچىلار ھەر تامانىدىن،
شۇ ئىش بىلەن باشلاندى تەڭ قانلىق غەۋغا.

ئېلىشتى ئۇ، شىردەك جەسۇر، جەڭگە كىرىپ،
بەرگەن قەسەم، ۋەدىسىنى قىلدى ئادا.
يەر چىشلىتىپ، ئىككىسىنى ئاي پالتىدا،
ئاھ! ئۆزىمۇ بولدى ئاخىر جانىدىن جۇدا.

تەتۈر پەلەك بىزنى شۇنداق قىلدى خاراب،
شۇندىن بېرى ياشاش ماڭا ئۆلۈم بولدى.
بىپايان كەڭ، سۆيۈپ ئەلۋەك بۇ دىيارىم،
ئۆلمەي تۇرۇپ كىرىپ ياتقان گۆرۈم بولدى.

ھايات ياشاپ خورلانغۇچە، — دېدىم بىر كۈن—
مەنىۇ ئۇنىڭ قەبرىسىگە كىرىپ كېتەي.
ھاياتلىقتا يېتەلمىگەن جانانىمنىڭ،
ئارزۇ - ئارمان، ۋىسالىنى ئەمدى يېتەي»

ئاشۇ خىيال، ئاشۇ ئارمان بىر ئاخشىمى،
ئېلىپ كەلدى بۇ بۇلاققا مېنى باشلاپ.
بۇلۇت - يېرىپ چىققتى شۇ چاغ ئايمۇ غەمكىن،
يۇلتۇزلارنى ھەمراھ قىلىپ، كۆكتە پارلاپ.

سۇ يۈزىدە بالقىغاندا ئاي شولىسى،
كۆرۈنگەندەك بولدى گويا يارنىڭ يۈزى.
چاقنىغاندا جىمىرلىشىپ سانسىز يۇلتۇز،
تىكىلگەندەك بولدى ئۇنىڭ ئوتلۇق كۆزى.

ۋىدالاشتىم، ئاشۇ سائەت بۇ دىياردىن،
بىرلا شۇڭغۇپ سۇ ئىچىگە كىرىپ كەتتىم.
ھاياتىمدا يېتەلمىگەن ئارزۇيىمغا،
سۇ ئىچىدە ئۆلگەندىلا ئاندىن يەتتىم.

شۇندىن بېرى روھىم مېنىڭ بۇ بۇلاقتا،
ياشاپ كەلدى كېچە - كۈندۈز يارىم بىلەن.
مۇھەببىتىم، ئەقىدەمدىن كەچمىدىم ھېچ،
ساقلاپ ئۇنى ۋىجدان، نومۇس - ئارىم بىلەن.

كىچىلەرى چىقسا كۆكتە پەرىزات ئاي،
ئاي يۈزىدىن گۈل چېھرىنى كۆرۈپ يەتتىم.
بولدى يۈز يىل مەن كۈتكىنى ئۇنى ساقلاپ،
ساداقەتتىن ئۆزگە ھەممىنى تەرك ئەتتىم.

«بەخت بېرەر پاكى ئەجەل چىن مۇھەببەت»،
مۇھەببەتكە ۋىجدان بىلەن ۋاپا كېرەك.
يەتمەك ئۈچۈن ئۆز يارىنىڭ ۋىسالىغا.
پەرھاد كەبى سەۋرى ـ تاقەت، چىدام كېرەك ...

قىزنىڭ سۆزى مۇشۇ يەردە ئاياغلىشىپ،
ئايغا قاراپ خېلى بىر پەس جىمىپ كەتتى.
يىگىت ئاڭا سۆز قاتقۇچە ھاياجاندا،
بىرلا شۇڭغۇپ سۇ ئىچىگە كىرىپ كەتتى.

IV

قالدى يىگىت، يالغۇز يەنە شۇ ئورۇندا،
بولۇپ ئۆتكەن بۇ ئىشلارغا ئىشىنەلمەي.
ئەسكە ئالدى ئۆز يارىنى خىجىللىقتا،
سۇغا ئاتىلغان گۈلدەستىدىن كۆز ئۈزەلمەي.

كۈتمىگەندە يار ۋىسالى بولدى ئايان،
ئۆزى تىزغان گۈلدەستىدە يىغلاپ بىردىن.
دېدى ئۇمۇ پەرىزاتتەك تىلغا كىرىپ:
كۈتكەنمىدىم شۇ «ۋاپا»نى يىگىت سەندىن؟

كۆڭلۈڭنىڭ راست، مېنى تەشنا قانچە تۈنلەر،
مەنمۇ سېنى مىنۇت ئەستىن چىقارمىدىم.
بىراق ئۆيدە قامال قىلدى ئۆگەي ئانام،
شۇ سەۋەبتىن مەن ئالدىڭغا چىقالمىدىم.

ھىجران ئەمەس. ئاشىق ئۈچۈن ۋىسال كېرەك.
ۋىسال گۈلى ئېچىلمايدۇ ئارمان بىلەن.
يۈرەك دېگەن كۆيۈپ – ئۆچەر گۈلخان ئەمەس،
پاك مۇھەببەت سىنالغۇسى ھىجران بىلەن.

سۆيسەڭ مېنى چىن دىلىڭدىن ۋاپادارىم.
قولۇڭنى سۇن، قۇتقاز مېنى بۇ دوزاختىن.
سۈزۈۋالغىن ماڭا ئاتاپ تىزىپ كەلگەن —
گۈلدەستەڭنى نابۇت قىلماي ئاي بولاقتىن.

يار سىماسى چۈشتەك يەنە يوقالدى تېز،
پۈچۈلاندى يىگىت قەلبى ھاياجاندا.
تۇرۇپ قالدى خېلى ئۇزاق ئايغا قاراپ،
(ياش قۇيۇلۇپ كۆزلىرىدىن پۇشايماندا.)

ئاي ھەسرىگە كىرىپ كەتتى ھايال ئۆتمەي.
چولپان يورۇپ يۇلتۇزلارغا بولدى سۇلتان.
لەيلەپ تۇرغان بولاقتىكى گۈلنى سۈزۈپ،
يىگىتمۇ ھەم ئۆز يولىغا بولدى راۋان.

كەتتى يىگىت، ئورمان ئارا، قولىدا گۈل،
بارار نەگە؟ لېكىن ئۇنى بىلىپ بولماس.
بەلكى ئەتە كەلگەن چاغدا جۈپتى بىلەن،
بۈگۈنكىدەك ھەسرەت چېكىپ كېتىپ قالماس.

1986 - 1987 - يىللار، قەشقەر.

ناخشا تېكستلىرى

خۇشتار مەن جامالىڭغا

قەشقەرنىڭ قىزى دەيمۇ؟
پەرىزاتنىڭ ئۆزى دەيمۇ؟
دېسەم گۈلشەن دىيارىڭنى،
سېنى رەيھان گۈلى دەيمۇ.

ئوخشاتسام پەرىزاتقا،
ئاڭا لايىق جامالىڭ بار،
ئوخشاتسام سېنى گۈلگە،
ئاڭا لايىق باھارىڭ بار.

باھارىڭ بار، ناھارىڭ بار،
ۋەتەن ئاتلىق نىگارىڭ بار.
ئۇنى گۈللەش ئۈچۈن دىلدا،
ئۇلۇغ ئارزۇ، قارارىڭ بار.

شەيدا مەن جامالىڭغا،
خۇشتار مەن نىشانىڭغا.

ئۆرلە، كۆكتە پەرۋاز قىل،
گۈزەل ئازاد زامانىڭ بار.

1985 - يىل، 2 - ئاي.

ھاياتىم يوق نىگارىمسىز

(ناخشا تېكستى)

كەلدى ئېسىل ئالتۇن باھارىم،
باغلار چىمەن گۈل بولدى.
قۇچتى زەپەر ئانا دىيارىم،
ۋەسلى كۆلۈپ نۇر بولدى.

ئىلىم - پەندۇر سۆيگەن نىگارىم،
نىگارىمسىز ھايات يوق.
ئىجاد - مېھنەت ئارزۇ - خۇمارىم،
ئىجادىمسىز قانات يوق.

ئۆز قولۇمدا ياشنار ماكانىم،
باغۋەن ئۆزۈم، قولۇم گۈل.
قان تەرىمدىن خۇش بۇي رەيھانىم،
باسقان ئىزىم - يولۇم گۈل.

1985 - يىل، 3 - ئاي.

دەۋرىم گۈزەل — ئەل گۈزەل

(ناخشا تېكىستى)

دەۋرىم گۈزەل — ئەل گۈزەل،
ئەل — يۇرت بىلەن ئەر گۈزەل.
ئەجدى بىلەن ئىنسانىنىڭ،
تەندىن ئاققان تەر گۈزەل.

گۈل ئېچىلماس رەڭمۇ رەڭ.
باغدا باغۋەن بولمىسا،
يەتمەس بۇلبۇل مۇرادقا،
گۈل شېخىغا قونمىسا.

ئاشۇ باغنىڭ باغۋىنى.
ئىجادكارى — خەلقىمىز.
نۇرلۇق ۋەتەن باھارى،
بىزنىڭ مەڭگۈ بەختىمىز.

قايتۇرما:
دەۋرىم گۈزەل — ئەل گۈزەل.
ئەل يۇرت بىلەن مەن گۈزەل.

1985 - يىل، 4 - ئاي.

تارىمغا مەدھىيە

ئۇلۇغ زاتىمنى ياد ئەيلەپ،
ئانا دەيمۇ سىنى تارىم.
بويۇڭدا يەلپۈنەر بوستان،
ئانا دەيمۇ سىنى تارىم.

ئاتا دەرگە تىلىم ھەقلىق،
غۇرۇرۇم، بەختى كانىمسەن.
ماڭا ئابى ھايات بەرگەن،
ئانامدەك مېھرىبانىمسەن.

تولۇپ ئاقتىڭ بۇگۈن ھەيۋەت،
كۆڭۈللۈندىن چېچىپ ئۈنچە.
ئېچىلدى كەڭ دىيارىمدا،
لېۋىڭدىن سۇ ئىچىپ غۇنچە.

ئەقراس، ئانا دەيمۇ سىنى تارىم،
ئانا دەيمۇ سىنى تارىم.

1985 - يىل، 5 - ئاي.

ئۆرۈك

ئەي باھار يۇرتۇمغا كۆل،
شاختا چېچەك ئاچقان ئۆرۈك.

يازلىقى ئالتۇن گويا،
ساپسېرىق پىشقان ئۆرۈك.

بۇ ئۆرۈك خىسلەتكە باي،
دەيدۇ ئەل: شاخ مانتىسى.
بولغۇسى تەنگە شىپا،
شېرىن شېكەر ھەر دانىسى.

قەشقىرىم كانى ئۈنىك،
بەشكېرەم گۈلتاجىسى.
باغۋىنىم ئۇيغۇر يىگىت،
ئۇ ئۆرۈك پەرۋانىسى.

1985 - يىلى 5 - ئاي.

گۈل دەيمەن گۈلۈم دەيمەن

باھارى بولمىسا ئەلنىڭ،
گۈلى رەنا چىمەن نەدە؟
چىمەنسىز دەشت - باياۋانى.
دىلى سۆيگەن لەۋەن نەدە؟

باھارىم بار، بەختلىكمەن،
يېڭى دەۋران قۇچاق ئاچقان.
نىگارىم بار ۋەتەن ئاتلىق،
بېغى ئەنبەر پۇراق چاچقان.

ئاشۇ باغنى سۆيۈپ دىلدىن،
ئاكا باغۋەن ئۆزۈم، دەيمەن.
ئېچىلغان غۇنچىسى - گۈلى،
تۆكۈلگەن قان - تەرىم دەيمەن.

گۈلۈم كىمگە كېرەك بولسا،
قېنى ئاللاپ ئۈزۈك دەيمەن.
خۇماردىن چىققۇچە باغدا،
خۇشال ئويناپ كۈلۈك دەيمەن.

گۈل دەيمەن، گۈلۈم دەيمەن،
گۈلدىن گەل گۈزەل دەيمەن.
1985 - يىل، 5 - ئاي.

ئارزۇيىم كۈلەر ياشناپ

ۋەتىنىم - گۈزەل يۇرتۇم،
خۇشتارمەن باھارىڭغا.
سەن گۈلشەن ئۆزۈم بۇلبۇل،
شەيدامەن جامالىڭغا.

گەل بەختى - مېنىڭ بەختىم،
بەختىم يوق باھارىڭسىز.

ئارزۇيىم چېچەك ئاتماس،
بۇ ئالتۇن زامانىڭىسىز.

ئارزۇيىم كۆلەر ياشىناپ،
تەر تۆكسەم دىيارىڭغا.
يەتكۈزگەي مۇشۇ ئىخلاس،
مېنى چىن نىشانىمغا.

1985 - يىل، 5 - ئاي.

ئايدىن خىجىل قىز بالا

بۇلۇت يېرىپ چىقتى ئاي،
چۆمدى نۇرغا تاغ - دالا،
باقتى كۆككە ناز بىلەن،
پىچىرلىشىپ گۈل - گىيا.
گۈل توۋىدە ئولتۇرار،
يىگىت بىلەن قىز بالا.

دېدى ئايغا قىزدىلگۈل:
بىردەم تۇرۇپ چىقساڭچۇ؟
قاراپ تۇرماي بېشىمدا،
ياندىپ ئۆتۈپ كەتسەڭچۇ؟

«ماقۇل» دېدى تولۇنئاي،
مۆكتى بولۇت قوينىغا،

قىز يىگىتنى گۈل شېخى،
ئالدى يەنە دالدىدا.

شىلدىرلىدى گۈل شېخى
ئوت يۈرەكلەر تېپىشتى،
ئاينى ئەمەس، چولپاننى،
كۆرۈپ ئاندىن يېنىشتى.

بۇلۇت يېرىپ چىقتى ئاي،
چۆمدى نۇرغا تاغ - دالا،
ئايدىن خىجىل ئاخشىمى،
يىگىت بىلەن قىز بالا.

1985 - يىل، 6 - ئاي.

بەختىيار قىزلار

كەلدى بۈگۈن قەشقەر قىزى يېڭى دەۋرانىڭ،
قۇچاق ئاچتى گۈزەل ئىقبال نۇرلۇق نىشانىڭ،
ئاشۇ نىشان بەخش ئەتتى ساڭا كۈچ قۇۋۋەت،
ياندى ئەلگە يۈرىكىڭدە ئوتلۇق مۇھەببەت —
شۇ مۇھەببەت نۇرلۇق مەشئەل ئۆزۈن سەپەردە،
نامىڭ ئايان قۇچقان ھەربىر شانۇ زەپەردە،
ۋەتەن مېھرى ئورۇن ئالغان چوڭقۇر دىلىڭدا،
چاقناپ تۇرار سۆيگۈ - ۋاپا قىسقان گۈلۈڭدە،

گۈل ئېچىلماس باغدا باغۋەن ئەجرى بولمىسا،
گۈل ۋىسالى مۇراد تاپماس، بۇلبۇل قونمىسا.
سەن بەختىيار دەۋرىمىزنىڭ باتۇر قىزى سەن،
خەلقىمىزنىڭ ئىپتىخارى سۆيگەن گۈلى سەن،
ئىشلە باغنى گۈللەش ئۈچۈن بەختىيار قىزلار،
بۇ ھۆر زامان ساڭا ھەر كۈن ئىنتىزار قىزلار.

1985 - يىل، 6 - ئاي.

كەلدى قىز كۈتكەن يىگىت

قىش كېتىپ، كەلدى باھار،
بولدى گۈل ئالتۇن دىيار.
گۈلچى قىز، گۈلشەن ئارا،
بولدى يارغا ئىنتىزار.

كەلمىدى يارى ئۇنىڭ،
ئۆتتى ياز ئارمان بىلەن.
قىز چىداپ كۈتتى كۆيۈپ،
ئۆرتىنىپ ھىجران بىلەن.

كەلدى قىز كۈتكەن يىگىت،
جەڭ تۈگەپ، ئوردىن تاقاپ.
چىقتى قىز گۈل ئورنىدا،
ئۆزىنى شۇ يارغا ئاتاپ.

نەقرات:

كەلدى قىز كۈتكەن يىگىت،
بارىنى ئەلگە ئاتاپ،
چىقتى قىز گۈل ئورنىدا،
ئۆزىنى شۇ يارغا ئاتاپ.

1986 - يىل، 11 - ئاي.

كېلەمسەن يار، كەلمەمسەن؟

سۈبھى يورۇپ ئاتىسا تاڭ،
يار يولۇڭغا قارايمەن،
سەنسىز ئۆتكەن كۈنلەرنى،
كۈندە مىڭ رەت سانايمەن.

مەن يولۇڭغا قارايمەن،
كۈنلىرىمنى سانايمەن
ئېيتقىن ماڭا راستىڭنى،
كېلەمسەن يار، كەلمەمسەن؟

باغقا كىرسەم باغ ئارا،
گۈل ھىدىڭنى پۇرايمەن،
بۇلبۇل قونغان شاخلاردىن،
جامالىڭنى سورايمەن.

گۈل ھىدىڭنى پۇرايمەن،
بۇلبۇللاردىن سورايمەن.
ئېيتقىن ماڭا راستىڭنى،
كېلەمسەن يار، كەلمەمسەن؟

سېغىنغاندا تۈنلەردە،
تولۇن ئايغا قارايمەن.
كۈندۈزلىرى قۇياشتەك،
ئىشقىم بىلەن ياشايمەن.

ۋىجدان بىلەن ياشايمەن،
بارلىقىمنى ئاتايمەن،
ئېيتقىن ماڭا راستىڭنى،
كېلەمسەن يار، كەلمەمسەن؟!

1987 - يىل، 4 - ئاي.

گۈلغۇ سەن يارىم ئۆزۈڭ

ئايغا باقسام تاڭ سەھەر،
كۈلدى چولپان كۆز قىسىپ.
باغقا باقسام كۈندۈزى،
چىقتى يارىم گۈل قىسىپ.

نەقرات:

چىقتى يارىم گۈل قىسىپ،
مېھرى ئاتەش، نۇر چېچىپ.

گۈلغۇ سەن يارىم ئۆزۈك،
بولدى سەن قىسما ئۇنى،
بەر ماڭا كۆزگە سۈرەي،
دەپ ئۇنى يارىنىڭ گۈلى.

نەقرات:

گۈلغۇ سەن يارىم ئۆزۈك،
مەن ئۇچۇن جاندۇر گۈلۈك.

1987 - يىل، 8 - ئاي

شائىرغا

شائىرسەن كۈيى ئوتلۇق،
ئۇنىڭدىن ئېرىگەن ئالەم.
شائىرسەن، دىلى نۇرلۇق،
سۆزۈڭدىن ئويغىنار ئادەم.

نەقرات:

شائىرسەن، كۈيى ئوتلۇق،
تىلى ئۆتكۈر، دىلى نۇرلۇق.

دوستى سەن ۋەتەن ئەلنىڭ،
يۈرەك تەشناسىغا كەۋسەر،

رەقىبى سەن رەقىبلەرنىڭ —
قادالغان كۆكسىگە خەنجەر.

نەقرات:

شائىرسەن كۈيى ئوتلۇق،
تىلى شەربەت، كۆزى نۇرلۇق.

شائىرسەن - ئىجادكارسەن،
ئادالەت تەختىدە سۇلتان،
كۆيۈگدە كۈيلىنەر دۇنيا،
سىنىگدىن رازىدۇر ئىنسان.

نەقرات: شائىرسەن كۈيى ئوتلۇق،
تىلى ئۆتكۈر، دىلى نۇرلۇق.

يارغا گۈل تۇتقۇم كېلۇر

تاڭ سەھەر گۈلشەن ئارا،
يار كۈلۈپ چىقتى بۇگۈن.
يارغا يار جۆر بولغىلى،
گۈل تۇتۇپ چىقتى بۇگۈن.

يىگىت:
يارغا گۈل تۇتقۇم كېلۇر،
كۆكسىگە قىسقىم كېلۇر.

قىز:
گۈلنى يارىمدىن ئېلىپ،
كۆگلىنى ئۇتقۇم كېلۇر.

كەتتى قىش، كەلدى باھار،
ياشىندى ئالتۇن دىيار.
قىز يىگىت ئەجرى بىلەن،
غۇنچىلار چاچتى ئىپار.

يىگىت:
باغدا گۈل ئۈزگۈم كېلۇر،
دەستە قىپ تۈزگۈم كېلۇر.

قىز:
تۇتسا يار گۈلنى ماڭا،
پەيزىنى سۈرگۈم كېلۇر.

بەختىيار ئۆمرۈم مېنىڭ،
كەڭ تاشا دەۋرىم مېنىڭ.
بىر ئۆمۈر بۇ باغ ئارا،
تەر تۆكۈش قەرزىم مېنىڭ.

يىگىت:
ئەلگە گۈل تۇتقۇم كېلۇر،
كۆكسىگە قىسقۇم كېلۇر.

قىز:
بولسا كىم مەردانىدىن
كۆڭلىنى ئۇتقۇم كېلۇر.

1987 ـ يىل 12 ـ ئاي.

رۇبائىي ۋە پارچىلار

ۋەتەننى مىڭ ئەلا بىلگەچ ئۆزۈمدىن،
كېچەشكە رازىمەن شېرىن جېنىمدىن.
ئېچىلسا بىر تال گۈل ئارمان يوق مەندە،
شۇ ئانا تۇپراققا تامغان قېنىمدىن.

×

كىمىكى دۇنيادىن ئۆتسە ۋەتەنسىز،
ئۆلگەندە تېنىمۇ قالار كېپەنسىز.
مىسالى سەن قىسقان شۇ قىزىل غۇنچە،
ئېچىلغان قەيەردە باغۇ - چىمەنسىز؟

×

تۆرەلسەم جىسمىمغا جان بەردى تۇپراق،
تۇغۇلسام يېيىشكە نان بەردى تۇپراق.
بى ماكان قالمىدىم ئۆلگەندىمۇ ھەم،
قويىندىن بىر كىشىلىك جاي بەردى تۇپراق.

×

ئالتۇندىن بىباھا — «بىرلىك» دېگەن سۆز،
«مەن - مەن» دىن ئەتىۋار ئۆملۈك دېگەن سۆز.
ئۆملۈكتىن - بىرلىكتىن گۈللەيدۇ ھايات،
ھەممىگە كاپالەت - تەڭلىك دېگەن سۆز.

×

نەۋ باھار پەسلىدەك ئۆسمۈر چېغىڭ بار،
ياز پەسلى مىسالى: ياشلىق چېغىڭ بار.
كۆز كېتىپ، قىش كەلسە ئۇنتۇلما، ئى يار،
ھەسرەتتە تۆكۈلەر ئاچچىق يېشىڭ بار.

×

قەپەزدىن شاتۇتى سورىدى سوئال:
«سەن مېنى نېمانچە قىلىسەن قامال؟»
«سەن ئۆزۈڭ كىرگەنغۇ ئىختىيار قىلىپ، —
دېدى ئۇ — مەندە بار ئەمدى نە ئامال؟»

×

ئۆزگىگە مۇشت ئاتقان بىلسەڭ مەرد ئەمەس،
مۇشت يەپمۇ جىم تۇرغان ئۇمۇ پەس ئەمەس.
ساپ ئالتۇن ئۇچرايدۇ بەزى ئەخلەتتە،
يەردىلا ياتقىنى ھەرگىز خەس ئەمەس.

×

بەختىم شۇ: ئۆمرۈمدە ۋىجدان ساتمىدىم،
يالغاندىن كۆز بوياپ شۆھرەت تاپمىدىم.
تىز پۈكسەم، پۈكتۈمكى خەلقىم ئالدىدا،
نامەردكە يالۋۇرۇپ جاننى باقمىدىم.

×

دىلىم ئاق، يولۇم ئاق، ئەمگەن سۈتۈم ئاق،
راستىنى - راست، جاىنى - جا، دەيمەن تىلىم ساق.
گۈل ئۈچۈن غۇنچىنى قىل دېسە قۇربان،
مەن دەيمەن بۇ تىلىم كېسىلسىمۇ: «ياق!»

×

تەر تۆكتۈم، قانچىلىك ئۆزۈم بىلمەيمەن،
مىننەت قىلىپ، ئىشىمدىن قاپاق تۈرمەيمەن.
تۆككەن تەر - ئەجرىمدىن بولسا باغ بىنا،
ئۆزۈم گۈل، باشقىلار كۆكتات دېمەيمەن.

×

ئەل، ۋەتەن شادلىقى — مېنىڭ شادلىقىم،
ئۆتتى شۇ ئارزۇدا گۈلدەك ياشلىقىم.
«سەن مېنىڭ، مەن سېنىڭ» دېمىگىن زىنھار،
چۈنكى مەن ئەل ئوغلى، سۈمبۈل چاچلىقىم.

×

مەن ۋەتەن شەيداسى: ئۇرغا ئاشىق مەن،
مەجنۇندەك سۆيگۈمگە مەڭگۈ سادىقمەن.
تۇغسىمۇ تولغاق يەپ، گەرچە ئۆز ئانام،
ئاخىرقى ھېساپتا ئەلگە تالىقمەن.

×

كۈن ئۆتەر، ئاي ئۆتەر، يىللارمۇ ئۆتەر،
ئۆتكەن كۈن ئىزىدىن يېڭى كۈن كېلەر.
گۈل دېسەك ئۆمرۈڭنى، باراقسان ئۆسكەن،
ھەر يىلدا ئۆمرۈڭنىڭ بىر گۈلى كېتەر.

×

ھەزەر قىل، ھەزەرلىك يىلان - چايانىدىن،
يىراق قاچ، بىلەمسىز ئەخمەق نادانىدىن.
نادانىدىن قاچقانغا كەتمەس ئىناۋەت،
سۆز بارغۇ: «قورقىدۇ كەتمەن سامانىدىن»

×

تاغ غۇلاپ سوقۇشسا، ئەگەر ئىككى تاش،
كۆزۈڭدىن بىھۇدە تۆكمە ئىسسىق ياش.
چۈنكى تاش جىسمىدە بولسا ھېسسىيات،
تۆۋەنگە چۈشۈپلا بولمايتتى «ئاداش»

×

بىر پىتنە تارالسا، كىشى ئاغزىدىن،
تەڭ چىقار يىلانمۇ ئۇنىڭ باغرىدىن.
يىلانغا ھەمنەپەس بولغاچقا چايان،
ماسلىشار ئۇنىڭغا چىقىپ دالىدىن.

×

كۈن چۈشمەس قۇدۇقتا ياتقان چارپاقا،
دېگەنمىش: «بۇ يۇرتقا ئۆزۈم پادىشاھ»
— سۆزۈڭ ھەق، پادىشاھ بولساڭ راستىنلا،
يېمەستىڭ سەن مېنى، — دېگەنمىش پاشا.

×

ھۆرمىتىڭ ئاشتى كۆپ، «ئۆسكەن» دىن كېيىن،
ئەل ھوقۇق، كۈچىڭنى كۆرگەندىن كېيىن.
«رازىدۇر ئىشىمدىن خەلقىم قانچىلىك؟»،
سور ئۇنى، مەنسەپتىن چۈشكەندىن كېيىن.

×

مېنىڭمۇ ھاياتتا بىغەم يۈرگۈم بار.
تويغۇچە يەپ - ئىچىپ، ئويناپ - كۈلگۈم بار،
بىراق ئەل بەختىدىن، ئۆزگە بەختىم يوق،
شۇ سەۋەب، ئەل ئۈچۈن ئىشلەپ ئۆلگۈم بار.

×

بىر بىلىم ئەھلىنىڭ كۆزىنى يۇمغىنى،
كۆكتىن بىر يۇلتۇزنىڭ ئېقىپ چۈشكىنى.
بىر نادان، زالىمنىڭ گۆرگە كىرگىنى،
بېشىدىن ئاپەتنىڭ ئۆتۈپ كەتكىنى.

×

ئەلنىڭ چىن سالامى ـ ئىززەت، ھۆرمىتىدۇر،
بۇ سېنىڭ ئىنسانلىق قەدرى ـ قىممىتىڭ.
تېگىشسەڭ ھۆرمەتنى پۇل بىلەن مالغا،
توزۇيدۇ توزغاقتەك قورغان جەننىتىڭ.

×

چايانىڭ چېقىشى ھەركىمگە ئايان.
كۆرۈنمەس ئۇ شۇڭا ئادەمگە ئاسان.
چايانىڭ پەيلى شۇ، دەيلى بىز بىراق —
ئىنساننىڭ ئىنساننى چاقىشى يامان.

×

يانتاققا يامىشىپ ئۆسكەن چىڭگىلەك،
ماختاندى: «كۆر دوستۇم مەن قانداق زېرەك!»
يانتاقمۇ سۆز قاتتى يولدا شۇ ئان:
«ئۆستۈڭ راست، مەن ساڭا بولغاچ يار يۆلەك»

×

ئۆز ئېلىنىڭ بېغىدا قىپقىزىل گۈل ئاسەن،
ئۇنىڭدىن ئايرىلساڭ بەختسىز قۇلسەن.
جىسمىڭدىن خەلقىڭگە بەرمىسەڭ ئىسسىق،
كۆز چۈشمەس ھالىڭدىكى ئېرىمەس مۇز سەن.

×

گۈل گۈزەل ئېچىلماس يەردىن ئايرىلىپ،
جان ياشاپ تۇرالماس تەندىن ئايرىلىپ،
بېشىڭغا تاج كىيىپ ئۇچساڭمۇ كۆكتە،
تارالماس شۆھرىتىڭ ئەلدىن ئايرىلىپ،

×

ۋەتىنىم — جان دىلدىن سۆيىمەن سېنى،
ئانامدىن مىڭ ئەلا كۆرىمەن سېنى
سەن ئامان، مەن ئامان نەگىلا بارسام،
ھەر ئىشتا قىبلىگاھ قىلىمەن سېنى.

×

چاقماقتەك تېز ئۆتۈپ كەتتىڭ ياشلىقىم.
ۋىسالىڭدىن مەي ئىچتى قەلەم قاشلىقىم،
قېرىلىق يەتكەندە كۆرۈنمەيسەن ھېچ،
ئەمدى سەن نەلىدە «ئارزۇ» ئاتلىقىم.

×

نەۋباھار پەسلىدەك ئۆسمۈر چېغىڭ بار.
ياز پەسلى گۈللەتكەن ياشلىق چېغىڭ بار.
كۈز كېتىپ قىش كەلسە، ئۇنتۇلما ئى يار،
ھەسرەتتە تۆكۈلگەن ئاچچىق يېشىڭ بار.

×

تۇغۇلدۇم دۇنياغا كۆتۈردۈم ھەم باش،
ئۆتتى تېز ياشلىقىم سەھەرگە ئوخشاش.
كۆز يۇمۇپ ئاچقۇچە بوپ قالدى زاۋال.
نەقىلاي كۆزۈمدىن ئاقتى ئەمدى ياش.

×

سۆيگۈگە سادىقلىق — ۋىجدان بەلگۈسى،
مەسلىكتەك بىر دەملىك نامەرد سۆيگۈسى.
نامەردلەر ۋاپانى ئۆلچەر پۇل بىلەن،
ۋىجداندىن سۆز ئاچساڭ كېلەر كۈلكىسى.

×

ح بىر خىشتا يول قويسا، تامچى خاتاغا،
يەتكۈسى چوڭ زىيان جەزمەن بىناغا.
چۈمۈلە ئۇۋۇسى كىچىك دېمىگىن،
سەۋەبچى ئۇدائىم توپان بالاغا.

×

ئىنساننىڭ بىر گۈلى ئەقىل — پاراسەت،
بىر گۈلى ئىرادە، غەيرەت — جاسارەت.
گۈل شاختىن ئايرىلسا بولىدۇ نىمجان،
نىمجاننىڭ ھەمرادۇر دائىم پالاكەت.

×

شاخ دېدى: سەن گۈزەل نېمە قىسمەتتىن؟
چىققانمۇ ئەجدادىڭ ياكى جەننەتتىن؟
گۈل دېدى: تەبىئى رەڭگىم چىرايلىق،
خالىمەن ئەزەلدىن گىرىم — زىننەتتىن.

×

خاماندىن ئاياغقا ئۇچقاندا سامان،
«سەندىكى جان قېنى؟» — سوراپ قالدى دان.
دېدىكى سامانمۇ: «بەرگەنغۇ ساڭا.
بولاتتى مېنىڭدە يەنە قايسى جان:»

×

قىزىلگۈل شېخىغا قونۇپ كېپىنەك.
دېدىكى: نىگارىم يوق سەندىن بۆلەك.
ئېيتتى گۈل: قونسا كىم ماڭا يار ئەمەس،
مەن ئۈچۈن بۇلبۇلدەك ۋاپادار كېرەك.

×

سېخىنىڭ قولى كەڭ، ئۆزى مەرد كېلەر،
ھىممىتى، مېھرىدىن ـ مىسكىن دىل كۈلەر،
ماقال بار ئەزەلدىن: «ئەلدىن ـ ئەلگە نەپ»،
بېخىلنىڭ بېغىدىن قۇشقاچمۇ كېتەر.

×

كونىلار ئۆمۈرنى دېگەن «ئاتقان ئوق،
ئاتقان ئوق ئەزەلدىن قايتىپ كەلگەن يوق.
بىكارغا كەتكۈزمەي دېسەڭ سەن ئۇنى،
دەل چېنە، ھەرتالدا ئىككى پاختەك سوق.

×

ئۆز كۆڭلۈم جىڭىدا ئۆلچەپ ھەممىنى،
«كۆڭلى تۈز، ئاق ئىكەن» دەپتىمەن سېنى.
«مەن» دېگەن ئېغىركەن سېنىڭ جىڭىڭدا،
«سەن» دېگەن كەم كېلىپ بۇزدى پەللىنى.

×

تىيانشان لەيلىسى شەيدادۇر كۈنگە،
تارايدۇ خۇش ھىدى كەڭ دالا ـ تۈزگە.
گۈل كۈندىن، يەر سۇدىن ئايرىلغان سائەت،
بۇ ھايات بوستانى ئايلىنار چۆلگە.

×

ھەق ئۈچۈن رىيازەت چېكىپ ئۆتكىنىم،
ھاياتىم ـ بەختىمدىن قېنىپ كۈلگىنىم.

تەييارغا ـ ھەييار بوپ سەمرىپ كەتكىنىم،
غەپلەتنىڭ تاغلىرى بېسىپ ئۆلگىنىم.

×

ياخشى سۆز ئېرىتەر مۇز بىلەن تاشنى،
توختىتار كۆزۈڭدىن تامچىغان ياشنى.
يامان سۆز ئىنساننى زەھەردىن ئاچچىق،
بەزى قان چىقارماي يارىدۇ باشنى.

×

مەن قارايمەن ساڭا چەكسىز ئېچىنىپ،
سەن يۈرۈپسەن ماڭا رەنجىپ چېچىلىپ.
ئىككىمىزنىڭ خۇي ـ پەيلىدىن تۇغدى كۈن،
ئۇ يۈرۈيدۇ باغدا گۈلدەك ئېچىلىپ.

×

دېدى گۈل تۇپراققا: ئەرزىم بار ساڭا،
سەن نېچۈن تىكەننى يارقىلدىڭ ماڭا؟
ئېيتتى يەر: بىلمەيتى قەدردانى سېنىڭ
ئۆزگەنلەر ئازغىنە چەكمىسە جاپا.

×

گۈل تۇتۇپ چىققىپسەن ئالدىمغا رەھمەت،
مەن ئۇچۇن گۈلدىنمۇ سەن ئۆزۈڭ قىممەت.
چۈنكى گۈل توزۇيدۇ بىر مەھەل ئۆتسە،
توزۇماس مەڭگۈگە ۋاپا ـ مۇھەببەت.

×

بەزىلەر: «مەن ـ مەن» دەر، سەن ـ پەن دېمەيلا
ئۆزىنى ماختايدۇ نومۇس قىلمايلا.

يېنىندەك ئەللىتى چىقسا تىلىڭغا،
ئۆلىدۇ تېنىدىن جېنى چىقمايلا.

×

تاماخور كىشىدە بولماس دىيانەت،
كەسىپتۇر ئۇنىڭغا دائىم خۇشامەت.
ئىنسانىنىڭ گۈلتاجى. يۈتمەس بايلىقى،
غورىنى مەي قىلغان سەۋرى - قانائەت.

×

مۇھەببەت ئەزەلدىن يۈرەككە تالىق،
ۋەسلىگە يېتىش ھەم شۇنچە جاپالىق.
تۇزۇبدۇ بى مەزگىل قۇرىغان گۈلدەك،
سەن ئاڭا ۋىجدانەن بولمىساڭ سادىق.

×

ھەزەرقىل، شاختىن - شاخ قونۇپ يۈرگەندىن،
سەن كۆلسەڭ غەم قىلىپ قاپاق تۈرگەندىن.
قاچ نېرى بىر قەترە ئەجىر سىڭدۈرمەي،
ئەلنىڭ قان - يېشىدا گۆھەرسۆز گەندىن.

×

ئىنسانغا چوڭ ئامەت - مەنىۋى بايلىق،
ھەممىدىن چوڭ ئاپەت - روھىي گادايلىق.
بىر زەررە ئەقلىڭنىڭ كۆچى ئالدىدا،
مىڭ تۈمەن ئالتۇننىڭ قىممىتى چاغلىق.

×

قۇرىغان دەرەخنىڭ زىننىتى بولماس،
بولسىمۇ ئانچە زور خىسلىتى بولماس.

«مەن» تۇغۇلغان، «مەن» ئۇچۇن ئۆلگەن،
ئادەمنىڭ خەسچىلىك قىممىتى بولماس.

×

بەزىلەر سەمىمىي ئىشلەشكە ئامراق،
كۆڭۈلگە كەلگەننى سۆزلەشكە ئامراق.
بەزىلەر بۇت كەبى تۇرغان بىلەن جىم،
كەلسە پەيت بېشىڭغا دەسسەشكە ئامراق.

×

ئەسىرلەر ئۆتسىمۇ دات باسماس زەرنى،
لاي ـ لاتقا كۆمسىمۇ مىڭ قەۋەت يەرنى.
ئېيت، قېنى «ئۆلدى» دەپ قىستۇ كىم ھۆكۈم،
ئەل ئۇچۇن جان پىدا ئەيلىگەن ئەرنى؟

×

ئىرادەڭ تاغ بولسا، ئىشەنچەڭ قانات،
باش ئەگەر ئالدىڭدا تىلسىم ـ كائىنات.
تۆككەن تەر، ئەجردىن تىكلە مۇنار،
تا ئۆمىد كەتمىسۇن سەندىن بۇ ھايات.

×

تۇغۇلدۇم دۇنياغا ئۆلمىسەم دەيمەن،
ئۆلسەمۇ ئارماندا كەتمىسەم دەيمەن.
مۇقەددەس ئەل ئىشى بولسا كەڭ ئاسمان،
كۆكسىدە يۇلتۇزدەك چاقنىسام دەيمەن.

×

ھاياتنىڭ شادلىقى ـ ئەمەس كۈلۈشتە،
ۋە ياكى ياخشى يەپ، ياخشى كىيىشتە.

ئۈزۈمنى باغدىكى بىر كۆچەت بىلسەڭ،
ھەممىدىن زور بەخت مېۋە بېرىشتە،

×

تېپىلماس كۆرەشسىز ھاياتنىڭ يولى،
ئېچىلماس مېھنەتسىز بەختنىڭ گۈلى،
شۇ گۈلمۇ ئۈزگىچە چاچماس خۇش پۇراق،
بولمىسا باغۋەنىنىڭ چېۋەر جۈپ قولى

×

لان تاتلىق، جان تاتلىق، تۇغقان ئەل تاتلىق،
يوق ئۇنىسىز دۇنيادا ھەرگىز ھاياتلىق.
ئەلىم — پەن، مەرىپەت ئۈزۈقى دىلنىڭ،
ئۇ بولماي ھاياتتا يوقتۇر چىن شادلىق.

×

ئۆسمۈرلۈك ئىنسانىنىڭ ئەڭ گۈزەل چېغى،
كۆكەرمەس ئۇنىڭسىز ھاياتنىڭ بېغى.
سۇغارساڭ شۇ باغنى مەرىپەت بىلەن،
تۇسالماس ئالدىڭنى جاپانىڭ تېغى.

×

بېشىمدىن مىڭ بالا — سەۋدالار ئۆتتى،
بەزىدە پىچاقلار سۆڭەككە يەتتى.
ھەممىگە ھەقنى دەپ بەردىم چىداملىق،
ئۆمرۈمگە ئاخىرى خۇشاللىق يەتتى.

×

شېئىر ئۇ، ئىنسانلار قەلبىنىڭ گۈلى،
گۈلگە جان، رەڭ بەرگەن شائىرنىڭ تىلى.

تىل سىلەن دىل ئوخشاش بولمسا ئەگەر،
كۆي ئەمەس چىققىنى ئېغىزنىڭ يېلى.

×

سەن دېدىڭ: «ئېيتقىنا چىن بەخت نەدە؟»
مەن دېدىم: «ۋاتىنىڭ قوش كەلگەن يەردە»
«ۋاتىنىم نەدە» دەپ سورىساڭ ناۋادا،
ئېيتىمەن: چېكەگىدىن تامچىغان تەردە»

×

پەي يەككەن بولغاچقا ئۇچار ھاۋادا،
تاش ئېغىر بولغاچقا، تۇرار قىيادا.
پەيدىنمۇ قەدىرسىز بولىدۇ ئىنسان،
يەككىلىك ئىللىتى بولسا ناۋادا.

×

ياشىدىم ئۆمرۈمدە تامادىن يىراق،
ھەر قاچان ئۆزۈمگە قويۇپ بىر سوراق.
چۈشكەنمۇ ئۆيۈڭگە ئۆز ئۆي نۇرى،
سەن مىسال ياقمىساڭ ئاددىي جىن چىراغ.

×

ھەسەتخور ئالدىدا دېمە «پۇلۇم بار»
دېسەڭ دە: «بىر دۆۋە يىققان كۆلۈم بار»
قۆز ئىشىڭ، ئۆز مېلىڭ ئۆزۈڭگە دۈشمەن،
بەزىدە ئۇنىڭدىن كەلگەن ئۆلۈم بار.

×

ئەجدادلار ئىزىدىن داغدام يول قالار،
باغۇەنىڭ ئەجرىدىن خۇش بۇي گۈل قالار،

ھۆرمەتنى پۇل – مالغا تېگىشسەڭ ئەگەر،
ئورنىدا بىر دۆۋە كۆيگەن كۈل قالار.

×

سالام ئۇ — ھەر كىشىنىڭ ئىززەت – ھۆرمىتى،
ئىنسانىنىڭ ئىنسانلىق گۈزەل خىسلىتى.
خوشامەت ئەلكىدە قىلغان تازىمىنىڭ،
تۆكۈلگەن يۈندىچە يوقتۇر قىممىتى.

×

باراڭدىن بەزىدە قاپاق بىنەزەر،
تاشچىلىك بولاماس گاھىدا گۆھەر.
تاش بىلەن گۆھەرنى بىلمىگەن ئىنسان،
بىر كۈنى شېكەر دەپ ئىچىدۇ زەھەر.

×

سېخىينىڭ بەرگىنى ساڭا ئاش بولۇر،
بېخىلنىڭ بەرگىنى تەنگە تاش بولۇر.
يەۋەرمە تاش بىلەن ئاشنى ئايرىماي
تاش يېسەڭ بىر كۈنى كۆزۈڭ ياش بولۇر.

×

كىمىكى مەردانە بولسا چىن ئەردىن،
شۇ ئالار بىباھا گۆھەرنى يەردىن.
مىڭ ئەلا ئاقفۇزغان تەرنىڭ قىممىتى
باشقىلار بىكارغا بەرگەن مال – زەردىن.

×

قىش پەسلى باھارغا ئاچمىسا قۇچاق،
چاچامدۇ بېغىمىزدا گۈللەر خۇش پۇراق.

پەرۋانە ئۆزىنى ئاتمىسا نۇرغا،
كېلەمدۇ ئالدىغا جانسىز جىن چىراغ؟

×

ئىنسانغا قەدىرلىك سۆيگۈ - ساداقەت،
دوستلارنى ئالدىماق ئېغىر جىنايەت.
ئاغزىڭدىن چىققان سۆز يۈرەك ئەلچىسى،
ۋ دەگدە تۇرمىساڭ كېتەر ئىناۋەت.

×

مەن - مەنلەر دۇنيادىن ئۆتتى بىر مۇنچە،
ئۆتتى — ئۇ، ساۋاقىمۇ بەردى كۆپ شۇنچە.
قاراپباق ياپراقسىز قايسى بىر شاختا،
نەدىمۇ ئېچىلغان قىپقىزىل غۇنچە؟

×

قانۇندۇر — ئىنسانغا تۇغۇلۇپ ئۆسمەك،
ئەجدادلار كەينىدىن ئىز بېسىپ ئۆتمەك.
ھاياتنىڭ قانۇنى ئەمەسكەن بىراق،
چاپاسىز جانانىڭ ۋەسلىگە يەتمەك.

×

«تىلىدىن دىلىنى كۆرىمەن» دېمە،
«ھەممىنى بىر قاراپ بىلىمەن» دېمە.
ئىشەنگەن تېغىڭدىن قاچقاندا كېيىك،
«ئاھ، ئىسىت! ئەمدى مەن ئۆلىمەن» دېمە.

×

ئاي گۈزەل، كۈن گۈزەل، تۇغقان يەر گۈزەل،
يەرگە جان، قان بەرگەن باتۇر ئەل گۈزەل.

ھايانىڭ قىممىتى كۆرەش ـ مېھنەتتە،
مېھنەتتە تۆكۈلگەن تامچە تەر گۈزەل.

×

ئەل قەلبى ـ رايىدىن گۆھەر سۆزگىنىڭ،
شائىرلىق بابىدا كامال تاپقىنىڭ.
سۆز بىلەن ھەرىكىتىڭ بولمىسا ئوخشاش،
گۆھەرنى تاش بىلەن ئۇرۇپ چاققىنىڭ.

×

ھەر پەسلى باھاردا ياشنار گۈل ـ گىيا،
ياپيېشىل تون كىيەر پۈتكۈل تاغ ـ دالا.
گۈل ئۆسمەس سۇ، ھاۋا بولمىسا يەردە،
ئەجىرسىز تۇپراقمۇ بولماس تۇتىيا.

×

كىم ئەلنىڭ بەختىگە قىلسا يامانلىق،
كۆرمەيدۇ ئۆزىمۇ خۇۋلۇق ـ ئامانلىق.
ياشاشنى ئويلىساڭ دۇنيادا غالىپ،
بىردەملىك راھەتكە بولما قۇربانلىق.

×

«ياشايمەن يىگانە» دېمىگىن زىنھار،
باغۋەنسىز دەشتلەردە بولمايدۇ گۈلزار.
ئايرىسا ناۋادا يىلتىز، شېخىدىن،
بىر منۇت تۇپراقتا تۇرالماس چىنار.

×

جانانىڭ جادۇگەر كۆزىگە كۆيمە،
ۋە ياكى ئاي يەڭلىغ يۈزىگە كۆيمە.

باق ئۇنىڭ پاك مېھرى، ۋىجدان قەلبىدە،
جان ئالار سېھرىلىك سۆزىگە كۆيمە.

×

ئىنسانىنىڭ ھۆرمىتى ئەمەس تۇماقتا،
ۋە ياكى پومپايغان يىرغىلان قوساقتا.
مىسالى مىڭ دەريا ھۆرمەتنى كۆردۈم
ئەل بۈگۈن سىز ئىچكەن ئاشۇ بۇلاقتا.

×

ئۇنى ياز - بۇنى ياز، ئۆلمەس شېئىرىياز،
تەپەككۇر كانىدىن دائىم كۆھەر قاز.
تىلدىكى بۇلبۇللار بولسۇن مەھلىيا،
سۆزلىرىڭ مەنىلىك بولسۇن قىسقا ساز.

×

تونۇلغۇن بىر دوستۇم يۈرگەن كۆرەڭلەپ،
ھەممىنى «تەخسكەش» يالان - پوكۇن دەپ،
بۈگۈنچۇ، سەپسالسام سەمرىپ كېتىپتۇ،
ئۇمۇ شۇ تەخسىدە «ھالال» تاماق يەپ.

×

ھەركىم ئۆز ئۆمرىنى ئوخشتار گۈلگە،
بەختىنى شۇ گۈلدە چاقنىغان نۇرغا،
ئايانكى گۈل ئۆسمەس بولمىسا تۇپراق،
ھاجەتمەن ئۇ يەنە قانغۇدەك سۇغا.

×

تىل - دىلنىڭ ئۇرانە گۈزەل ئەلچىسى،
ئىنسانىنىڭ ئىنسانلىق مۇھىم بەلگىسى

بەزىلەر شۇ تىلنى قىلار دەپسەندە،
كۆندىلا ئۆزگىرىپ تۇرغاچ ۋەدىسى،

×

بولدى قوي، سۆزلىسە ئۆلۈپ كەتتى ئۇ،
تەھتىگە تۇپراقنىڭ كىرىپ كەتتى ئۇ.
سەن ئۇنى بامان دەپ تىللىغان بىلەن،
ئەل ئۈچۈن ھەممىنى بېرىپ كەتتى ئۇ.

×

ئۇزارتقىن ئۆمرۈڭنى ياشلىق چېغىڭدا،
قەدىرلەپ ۋاقتىڭنى ھەر بىر ئىشىڭدا.
ئاي ئۆتۈپ، يىل ئۆتۈپ بولىسەن نىمجان،
يۇيۇلماس كېيىنكى ھەسرەت يېشىڭدا.

×

ئۆسمەيدۇ تۇپراقتا قوغۇن پىلەكسىز،
چۈشمەيدۇ خەمەكمۇ بىر تال چېچەكسىز.
پىلەك بار ئېتىزدا ئۆسكەن خەمەكسىز،
ۋە لېكىن ئىنسان يوق ئارزۇ تىلەكسىز.

×

مەردلىكنىڭ بەلگىسى — خەيرى - ساخاۋەت،
پەسلىكنىڭ بەلگىسى — تاما، خۇشامەت.
نامەردتىن نان تىلەپ ھايات يۈرگۈچە،
يېلىنماي ئاچلىقتىن ئۆلۈش - سائادەت.

×

«ئەتە»نىڭ كەينىدىن كېلىدۇ «ئەتە»
كەلگەندۇ ئۆمرۈڭدە بەلكى مىڭ مەرتە،

ئىشچانلىغا دەقىقە بىكار ۋاقىت يوق،
ھۇرۇنلىغا توي بىلەن تۈگىمەس پەتە،

×

نەسلىدىن ئادەتىستۇر تۈلكىگە قۇۋلۇق،
ئۇنىڭدىن قىلچىمۇ كەلمىگەي خوۋلۇق.
ئازدىمە، بىزدىمۇ مۇنداق تۈلكىلەر،
قۇتۇرسا ئىزىدىن ياغىدۇ شۇملۇق.

×

باغ ئىچىدە گۈل يۈزلۈك رەنانى كۆردۈم،
گۈلگە جان، رەڭ بەرگەن دەنانى كۆردۈم.
تۈتتى ئۇ ھۆرمەتتە ماڭا جۈپ غۇنچە،
كۆزىدىن بىر سىرلىق مەنانى كۆردۈم.

×

ھەسەتنىڭ سايىسى چۈشسە ۋىجدانىغا،
دىل بېغىنىڭ يۈزلىنەر قىش - زىمىستانىغا.
زىمىستان قىش پەسلى كىم ئۈچۈن كېرەك،
پايدا يوق ئۇنىڭدىن قىلچە ئىنسانىغا.

×

ھەقىقەت - ئادالەت يولى تېپىلغاق،
مۈشكۈلدۇر بۇ يولدا تاغ - داۋان ئاشماق.
كىم چىدام، غەيرەتنىڭ ئىگىسى بولسا،
كۆرۈنگەي مەنزىلى شۇنچىلىك پارلاق.

×

قونىدۇ ھەر قاچان چۈشىن گەندىگە،
گەندىمۇ شىپادۇر ئۇنىڭ رەنجىگە.

بىزدىمۇ ئۇچرايدۇ چىۋىن مىجەزلەر،
ھەيرانىمەن ئۇلارنىڭ كۆڭلى، مەيلىگە.

×

تىل بىلەر ئاچچىقنى، تاتلىقنى تېتىپ،
مەست قىلۇر قەلبىمىزنى بال - شېكەر تېمىپ.
بال تامغان شۇ تىلدىن باش كېتەر بەزى،
سۆزلىگىن سۆزۈڭنى ئەتراپقا بېقىپ.

×

تۇغۇلدۇم دۇنياغا خۇشاللىق ئىزدەپ،
ياشىدىم خەلقىمنىڭ بەختىنى كۆزلەپ.
كېتىشكە رازىمەن ئۆلگەن چاغدىمۇ،
ئەل - ۋەتەن بەختى ئۈچۈن ھەقنى - ھەق سۆزلەپ.

×

ھاياتنىڭ قىممىتى، كۈچى - يېڭىدا،
كۆز ئۇنى ھەر يىلى باھار تېڭىدا.
تاڭ قىزى گۈللەرگە بەرسە رەڭ، زىبا،
سايرايدۇ خۇش ناۋا بۇلبۇل جېنىدا.

×

«كۈن»دېمەڭ، بىھۇدە ماختاپ مېنى سىز.
رازىمەن: داغ يۈزلۈك بىر ئاي دېسىڭىز.
«گۈل»دېسەم بىر زامان سىزنىمۇ ماختاپ،
«گۈلدىمۇ تىكەن بار» دېگەن ئۆزىڭىز.

×

بەزىلەر ئەلگە جان تىكىپ ياشايدۇ،
ھەق ئۈچۈن بېشىدىن كېچىپ ياشايدۇ.

بار يەنە بەزىلەر پاشىغا ئوخشاش.
ئەلنىڭ قان - تەرىنى ئىچىپ ياشايدۇ.

×

گۆھەردىن ئەتىۋار بىلىمەن زەرنى،
چۈنكى مەن كۆرمىدىم تېخى گۆھەرنى.
«زەردىنمۇ ئەلاسى بار» دېسە بىرسى،
بار دەيمەن چېكەمدىن تامچىغان تەرنى.

×

ئاڭلىدىم: كىتابقا ئامراق ئىكەنسىز،
«كۆرەي» دەپ سورىشقا چاقماق ئىكەنسىز.
ئەپسۇسكى بىر ئادەت بار ئىكەن سىزگە،
«ئال»دا - بار، «بەر»دە - يوق قاشاڭ ئىكەنسىز.

×

تۆمۈرنى دات يەيدۇ، ياغاچنى قۇرت،
ئىنساننى دەرد يەيدۇ، ئۆتكەننى ئۇنۇت.
ياماندىن ئىبرەت ئال، خاتادىن ساۋاق،
كۆزۈڭدىن ھەسرەتنىڭ يېشىنى قۇرۇت.

×

غەنىمەت دۇنيادا تىرىك يۈرگىنىم،
نىشانى ھاياتنىڭ ئويناپ - كۈلگىنىم.
ياش بىلەن گۈلكە تەڭ تۇغۇلغان قوشاق،
بەختىمدۇر: شۇ ياشتىن گۆھەر سۈزگىنىم.

×

بېشىڭغا قايسى چاغ كېلىدۇ ئەجەل،
بىلمەيسەن، كېتىسەن بىر كۈن بى مەھەل.

ئۆلمەيدۇ دۇنيادا بىرلا ياخشى نام،
سەن ئاڭا مۇناسىپ قىلغىن ئىش ـ ئەمەل.

×

مېنى پاك ۋىجدانلىق دېگىنىڭمۇ راست،
بىر مەھەل دوست تۇتۇپ يۈرگىنىڭمۇ راست.
سەن كۈتكەن نەپ مەندىن چىقمىغان چاغدا،
كەينىمدىن «پىخسىق» دەپ كۈلگىنىڭمۇ راست.

×

مېھنەت سۆيمىگەننىڭ ھۆرمىتى بولماس،
ھۆرمەتسىز كىشىنىڭ قىممىتى بولماس.
بىلىم كۈچ، بىلىم نۇر، بىلىم زەر ـ گۆھەر،
بىلىمسىز ناداننىڭ ھىممىتى بولماس.

×

تۇغۇلار كۈچ ـ قۇۋۋەت ئۇلۇغ مەقسەتتىن،
بۇ مەقسەت ھاسىلدۇر، ئىجاد ـ مېھنەتتىن.
مېھنەتسىز دۇنيانى قىلماس تەسەۋۋۇر،
تۆرەلگەن بىرمۇ ھەم ئاشۇ قىسمەتتىن.

×

«چۈمۈلە باتۇر»نىڭ كۈچى ـ ئۆملۈكتە،
ئۈزۈلمەس ئارقاننىڭ سىرى ـ بىرلىكتە.
دۇنيادا ھېچ نەرسە ئەمەس يېگانە،
بۇ بىرلىك ـ ئۆملۈكنىڭ ئۇلى ـ تەگلىكتە،

×

دېيدىكەم: تەخسىكەش قۇۋۇدۇر تۈلكىدىن،
قورقماس ئۇ، يا ئۇيات ياكى كۈلكىدىن.

مەن دېدىم: ئۇنىڭمۇ تەقدىرى ئوخشاش،
ئىلىنار تۇلكىدەك بىر كۈن بۇرنىدىن.

×

ئېغىزدا ئات چېپىپ، شە ئالماق ئاسان،
چۈنكى تىل ئۈستىدە يوق دەريا ـ داۋان.
ئېرىقتىن ئۆتەلمەس ئاتلاپ يۈرەكلىك،
بەزىدە شۇ پو نى ئاتقان قەھرىمان.

×

دېدىڭسەن: بولدى بەس يازغىنىڭ يېتەر،
شېئىرسىز ياشاپمۇ كۆڭلىرىڭ كېتەر.
مەن دېدىم: ئىجادىم ماي بىلەن پىلىك،
ئۇنىڭسىز ئۆمرۈمنىڭ چىرىغى ئۆچەر.

×

ئىشلىدىم ئەل ئۈچۈن كۈچۈم يەتكۈچە،
ئىشلەيمەن ھەم يەنە ئۆمرۈم يەتكۈچە.
بەختىمنى چاپادىن ئىزدىدىم دائىم،
پۇل ئەمەل بايلىقتىن ئۇمىد كۈتكۈچە.

×

نام ـ ئاتاق، شۆھرەتتىن كەچتىم بولدى بەس،
ئۇ ۋىجدان، خىسلەتنى قىلار ئىكەن مەست.
مەست يۈرۈپ ئەل ـ يۇرتتىن قاغىش ئالغۇچە،
ھەقنى دەپ چەيلەنسەم مەيلى بولۇپ خەس.

×

دوستلۇقنىڭ مەقستى ـــ ئەمەس نەپ ئېلىش،
ياكى نەپ تەگمىسە غاجاپ گەپ تېپىش.

شۇنداقمۇ جان دوستلار باركى دۇنيادا،
ئۇلارنىڭ كەسپىدۇر ئالداپ يەپ قېچىش.

×

بۈگۈندىن ۋاز كەچسەڭ «ئەتە»نى ئويلاپ،
«ئەتە»مۇ «ئۆگۈن»نى كېلىدۇ باشلاپ،
يوق تۇرار ئۆتمىكى بۈگۈن ئەتىنىڭ
ئاقىۋەت «بۈگۈن»نى ئويلايسەن يىغلاپ.

×

گۈل دېدى: قۇياشقا مىڭ رەھمەت ساڭا،
نۇرىڭدىن ئەڭ گۈزەل رەڭ بەردىڭ ماڭا.
ئېيتتىكى قۇياشمۇ: ئۇنتۇما ئەي گۈل،
ساڭا جان، قان بەرگەن تۇپراقنى ئەسلا.

×

بەزىلەر قۇياشنى دېيىشەر قىزىل،
لېكىن ئۇ ياشناتقان باغلار ياپيېشىل.
جاھاندا خىلى كۆپ بولسىمۇ رەڭنىڭ،
مەن ئۈچۈن بىغۇبار سۈتتەك رەڭ ئېسىل.

×

كۆردۈم كۆپ «مەن ـ مەن» دەپ ياشاپ يۈرگەننى،
ئۆزىنى ـ ئۆزىدىن ئەلا بىلگەننى.
كۆرمىدىم قەن بەرسەڭ، ئۇنى ئاچچىق دەپ،
مۇچ بەرسەڭ شادلىنىپ تاتلىق دېگەننى.

×

بەتنىيەت تىلىك ئادەملەرنىڭ يۈزى يوقتۇر،
پەسكەشلىكتە ـ رەزىللىكتە تېگى يوقتۇر.

قىلمىشلىرى بولسا ئايان ئەل ئالدىدا،
ئىككى يۈزى قىزارغۇدەك قېنى يوقتۇر.

×

ئىلىم - ھېكمەت دەرياسىغا سالغىن كېمە،
ئۆپۈرۈپتىن يېرىپ دولقۇنلاردا ھاردىم دېمە،
يۈكى ئېغىر، يولى مۈشكۈل بۇ سەپەرنىڭ،
گۈزەل، پارلاق كەلگۈسىڭدىن ۋايىم يېمە.

×

«تەنقىد - داۋا، — دېمە بىر كۈن باشلىقى ماڭا»
سۆزلەپتىمەن ئىككى سائەت تىنماي يەنە.
بۇ دورىنى كۆپلەپ يېسە سىڭمەيدىكەن،
ساق بېشىمغا ئەتىسى مەن تاپتىم بالا.

×

تەنقىد قىلدىم بىر دوستۇمنى يۈمۈر يېزىپ،
ئەمەت دېگەن ئىسمىنىلا مەمەت قىلىپ،
كۈلۈپ كەتتى ئەكسىچە ئۇ قىزارماستىن،
ئۆردەككە سۇ يۇقمىغاندەك لەززەتلىنىپ.

×

ماختانمىغىن، بىلدىم سېنى «شائىر» ئىكەنسەن،
شائىرلارنى جۆندەشكىمۇ ماھىر ئىكەنسەن.
تۇخۇم سېلىپ كاككۇك كەبى غورۇلاي تازغا،
ئۇچۇرما بوپ چىققىنىغا ھازىر ئىكەنسەن.

×

ماختاپ بەرسە، ئاسمان پەلەك ئۇچۇپ كەتتىم،
بىر دەمدىلا شانۇ - زەپەر قۇچۇپ كەتتىم.

ئۇچقاندىكىن چۈشمەك يەنە قانۇن ئىكەن،
چۈشۈشىمنى بىلمەي لايغا پېتىپ كەتتىم.

×

ئىشنى ئاز، گەپنى كۆپ قىلماق ئاسان،
چۈنكى تىلنىڭ ئالدىدا يوق دەريا ـ داۋان.
مەيلىڭىز ئېغىزىڭىزنىڭ بىرمۇ ئۆز ئىشى،
ۋەلېكىن قىلمىغانغا كۆز يۇمغان يامان،

×

يىلتىز دېدى: ئەي گۈل سېنى كۆرمىدىم،
يەر ئاستىدا چىرىپ ياكى ئۆلمىدىم.
— ئۇنتۇلمىدۇم مەنمۇ سېنى، — دېدى گۈل —
چۈنكى سەنسىز ياشاپ بىر كۈن كۈلمىدۇم.

×

بولسا كىم تۈز، ئاقكۆڭۈل ھەم ساددىراق،
دەيدىكەن: ئۇ، ئىشقا پەمسىز، چولتىراق،
مەن دېدىم: ھىيلە بىلەن جان باققۇچە،
ھەقنى دەپ «ئەخمەق» ئاتالغان ياخشىراق.

×

كۆرۈپ زىبا قامەتىنى بىر گۈل دېدىم،
ئاڭلاپ شېرىن سۆزلىرىنى بۇلبۇل دېدىم.
سەن غۇنچىلاپ كەل دېگەندە چىقىپ ھايادىن.
ئۆز كۆڭلۈمگە لەنەت ئوقۇپ «ئۇنتۇل» دېدىم.

×

قىزىلگۈلنىڭ ئازغان بىلەن بىخى بىر،
كۆكلىگەندە تىككەن بىلەن شېخى بىر.

گۈل ئېچىلماس ئايرىلسا شاخ ـ تىكەندىن،
چۈنكى ئۈزۈندىك يىلتىز بەرگەن جېنى بىر.

×

ئەقىدەم: پاك ياشاش، ئۆلۈم ـ كۆز بوياش،
يوق مەندە ھاياتقا ئۆزگىچە قاراش.
پاكلىقتىن، ناپاكلىق كەلگەندە غالىپ،
تۆكۈلدى كۆزۈمدىن بەزىدە قان ـ ياش.

×

ئادالەتنى سۆزلەش تىلدا ئاسان ئىكەن،
بىراق يولى ئەگرى ـ بۈگرى داۋان ئىكەن.
داۋان ئاشماق بەزىلەرگە نېسىپ بولسا،
بەزىلەرگە چوڭقۇر ھاڭلار ماكان ئىكەن.

×

شەيتان كېلىپ دېدى ماڭا: تىنماي يىغلا!
بۇ ۋاپاسىز دۇنيانى سەن كېرەك قىلما.
ئۈمىد دېدى: كۈلكىگە ياش سىڭىپ كەتكەن،
ئۇنىڭدەك ئاز ـ پاز جاپاسىنى ـ كۆزگە ئىلما.

×

بى مەزگىل قار سۇپەت ئاقاردى چېچىم،
ئەللىككە ئۇلاشماي ساناقتا يېشىم.
ياش بىلەن ئۆلچىنىپ بولماسكەن تۆھپە،
شۇ سەۋەب تاش كەبى قاتتى بۇ بېشىم.

×

ئالداندۇق ھاياتقا تۇغۇلغان چاغدا،
مەست بولدۇق، شاراب قۇيۇلغان چاغدا.

بىلدىڭ سەن ئاخىرى تىلسىم - سېھرىنى،
تەنلىرىدىڭ تۇپراققا قويۇلغان چاغدا.

×

تۇغۇلغان دۇنياغا ئانام مەن ئۈچۈن،
مەنمۇ ھەم ياشايمەن بالام سەن ئۈچۈن.
«سەن»دە بار، «مەن»دە بار ئالەمچە سۆيگۈ،
خاس ئەمەس بۇ دۇنيا ھېسسىز تەن ئۈچۈن.

×

تىللىدىڭ كۆپ بەلكى مېنى ۋاپاسىز دەپ،
مەنمۇ سېنى كەچۈرمىدىم ھاياسىز دەپ.
بولسا راستتىن ئىككىمىزدە شۇ پەزىلەت،
ئەلمۇ بىزدىن كۈلمەس ئىدى ساپاسىز، دەپ.

×

دېدى قىرغاق شوخ ئېقىنغا: ئاستىراق ئاق،
توختاپ بىردەم تەنلىرىمگە كۆكسۈڭنى ياق.
دېدى ئېقىن: بىلسەم كۈچۈم - شۇ تېزلىكتە،
خالىساڭ، كەل! دولقۇنىمدىن ئۈنچىلەر تاق.

×

تېزگىنىنى يوق ئاتنى بېرىپ «چاپقىن:»دېدىڭ.
مەنزىل يېقىن، تاغ - داۋانلار ئاشقىن دېدىڭ.
چاپتى ئېتىم، داۋان ئاشماي چۈشتۈم غۇلاپ،
رەھمەت ساڭا، ئەمدى: «ئوبدان ياتقىن»دېدىڭ.

×

بەختىم شۇ: ئەجرىمدىن كەپتۇ ئامىتىم،
دېمەيمەن: يوق ئەمدى ياتقا ھاجىتىم.

دوستلارغا ئېگىلگەندىن بوينۇم مەجنۇن تال،
دۈشمەنگە قارىغايدۇر قەددى - قامىتىم.

×

ئېيتتى كىم: ئوغرىنى دېمىگىن ئىنسان،
ئۇ ئالار پۇلۇڭنى تاپسىلا ئىمكان.
مەن دەيمەن ئەكسىچە: پۇل بېرىپ ساڭا،
كەينىدىن جان ئالغان ھېيلىگەر يامان.

×

مەجنۇن تالدىن ھەسرەت بىلەن سورايمەن،
نېچۈن بېشىڭ تۆۋەن؟ — بىلىپ قالاي مەن.
كەلدى شۇ چاغ مەجنۇن تالدىن بىر سادا!
ئانا يەرگە تويماي شۇنداق قارايمەن.

×

مىخ دېدى: تاختايغا بىر كۈن: سەن مېنىڭ ئالدىمدا پەس،
ئېيتتى تاختاي: بولمىسام مەن، سەنمۇ ئەل ئالدىدا خەس.

×

يۈگمەچ ماختاندى قىردا كۆك قومۇشقا: مەن زېرەك،
تىلغا كىردى كۆك قومۇشمۇ: سەن زېرەككە مەن كېرەك.

×

تىل قوپۇپ دەيمىش ھەمىشە: مەن نېچۈن دائىم يامان؟
باش دېگەيمىش: سەنمۇ مەندەك لىڭشىمىغىن سۆرمەي زۇۋان.

×

كۆڭۈل سۇلتانىدىن يۈكسەك، جاھاندا كۆرمىدىم سۇلتان،
شاھانە تەختىگە زىننەت بېرەركەن گۈل كەبى ۋىجدان.
ئاشۇ ۋىجدان قانات بولدى، چىقىشقا ئەرشى - ئەلاغا،
غۇرۇرۇم ئالدىدا پەستە بىلىندى يەتتە قات ئاسمان.

×

قىش كېتىپ كەلگەن باھارنىڭ شۇنچە راھەت پەيزى بار،
باغرى قان بۇلبۇلغا گۇلنىڭ باغدا چەندان مەيلى بار.
مىڭ جاپالا ئىچرە پەرھات تاغ كېسىپ يۈردى نىچۈن؟
چۈنكى ھەر قازغان تېشىدا مەشۇقىنىڭ ۋەسلى بار.

×

باقىدا كىردىم گۈلچى قىز، گۈلنى ئۈزۈپ تۇتتى ماڭا،
«گۈلپەيدە» گۈلنىڭ ئەمەس، قىزنىڭ ھىدى يەتتى ماڭا.
توختىدى دەل نالىسىدىن باغرى قان بۇلبۇلىمۇ تەڭ،
ئەيلىدى گۈل خۇش تەبەسسۇم ئىشىق ئوتى كۆچتى ماڭا.

×

قانچە كۈن، قانچە كېچە ئۆتتى ئۆلى مەن بىلمىدىم،
ئۇيقۇدىن كەچتىم ئىجادىم باغىدىن گۈل ئۈزدىدىم.
گۈل ئۈچۈن چەككەن جاپا يەتكۈزدى، جانان ۋەسلىگە،
مەنمۇ بۇ ئىشتا ھېردىبىتەك زەررە پۇشايمان قىلمىدىم.

×

دېدى تۆھمەت: ئىشايدىم، دەپ ھەممىنى قىلدىڭ خاتا،
دېدى جۈرئەت: ئىشلىمەي راست يوق ئىدى ياتسام گۇناھ.

×

ئەدىرلە، ئۆز ھاياتىڭنى، ياشاشنى بىل. كۆرەشنى بىل،
يولى كەلسە غەزەپ - ئەيلەپ مۇھەببەتلىك كۈلۈشنى بىل.
كېزىپ مىڭ يىل جاھان ئىچىدە قەرەلسىز ئۆتكۈچە
خەستەك،
پەقەت بىر كۈن ياشاپ مەزمۇت، كۈلۈپ مەغرۇر ئۆ-
لۈشنى بىل.

×

تۇغۇلدۇق، ئۆلمىكمىز شەكسىز، ياشادقا ئىنتىزار ئەيلە.
ئۆزى چەكلىك ھاياتىڭدا ئىلىڭگە جان نىسار ئەيلە.
چىۋەر باغۋەن قولى بىللە ئېچىلغان گۈل توزۇپ كەتمەس،
ئىزىم قالسۇن دېسەڭ چۆلنى گۈلىستان لالىزار ئەيلە.

×

جانىڭ كەينىدە راھەت، كۆرەشتىن سەن ئۈمىد ئۈزمە.
ئادالەت كەينىدە تۆھمەت، مۇرەسسەدىن بەخت كۈتمە.
ياشاي غالىپ دېسەڭ ھەر چاغ. نەزەر كۆكسىدە چولپان بول،
گويا چاقماق چېقىلغاندەك ۋاقىتسىز يار يورۇپ ئۆچمە.

×

مەن ئۈچۈن جاندىن ئەزىزدۇر، ھەرزەمانە «سەن» دېمەك،
نەدېمەڭ بولسۇن قەدىرلىك، بىر ئۇنىڭسىز «مەن» دېمەك.
تەڭدىشى يوق، بىباھادۇر كۆپكە مەنە «ئەل» دېمەك،
تامچىسىدۇر چوڭ دېڭىزنىڭ بىر يىگانە «تەن» دېمەك.

×

ئەل ساڭا بەردى شەرەپنى «مەن ئۆزۈم پالۋان» دېمە،
كۆككە ئۆرلەپ يامىشىپلا «بىرلا مەن چولپان» دېمە.
تىنك چوققا يۈكسەك داۋان ـ تاغ، يارغا ياندا شقان ھامان،
بول پەخەس! موللاق ئېتىشتىن، يىقىلىپ «ۋايجان» دېمە.

×

بىر كۆرۈپ گۈلنى يىراقتىن ئالدىراپ كۆيدۈم، دېمە،
رەڭگىگە شەيدا بولۇپلا ئۆلگۈچە سۆيدۈم دېمە،
گۈل شىپخى بولماس تىكەنسىز. سەن ئۇنى قىسماي تۇرۇپ.
سانجىلىپ كەتسە قولۇڭغا، بولدى «مەن تويدۇم» دېمە.

×

مەن دېدىم گۈلگە: «نېمانچە سەن چىرايلىق خۇش پۇراق؟
باغلىدىم مەنمۇ دىلىمدىن ساڭا چەكسىز ئىشتىياق»،
گۈل دېدى: «قانداق ئۆزۈمچە مەن بولاي رەنا گۈزەل،
باغۋىنىم يېتىشتۈرمىگەندە بولمىسا سەرۋەت بولاق؟»

×

ئوغلىمەن ئەلنىڭ ھەممىشە شەپقىتى - شەپقەت ماڭا.
تاغ تېشەر ئالپاسقا ئوخشاش خىسلىتى، خىسلەت ماڭا.
نەكېرەك باشىمغا گۈلتاج ھەم ئېسىل ئالتۇن لىباس،
مىڭ باھارنىڭ ھۆسنىگە تەڭ زىننىتى - زىننەت ماڭا.

×

بىر گۈزەل بۇلبۇل تۇرۇپسەن قاغا ئوخشاش سايرىسا،
كەلسە ئالدىڭغا نېمىكى تۇتى قۇشتەك دورىسا.
باشقىلارنى كۈنچە بىلسەڭ، سەن ئۆزۈڭنى ئايچە بىل،
ياخشى خىسلەت - ئەنئەنەڭنى گۈلگە ئوخشاش سورىسا.

×

ھەرزامان چەككەن جاپانىڭ راھىتى بار كەينىدە،
مۈكچىيىپ تىككەن كۆچەتنىڭ شەربىتى بار كەينىدە.
بىر كېلۇر ئىنسان ھاياتقا، باشقىدىن كەلمەس يېنىپ.
مەنىسىز ئۆتكەن ھاياتنىڭ ھەسرىتى بار كەينىدە.

×

گۈل ئېچىلغايمۇ چىمەندە، ۋەسلىگە يەتمەي تۇرۇپ،
باغدا باغۋەن قان - تېرىنى ھەر كۈنى تۆكمەي تۇرۇپ،
كى قىياس قىلسام ئۆزۈمنى ئاشۇ بەرنا غۇنچىغا،
خەس بىلەن پەرقىم نېمە، تۈزسام ئۆزمەي تۇرۇپ.

×

يولۋىسى يوق تاغدا مايمۇن پادىشاھ - ھاكىم بولۇر،
شۇم نىيەت قۇزغۇ تۈلكىلەرمۇ دانىشمەن ئاخۇن بولۇر.
قىزىقى شۇكى، جاھاننىڭ جەڭ تۈگەپ قاچقاندا ياۋ،
بەزىلەر يانىدىن چىقىپلا قەھرىمان - باتۇر بولۇر.

×

ئىزدىدىم ئاسمان - زېمىندىن بۇ ئىجاد ئىلھامىنى،
قويمىدىم ھەتتاكى كەزمەي نەزمىنىڭ گۈلزارىنى.
«مەن، — دېدى شۇ چاغدا ئىلھام، — ئاي بىلەن گۈل-
دە ئەمەس»
چىقتى راست ئۇ، ئۆز تېرەمدىن كۆرسىتىپ رۇخسارىنى،

×

قېشىڭدا خىلمۇ خىل ئىنسان، جىمىنى بىلمىكىڭ مۇشكۈل،
تونۇپ يەتسەڭمۇ شەكلىنى، خۇيىنى بىلمىكىڭ مۇشكۈل،
سەۋەبكى سەن دېگەن ئىنسان ئەمەستۇر ئۈنچىلىك ساددا
تىلىنىڭ ئاستىدا تىل بار، سىرىنى بىلمىكىڭ مۇشكۈل.

×

ۋاپالىق دوست، دېمە كىمكى كۆزىدە ياش كۆلەر بولسا،
بىرى كولاش، بىرى دوراش ئۇڭا سەنئەت - ھۈنەر بولسا.
دىلىدىن بىل، ئىشىدىن بىل ساڭا سادىق ئېسىل دوستنى،
بېشىم كەتتى، دېمە نەسلا ئاڭا جىسمىڭ كېرەك بولسا.

×

مەرد ئەمەس چوڭ سۆزلىسە كىم مەردنى مەيداندا سىنا،
مىس بىلەن ئوخشايدۇ ئالتۇن زەرنى گۈلخاندا سىنا.
كىشنىگەي ئېرچاڭغۇ ئاتمىز چۆپ بېرىپ باقساڭ بىكار،
ماختىماي تۇلپارنى ئۆيدە جەڭگە چىققاندا سىنا.

×

كۆپ يازار «ۋىجدان» نى دوستۇم، بۇ ئاڭا دەستەكمىكىن،
يە ئۇنىڭسىز بەزمىلەردە ھۆرمىتى پەسرەكمىكىن؟
كۆرمىدۈم (ئەپسۇس ئىزنى مەن) شۇ ئېسىل ۋىجدان بىلەن،
بۇ ئىبارە ئۆز سۆزىگە رەڭ - گىرىم زىننەتمىكىن؟

×

بوش كۆرۈپ پىستە كۈچۈكنى كۆزگە ئىلماي كەتتىمەن،
شۇمشىيىپ تۇرسا سوغۇقتا مەن غېمىنى يەپتىمەن.
«نان بېرەي» دەپ قول ئۇزاتتىم، ئۇ كېلىپ سالدى ئىزىن،
چىشلىرى پاتقاندا: «ۋايجان، ئاللا، تووۋا» دەپتىمەن.

×

كۆز ئېغىزغا قىلدى تەنە: ئىككى يۈزلۈك قىلمىغىن،
ھەق بىلەن ناھەقنى ئايرىپ راست گېپىڭنى سۆزلىگىن.
«ئەلچىمەن دىل ئالدىدا، — ئېيتتى ئېغىز ھەسرەت بىلەن، —
مەندىكى بۇ خىل قىلىقنى سەنمۇ مەندىن كۆرمىگىن.»

×

دوستلۇرۇم قىلغىن قوبۇل بۇ، ئازغىنە سوۋغام ساڭا،
پىشمىغاي تەگلا ئۆرۈكمۇ بەزى ئۇچرايدۇ غورا.
شۇ غورا قەستىدە سەنمۇ بىر زامان يۈرگەن چېپىپ،
ئىزلىرىمدىن ئانچە باغنىڭ چېتلىرى بولغان شورا.

1982 - 1987 - يىللار، قەشقەر.

سۇدىن چىققان پەرىزات

(شېئىرلار)

ئاپتورى: تۇرسۇن نىياز

مەسئۇل مۇھەررىرى: مىرزاھىد كېرىمى

مەسئۇل كوررېكتورى: ئايشەم ئابدۇۋەلى

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلدى

شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسى تارقىتىدۇ

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى

فورماتى: 1092 × 787 مم 1/32، باسما تاۋىقى: 4.75، قىستۇرما ۋارىقى: 2

1988 - يىل 5 - ئاي 1 - نەشرى

1988 - يىل 9 - ئاي 1 - بېسىلىشى

تىرازى: 1 — 1650

ISBN7—5373—0095—X/I·28

باھاسى: 0.45 يۈەن

水中出来的仙女 （维吾尔文）
（诗集）
作者：图尔孙·尼亚孜
责任编辑：米尔扎依提·克里木
责任校对：阿依夏木·阿不都吾力

喀什维吾尔文出版社出版
新 疆 新 华 书 店 发 行
喀什维吾尔文出版社印刷厂印刷
787×1092毫米1/32开本 4·75印张 2插页
1988年5月第1版 1988年9月第1次印刷
印数：1—1650

ISBN7—5373—0095—X/I·28 （民文）
定价：0·45元

收在本集子里的诗作歌颂新的精神面貌、纯真的爱情、献身精神、批评旧风俗、迷信等。

مۇقاۋىنى لايىھەلىگۈچى: غەيرەت خالىق

ISBN7 — 5373 — 0095 — X/I·28

باھاسى: 0·45 يۈەن